

DUHOVNO ŽIVLJENJE

XVIII.

SVEIO LETO 1950

APRIL

LA VIDA ESPIRITUAL - AÑO DEL LIBERTADOR GENERAL SAN MARTIN - 1950

jih prinesli blagoslovljene iz cerkve, celo leto spominjale, v čigavi službi in vojski smo. Naj bi nam prinesle miru, milosti in moči, kot cerkev prosi v blagoslovitvenih molitvah.

VELIKI ČETRTEK

Veliki četrtek je dan veselja in žalosti. Na ta dan so bili svojčas nazaj v cerkveno občestvo sprejeti grešniki, ki so delali javno pokoro. Post, čas pokore in očiščevanja, jih je storil vredne priti k mizi Gospodovi za praznik zadnje večerje.

Kako globoko bi moral vsak kristjan ta spomin občutiti. Kristus preden gre v smrt, stori čudež svoje ljubezni. Sam hoče biti dušna hrana in opora tistim, ki hočejo biti Njegovi. Vse jim je postal — služabnik pri umivanju nog, učenik, prijatelj, brat, vodnik in najmočnejša opora. Postavil je najsvetejši zakrament in daritev sv. maše. Vsa dušna moč, vse milosti imajo tu korenine, zato se med to mašo blagoslavlja sv. oljca, ki se rabijo pri delitvi zakramentov.

Med mašo utihnejo orglje in zvonovi. Jezus se približuje vrhu svojega trpljenja. Poti na Oljsko goro nas spominja pot Jezusova po naših cerkvah iz glavnega oltarja na

VELIKI TEDEN

Kot gledališki oder naj nam bi bile naše cerkve v dneh velikega tedna. Do dna nas hoče sv. Cerkev poglobiti v skrivnosti največje ljubezni, največjega trpljenja, najsijajnejše zmage.

CVETNA NEDELJA

Prvo dejanje, prva slika naj bi bila slika cvetne nedelje. Okrog duhovnika, ki obrede vodi, se zbere druga duhovščina in ljudstvo — kot na Oljski gori apostoli in Judje okrog Kristusa.

V trpljenje gre Kristus, v zadnji odločilni boj za duše — proti hudobnemu duhu. V slavnostnem sprevodu kot zmagovalc, med navdušenimi kljci, med oljkami in palmami. Njegovi zvesti se uvrste v ta sprevod s pripravljeno zastavo zanj se vojskovati, zanj trpeti, zanj umreti, z Njim zmagati.

Vojskovođa Kristus pripelje svoj sprevod pred cerkvena vrata, ki so zaprta. Zaprta cerkev naj bi bila podoba zaprtih nebes, ki jih je Kristus s križem odprl tistim, ki so šli za Njim v boj in trpljenje — tudi tu se odpro cerkvena vrata na trkanje s križem.

Naj bi nas oljčne in palmovve veje, ki smo

stranski oltar. Po maši se razkrijejo oltarji. Cel veliki četrtek je v znamenju zadnje večerje, Judovega izdajstva in Jezusovega trpljenja na Oljski gori, ko je potil krvavi pot.

VELIKI PETEK

Zdelo se mi je včasih, kakor bi na ta dan svet obstal, obmiroval. V cerkev so prišli še ljudje, ki sicer celo leto niso prestopili cerkvenega praga.

Bog je umrl za človeka. Zares nerazumljiva skrivnost, tem globlja, čim bolj jo človek razmišlja. Naše cerkve se oblečejo v črno, duhovnik, ki opravlja obrede, je tudi v črnem. Na obrazu leži pred oltarjem v znak žalosti in kesanja. Edini dan v letu je to, da se ne daruje sveta maša, da nam toliko bolj stopi pred oči prva Jezusova daritev na križu.

Križ je ta dan središče vsega. Slovesno se v cerkvi razkrije in počasti to drevo odrešenja. Kakšne podobe nam stopajo pred oči. V raju drevo, na njem kača; to drevo je človeštvu zaklenilo vrata v nebo. Na Golgoti drevo, na njem drugi Adam, to drevo nam je spet drevesa odprlo. Prvi Adam je hotel

postati Bogu podoben, enak in s tem napuhom je pogubil vse, drugi Adam je iz nebes stopil in človek postal in s to ponižnostjo vse odrešil. Iz strani spečega Adama je bila ustvarjena telesna mati človeštva, ki mu je bila v pogubo; iz strani drugega Adama, spečega smrtno spanje na križu, je porojena druga, duhovna mati človeštva — sv. Cerkev.

V cerkvi se sv. Rešnje Telo ponese v božji grob. Bog je umrl, Bog je bil pokopan v grob. Pred tem velikim dejstvom strmi in žaluje ves svet. Poklonimo se ta dan v nemem spoštovanju križu — drevesu življenja in mrtvemu Zveličarju, ker nam je s svojo smrtjo kupil življenje.

VELIKA SOBOTA

Ne zdi se nam velika sobota tukaj, ker smo bili drugačnih vajeni. Kdor jo bo pa s Cerkvijo preživel, mu bo pa v prav toliko tolažbo in srečo, kakor je bila doma.

V noči od sobote na nedeljo se je včasih vršilo v cerkvi to, kar se sedaj dogaja veliko soboto zjutraj. Ogenj so ukresali iz kamna na vse zgodaj. Božja luč v skalnem grobu ni ugasnila za zmeraj, Kristus je izšel iz groba kot zmagovalček, v povelčanem telesu. Vsi tisti, ki so z Njim šli po Njegovi poti, so z Njim deležni te zmage in povelčanja. Spokorniki, ki so se pokorili, so vstali s prenovljeno dušo, tisti, ki so se v postu pripravljali na sv. krst, so bili na veliko soboto potopljeni v krstno vodo in iz nje vstali prenovljeni, očiščeni, deležni Kristusovega odrešenja. Vse to nam kažejo prelepi obredi velike sobote. Ogenj se blagoslovi, velikonočna sveča, krstna voda... Zvonovi in orglje se oglase. Nič več ni žalosti, nič več potrnosti, nič več smrti, sama radost, samo veselje, samo povelčano življenje.

VELIKA NEDELJA

Dan zmagovalčja Kristusovega, zmagovalčja sv. Cerkve, zmagovalčja vsake duše, ki se bori za Kristusa in svoje dušno življenje. Kakšen klavern, obupen pogled na Jude, ki so Jezusa umorili. Kako žalosten za tiste, ki se niso zmenili zanj in Njegove nauke. Tako tudi danes ta praznik nič ne pomeni za tiste, ki so šli skozi post in veliki teden mimo Cerkve in njenih obredov, njenih opominov in njenih navodil. Mrtvi, suhi, brez življenja, brez veselja so. Dan vstajenja in zmage zanje pomeni dan suženjstva nepretrganih verig hudobnega duha. Koliko Slovencev bo takih? Naj bo vsaj ta praznik tako močan klic v zakopano dušo, v njeno zamrlo življenje, da jih zbudi.

S procesijo spremlja sv. Cerkev Kristusa,

ko gre v trpljenje in smrt na cvetno nedeljo, ker je sigurna zmage. S procesijo ga poveščuje ob Njegovem vstajenju. Kako močno so naše slovenske vstajenske pesmi — pa le za tiste, ki so z Njim vstali — vstali po pokori, po trpljenju, po postu prenovljeni, poživljeni v svojem dušnem življenju. Za druge so te pesmi le udarci, ki žalost večajo. Jetniki so, v verige zvezani, ki gledajo in poslušajo zmagovalčno petje in procesije svobodnih.

Raztrgajmo verige, razbijmo ječo in uvrstimo se prenovljeni v zmagovalčno procesijo tistih, ki so, čeprav težko, po velikih trudih in notranjem trpljenju vstali iz greha v novo življenje. KAJ

Slika levo: Novomašni križ č. g. Ogrina. Izdelal kipar Ahčin

VELIKI PETEK

Duhovnik se je vrgel na obraz, odmolil, vstal in križ v róke vzal, spoštljivo ga razkril in zraven pel, da je na Iesu Bog odrešil nas.

Glej, s križa dvoje prebodeh rok zdaj blagoslavlja ljudstvo naokrog

in vseh oči zvestó v razpelo zro. — Na koru pevci hvalnice pojo.

VELIKA SOBOTA

S kremenom iskro svečenik je vžgal, kadilnih zrn blagoslovil pet v spomin na Krista, ki je rešil svet in tretji dan svetel iz groba vstal.

Vsak vzemi si žerjavico domov in z njo ponesi božji blagoslov:

Naj v vsakem srcu ogenj zagori, naj novi plamen duše razsvetli!

VELIKA NEDELJA

Bandero rdeče v vetru se lovi, čez polje gre, med hiše, skozi vas, za njim ljudje kot nepretrgan pas. Nad vsem prižgano sonce plameni.

V monštrancj stopa Bog zdaj čez polje in blagoslavlja njive in vodé,

gozdove, brda, trte, belo vas. — Ves svet dobiva danes nov obraz.

Jože Dular

TO SVETI KRIŽ-ŽIVLJENJA LUČ

Vse človeštvo hrepeni danes po luči, po luči življenja. Žeja ga po luči, išče jo, tipaje v temi, ki je vanjo zašlo. Odpira se za še tako skromen žarek, zaživi in zaduha znova, kadar zasluti zarjo nove luči, ki bi morda vendarle razpršila temo in ogrela ledeno ozračje, ki v njem hira človeštvo. Ne ve, ne kod ne kam, in ne najde topline, ki bi razgrela in zblížala razklano človeštvo ter mu vlila novega življenja.

Zašlo je v temo, ko je iskalo in — kakor je menilo — našlo pravo luč. Zavrglo je že zdavnaj "temni" srednji vek, ki je živel od luči krščanstva; zavrglo je Cerkev, ki je kakor "luč na gori"; zavrglo je Luč samo, "ki sveti v temi". Vse to je imelo za slepoto, za zastarelo odvisnost, za preživeto, ugaslo luč. Tedaj se je človeku zazdelo, da je odkril novo, pravo luč: Sam sebe je postavil na svetilnik, sam si je hotel dajati smer in moč za življenje. Edina luč naj bi mu bila njegov razum, ki mu je pripisoval vseodrešilno moč; edina sila njegova nebrzdana volja in moč. A danes vemo, da je bila ta "luč" le blodna fata morgana, ki je človeka dovedla v puščavo brez življenja, na rob prepada in propada. Na vseh poljih (filozofskem, socialnem, političnem itd.) se je ta luč skazala za usodno temo.

KJE NAJ ČLOVEK IŠČE DANES LUČ ŽIVLJENJA?

Naša postna pesem nam poje v odgovor: "O sveti križ, življenja luč!"

More biti križ — luč življenja? Svetilnik, ki naj vodi pot našega življenja skozi viharje naših dni? Luč, ki naj ga ogreva, mu daje toploto za obstanek, moč in rast? Luč, ki se ob pogledu nanjo razprši tema v našem nbogem srcu?

Mar ni križ raje smrt življenja? Mar ne beži človeška narava pred križem v strahu za svoje življenje? Mar nismo vsi bolni od teže križa, ki leži na naših ramah? Kakor zaviti v temo smo, kadar pade na nas,

Treba je umeti skrivnost križa. Res je mnogim križ tema in zlo, nam pa je svetli "sveti križ", kot pravi pesem.

NAŠ KRIŽ JE JEZUSOV KRIŽ

Na križu je umrl Gospod. Zares, nadvse skrivnostna smrt: "Za naš umira — Bog", ki je življenje našega življenja. Nedoumljiva

za naš um in naše samoljubno srce. Nikoli ni segla smrt tako visoko in tako — usodno. A usoda te smrti je bila življenje; križ je postal "drevo življenja". Mors mortua tunc fuit — pravi liturgija. Na križu je dejansko umrla smrt: duhovna smrt padlega človeka, za vse čase. Na križu je zasijalo človeštvu, ki je bivalo "v senci smrti", sonce odrešenja. Sonce je večno življenje. Do tedaj je bila človekova pot temna, zgubljena. S križa pa je zasijala luč, ki je naenkrat osvetlila človekovo romanje: zadobilo je spet svoj polni smisel; spet se je odprl cilj romanja, naša nebeška domovina, Vsi, ki v svoji človeški nevednosti in slabosti zaidejo, morejo v luči in moči Kristusovega zaslužnja na križu spet na pot luči, ki vodi, po nadnaravnem življenju duše, v večno življenje. Zares, življenja luč! NIKOMER NI VEČ OBUPATI: LUČ SIJE IZ KRIŽA ZA VSAKEGA, ŠE TAKO IZGUBLJENEGA. Pogled na križ je za še tako temno srce svetel žarek, toplo vabilo, rešitev. Vsem pa ne le kaže in odpira pot, marveč daje tudi moč: izpod križa se raztekajo studenci milosti, ki iz njih romar črpa moč za svojo težko in nevarno pot ob prepadih in čereh, ob zapeljivih vabah in premotljivih kličih, ki vodijo v smrt. Luč in moč življenja je sveti križ; ob njem smo varni in močni, če le ljubimo ta križ, se ga oklepamo in črpamo iz njegovih sokov za naše duše.

Postojmo še malo ob tem križu.

Pogled na križ nam vedno znova budi misel: DVOJNO ŽIVLJENJE IMAMO. ENO JE NA KRIŽU UMRLO, DA JE ŽIVELO DRUGO. "Križam svoje telo" — pravi sv Pavel in mi z njim, da živi duša. Eno bo, po večjih ali manjših križih, umrlo, drugo bo živelo večno prodajamo za hip časnega vse damo pot, drugo cilj. Premisli, kaj je prvo! In vendar! Kako smo pogosto nespametni! Umrljivo gojimo, večno zanemarjamo. še več: večno prodajamo za hip časnega, vse damo za nič, življenje za smrt. Tako teptamo križ! Ob križu spreglejmo, poslušajmo njegovo besedo! Žrtvuemo časno, kadar je treba rešiti večno. Modrost križa.

Kristus je pot. "Vzglej sem vam dal." Njegova pot je naša pot. Kristusovo življenje je bilo križev pot, preko Kalvarije v velikonočno jutro. "Ni učenec nad učiteljem." Tudi naše življenje je trpljenje v

dolini solz. Ne moreš mu uteči ali se mu skriti. Iz križa sije nova luč na naše trpljenje, na vsakdanje boleče težave in na težje udarce. Podoben postati Kristusu — in v tem je polnost krščanskega življenja — se tedaj pravi: trpeti voljno in v Kristusovem duhu: za svojo dušo in za duše drugih. "Če hoče kdo hoditi za menoj, naj vzame svoj križ in hodi za menoj!" Ne more biti več geslo: uživanje, marveč: križ. Ta je naš simbol. Ta je naša trdnost in moč v temnih urah bolečin! Pogled nanj je zdravilo in tolažba. Ljubezen do Kristusa je Ljubezen do križa. V Ljubezni pa more postati tudi trpljenje sladko.

In še eno. Ne moreš zreti na križ, ne da bi se zdrznil ob veličini Ljubezni, ki sije iz njega. Mar smo še zmožni doumeti tolikšno Ljubezen? Nova luč s križa. In luč življenja, saj brez Ljubezni življenja ni. "Kdor ne ljubi, ostane v smrti." Zares, "nihče ni na večje Ljubezni, kot ta, ki da življenje

za svoje prijatelje." Jezusova največja pridiga za Ljubezen je križ. Tolikrat se pokrižamo; v naših domovih visi križ — le v srcu ga pogosto ne nosimo, ker ni v njem ljubezni. Ali moremo mirno zreti na križ, če nosimo sovraštvo v srcu? O SVETI KRIŽ, LJUBEZNI LUČ! Ob križu znova prižgimo Ljubezen, dobroto, srce za svoje brate. Naše misli, želje, besede, dela — bodo Ljubezen, tako bomo doumeli skrivnost križa.

Zares: križ je luč. Luč za Te in za človeštvo. Odpreti srce za to luč, slediti ji — v tem je tudi danes naše odrešenje.

"V KRIŽU JE ZVELIČANJE, V KRIŽU ŽIVLJENJE, V KRIŽU OBRAMBA PRED SOVRAŽNIKI; V KRIŽU JE VIR NEBESKIH SLADKOSTI, V KRIŽU MOČ UMA, V KRIŽU VESELJE DUHA; V KRIŽU JE VSA KREPOST, V KRIŽU POPOLNA SVETOST" (Tomaž Kempčan).

DR. IGN. LENČEK

TEBI

Mati pred trhlim križem
ob robu samotne poti,
trudna od let in bremen,
upira k Tebi oči
in molí:

"V me se ozri..."

Glava
na rokah sloneča,
glava
na mizo kloneča,
s kosmi belih las
jo je zasul hrumeči čas —

hrast.
pravkar posekan in padajoč —
oče Te molí:
"Tvoja je oblast,
Gospodar sinjine,
Tebi čast..."

Soji otroških oči,
molitvic šepet,
solza na skrivnem otrta
iz duš deklet,
molčeči klic
iz brezen fantovskih src otet,
vse k Tebi,
Bog.

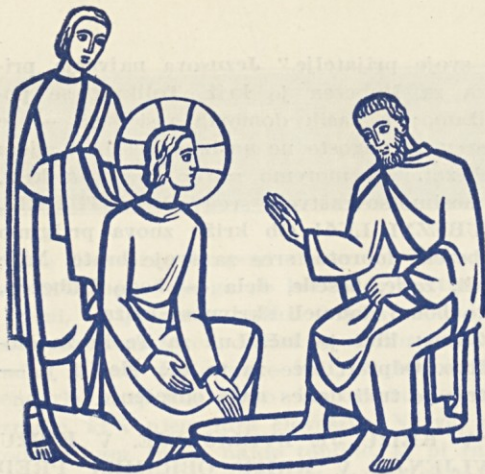
žametna zelen poljá,
ostre višine gorá,
šum voda
ko tesen krik:
"K Tebi molim iz dna..."

Še belih oblakov žar
je cvetje za Tvoj oltar,
proseče za milosten dar,
In ta pesem
je Tebi, Oče,
peta.

SLAVKO SREBRNIC

Slika spodaj: Križ ob Matterhornu

Bolečina je skrivnost, In hkrati z ljubeznijo in smrtjo poje o spremenjenju življenja. Tako je tedaj na nas, da si jo storimo za svojo. Priznam: ponorel bo, kdor si bo belil glavo z modroslovji in verstvi. Morja je boljše nič misliti na to, kot je menda Tolstoj dejal krvniku, ki je že dvigal meč, da obsojencu oddrobi glavo. Pa sem vendar trdno preverjen, da je vseeno mnogo boljše zaglabljati se v ta vprašanja, saj nas bolečina kaj hitro utegne ponižati ali opiemeniti, pobiti ali dvigniti.

Svet je stvarjenje soredja. Bog je ustvaril ljubezen, ne bolečine, življenje in ne smrti. S svojo lastno oholostjo in krivdo smo si izzvali padec in kazen. In ognjena beseda je ločila nebesa od zemškega raja: trpel boš, dokler bo zemlja pisala svoj krog ob soncu. Ko se je Bog usmili naše stiske in prišel kot človek med ljudi, sprejel naše trpljenje in naše krivice, da bi nas greha otel, ni odgnal bolečine; postavil jo je marveč za svoje znamenje in nas vse poklical, da z Njim delamo za rešenje vsega človeštva do konca.

Bolečina je skrivnost, ki se razkriva v treh stopnjah: Naše življenje zadobi svojo vrednost, kadar smo se z bolečino srečali, lepoto, če smo jo sprejeli, in veličino, če smo jo znali zmagati.

Tako je tedaj bolečina orožje, pesem in kelih. In njeno trojno spočetje — junaško, mehko in skrivnostno — se dopolnjuje: sleherni se spremeni v junaka svojega lastnega boja, v pevca svoje lastne žaloigre, v svečenika svoje lastne daritve. Vrh tega pa se to boleče spočetje dvigne prav res do nekšne božje nadtvarnosti, saj nas stori deležne tistega vzvišenega reda, kjer raste naša resnična veličina iz odgovornosti, iz žrtvovanja in iz plemenitosti. Zato verujem, da je v tem npravnem redu prav bolečini odkazana čast pobijati zlo. Ne pozabljajmo, da bo boj med dobrim in zlim trajal, dokler bo trajal svet. In vendar oznanja sveti Avguštin: Bog je mogočen tako, da more iz slabega izvleči dobro. Če se tedaj dobro družji z ljubeznijo, koliko bolj je ljubezni hudo potrebno. In bolečina se nam razkriva poslej za silovito orožje v tem večnem boju, res, kot vzvišeno sredstvo za rešenje duš. Mistiki so peli trpljenju, presvetlemu pomočniku odrešenja. **Per Crucem ad lucem — Po Križu k paradizu!** A tod moraš znati verovati, vera ti mora objeti srce, razsvetliti duha in okrepi vest, prav kot veter stori z drevosom, kadar ne zgiblje več samo listov, marveč ovije deblo, stresa korenine in trga vrh k nebu.

Orožje, pesem in kelih je bolečina. Šepče "Fiat — Zgodi se"; kliče "Resurrexit — Vstal je" in dviga "Hosano" prav do Boga Vsemogočnega.

* * *

In znova prižigam sedmere voščenke sedmerim bolečinam.

Eugenio Malossi, slep, gluhi in nem je jutro na jutro z nasmejanim obrazom začel svoje preprosto delo kot mehanik. Potrpljenje v bolečini.

Terezika iz Lisieuxa je večer na večer skrivala škrlatne jetične pege, da se je spomladi sleherni jutro lahko nasmehnila. Upanje v bolečini.

Ana Katarina Emmerich, z ranami zaznamovana, ki ji je bilo dano gledati prihodnje stvari, je preletela meje tega sveta in brala v nebesih znamenja boleznj. Pot v bolečini.

Michelangelo je sredi izkvarjenega in blodnega sveta oznanjal pravico in svobodo in klical: "Na krilih bolesti se duh k Bogu dviga!" Zmaga v bolečini.

Sveti Frančišek, slep in bolan ves, za svojo visoko misel bratstva v nenehni boju s širokim svetom, je poveličeval ljubezen v "Hvalnici Stvarstva". Luč v bolečini.

Beethoven, gluhi in sirotin, nem in bolan, se je v Heiligenstadtu sprijel z usodo in pisal Deveto Simfonijo. Pesem v bolečini.

Lidvina iz Schiedama, devet in trideset let prikovana na posteljo, čez in čez pokrita z gnojnimi tvori, je v nezmosnih krčih gorela s Kristusom. Veselje v bolečini.

Če pa še nisem umel povsem, ali če lahko še kaj več storim stvari in človeštvu, daj, Gospod, več in globlje me udari! Tvoja naj bo volja v moji bolečini!

BOLEČINE ❖

Vérujem, da je bolečina junaški krst slehernega od nas. Verujem, da je trpljenje presijajna trdnost vsem dušam. Verujem, da bridkosti cveto na vseh stezah in da sleherna muka krije v sebi biser, ki ga nikdar ne bo našel, kogar bolečina ni zadela.

Verujem, da bolečina tehta srce, in premerja korak, vžiga duha in razsvetljuje zavest. Verujem, da trpljenje prestvarja našo zemsko pot in jo usmerja k brezkončnosti, kjer žari luč samega Boga. Vérujem, da dolgotrajne stiske in nesreče bude speče moči v vsakterem od nas, da jih spreminjajo v srčne pomočnice naše npravne rasti.

Verujem, da je bolečina temelj, na katerem bodo morali bodoči rodovi graditi z ljubeznijo. Verujem, da je od vseh moči, ki so nam dane, trpljenje, ki je objelo Križ, edina, katera utegne rešiti človeštvo. Verujem, da so stiske odprte steze vsakomur od nas, da po njih dospemo na cilj in se pridružimo zboru veselja.

Ti pa, ki si razlomil mojo preskušnjo kot vsakdanji kruh, ki se nasmahaš, da bi meni izvalil nasmeh, ki si vse moje bridkosti sebi pridružil, glej, ti edini si, ki znaš zares trpeti. Tako tedaj blagoslavljam življenje in verujem v bolečino, ki ustvarja ljubezen.

In verujem tudi, da bi se ljudje, če bi znali trpeti — bolj ljubili!

* * *

Da znaš trpeti, moraš prej znati verovati bolj in več. Premnogi se nasmihajo, neverneži in dvomljivci... In vendar bolečina ubira sebi svojško pot in duševne moči človekove, prav kot snovne sile sveta, ravnajo zakoni. Vest kliče **"Mea culpa — Kriv sem!"** Prav vsi smo grešniki, potopljeni v ocean vsem skupne, podle krivde. Jaz nič manj kot ti. Res bolj kot ti.

Kristus stopa pred nas kot Mož Bolečin. Na Getzemani je čas raztrgal jezovje tisočletij in valovi bolečin so se zgrnili nad Jezusovo srce, ki bo skoraj trpelo za grehe človeštva. In vemo prav zares, da so šli v urj trpljenja mimo Odrašenikovih oči vsi grešniki od Adamovega padca do Vesoljne Sodbe. Prav zato pa se dviga Križ nad majcenim gričkom, ki obvlada veselje. In zahod na Golgoti je zora sveta.

Tako je tedaj blaženost krščanske zavesti prav v tem, da greš čez meje časa in prostora, da zaživiš s kesom in odpuščanjem ob Jezusovem umiranju, o katerem sta nam sveti Avguštin in Pascal zatrčila, da bo trajalo do konca sveta. Zato se **"Miserere"** spremeni v blagoslovljeno pesem izgubljenega, ki se vrača.

* * *

Daj, pokrižaj se z menoj. *Accipe signum Crucis tam in fronte quam in corde* — Daj, da ti Križ posveti čelo in srce! In četudi samo v srce seže, glej, to znamenje ni brez vrednosti. V imenu Očeta, ki nam daje kruh, upanje in odpuščanje; in Sina, ki je med nas prišel trpeti in umirati, da bi nam dal življenje brez konca; in Svetega Duha, da razsvetli naša dejanja in poživi našo dobrotnost. Zgodi se.

PSALM XXI

O Bog, moj Bog, — zakaj si me zapustil? — Zasmehuje me vsakdo, ki me vidi, — Usta odpirajo in majejo z glavo. — Na Gospoda je zapupal, otme naj ga; — reši naj ga, ker ga ljubi. — Ne zapuščaj me! — Bridkost je prav blizu — in nikogar ni, ki bi pomagal. — Razlil sem se kakor voda — in vse moje kosti so se razklenile. — Moja moč se je usušila kot črepinja — in moj jezik se drži neba mojih ust. — Roke in noge so mi prebodli, — vse moje kosti so preštele. — Razdelili so si moja oblačila — in za mojo suknjo so žrebali. — Ti pa, o Gospod, ne odtaguj mi svoje pomoči, — glej, da me braniš!

“O VI VSI, KI GRESTE TOD MIMO, POSTOJTE IN POGLEJTE, JE LI KAKA BOLEČINA KOT JE BOLEČINA MOJA...” — O MATI ŽALOSTNA, KI LJUBIŠ JEZUSA, OBJEMLJEŠ ZADNJKRAT SINU ZDAJ MRTVEGA...

MATI DOD KRIŽEM

Tvojo dušo je zajela silna bolečina,
kakor mrtve omahnile so roke,
vso Te strlo je trpljenje Sina,
Videla si kapljo, ki je padla s križa
in na mrzlih tleh še topla obležala.
Glavo si nagnila, tiho zajokala,
čez obraz je svetla solza pala
in na tleh se s Sinovo krvjo spojila.
Zdaj se je mehko zrahljala zemlja.
Jezusovo kri in Tvoje solze pila.

Vse okrog Tebe v tesen molk je onemelo,
sredi dne je obnemoglo sonce,
in tedaj je Tvoja bolečina bila kakor
morje,
čez in čez, glej, potemnelo je obzorje.
V Sinov si obraz oči uprla,
zadnja kapljica pokoja je umrla.
Z velimi rokami si objela križ.
prebodene roke mrtvega Sinu.
V skrušen molk se je zagnil svet,
čezenj je vzdrhtel presilaj klic:
Dopolnjeno...

Joža Vovk

Križ je čudežno znamenje, ki nam odpira življenje. Spet in znova in povsod se izkazuje, ponavlja in sveti. V sto in tisočih oblikah se množi, na sto in tisoče krajev se razteza. Z dvema črtama objema vesolje in presega brezkončnost. In je hkrati edina trdna opora na našo pot onstran. Križ je obljuba življenje v večnosti. Na Golgoti razpeti Jezus je prvo znamenje Križa. Od tam naprej je Križ resnica, pomenilo in prisega. In vendar le preradi delamo to znamenje brez misli, kar mimogrede, pozablja-joči, kako se kronamo s trnjem, ko se dotikamo čela, kako se spominjamo greha, ki je prebodel Kristusovo srce, kadar gre roka na prsi, in kako si vsaj za bežen trenutek sami svoj lastni križ nalagamo, ko sežemo od rame do rame.

Daj: zaznamenuj se z menoj vred z blagoslovljenim znamenjem. Tako, glej, se bova v krstu bolečine odprla ljubezni. To nama naj bo hotenje, da bova voljno sprejela sleherno bridkost, ki nama jo dan prinese. Z znamenjem križa počastimo bolečino v nas. In slednjič, kaj ni celo objem križ ljubezni, ki se ti odpira in nad teboj sklepa spet?

* * *

Blagor njim, ki v uri bridkosti kličejo tvoje ime, Marija! Ave Marija, Mati božja, Mati nas vseh. V tebi sleherna mati najde

Žrtvi velikonočni nai

V velikonočnem bogoslužju se ponavlja misel, da je Jezus ŽRTEV za naše grehe, Jagnje, ki je rešilo ovce. On je zadostil božji pravičnosti za naše grehe, On je pri Očetu plačal naš dolg, katerega bi mi nikdar ne mogli plačati.

Če ima človek velik dolg, ki ga skrbi in muči, kako ga bo mogel povrniti, pa pride bogat prijatelj, ki mu ves dolg plača, kako se čuti tak človek olajšanega, težko breme je padlo z njega, strah je minul, rešen je mučnih skrbi. Vesel in poln upanja se more zopet posvetiti svojemu poklicu.

Tako je Jezus s svojo žrtvijo nas rešil strahu in mučnih skrbi zavoljo naših grehov, odprl nam je svobodno pot, po kateri moremo veseli in polni upanja hoditi svojemu večnemu cilju nasproti, če le hočemo. Nič drugega ni treba, kakor da resno in za res hočemo, vse drugo stori Jezusova milost.

Za to Jezusovo žrtev, ki nas je osvobodila in rešila dolga pri Bogu, naj hvalnice pojemo. Vzroka imamo dovolj in naša dolžnost je, da se Jezusu zahvaljujemo, zlasti v velikonočni dobi, ko v cerkveni liturgiji odmeva neprestano radosten aleluja.

uteho in mir, in v tebi je sleherni moški spet otrok in sin. Res, sinovi k tebi hitimo, saj naše težave nase jemlješ, in matere s tvoj vred dele svoj plašč pod križem.

Pozdravljena, Marija, po oznanjenju življenja najčudovitejša med ženami, **Mater Precisto** iz Nazareta te že pozdravlja **Mati žalostna** z Golgota. In kot v tistem jutru **Glej, dekla sem Gospodova** sprejemaš Jezusa, tako držiš v svojem naročju Kristusa na večer **Dopolnjeno** je. In iz Njegove dekline rasteš v Našo Ljubo Gospo. Saj si "potni prt in mazilo, pogreb in mira, svečnik in oltar in kelih in Sveta Obednica", kot ti poje Claudel. Nam pa si zvezda Danica in upajoča Večernica.

Pozdravljena, Marija, ki te jokajoč povisuje pod križem skrušeni Jacopone; Zdrava Marija, Kraljica bolečin, ki ti tkó zvezdnati venec okrog glave; Ave Maria, s sedmerimi meči prebodena, na štirinajsti postaji Križevega pota se končuje Trpljenje; začinja se tvoja brezkončna ljubezen do nas. Od takrat smo ti otroci vsi in v uri stiske se k tebi zatekamo, da bi prosila za nas. Tako se matere tega sveta poljubljajo spet in spet v tvoji bolesti in sleherna med njimi je blagoslovljena v tvojem imenu. Kajti vse žene se slednjič tudi Marija kličejo. Kdor namreč pravi Ave, izgovarja hkrati — Eva. Ave Maria...

Hvalnice pojo kristjani

Spričo te Jezusove žrtve — kaj pravite — ali je preveč in preteško, kar Jezus od nas zahteva in pričakuje? Ali je preveč, če nam pravi, da ga naj ljubimo nad vse s tem, da spolnjujemo njegove zapovedi? Ali je preveč, če zahteva: "Ostanite v moji ljubezni"? Ali je preteško za nas, vzeti vsak dan svoj križ na se in hoditi za njim? Ali je to breme nam preteško, ko vendar Jezus o njem trdi: "Moje breme je lahko"? Dá, v primeri z Jezusovim križem je naš križ lahak in v njegovi ljubezni sladak.

Če vase pogledaš in se malo zamisliš, vidiš, katere zapovedi se ti zde preteške, kako lahko mišljeno si pripravljen jih prestopiti. Za trenutek obstoj in primerjaj Jezusovo žrtev za te in tvojo žrtev za Jezusa. Prepričan sem, da boš spoznal, kako malo je, kar Jezus od tebe zahteva, in kako skop si ti, da bi mu to malo rad žrtvoval, kar bi po njegovih zapovedih moral.

Kaj bo tvoj dar hvaležnosti Jezusu za njegovo velikonočno žrtev? Daruj mu svojo resno pripravljenost spolnjevati njegove zapovedi, vsak dan.

DR. GREGORIJ ROŽMAN

Blagor njim, ki trpe s Teboj, Gospod. Bolj kot po galilejskih poteh ali na bregovih Tiberijskega jezera, v obednici zadnje večerje ali na Taboru, pri vodnjaku v Siharju ali na poti v Emavs, si v Trpljenju bolečina, ki je, ki je bila in ki bo.

Vem, da tudi tvojemu človeškemu telesu niso bile prihranjene naše bolesti. Tudi moja ne. Vem, da je bil trenutek šibkosti v getzemanskem gaju zanesljivo znamenje vseh naših padcev. Tudi mojega. Vem, da je bila Kalvarija s svojo muko in umiranjem očiščenje vse naše krivde, tudi moje. Tedaj sem te tudi jaz pehal na tla, tudi jaz sem te ranil do krvi, tudi jaz sem te pribijal na križ. Tako si prvič padel pod križem, ker so se človeški otroci branili podpreti Sina človekovega, ki je delil odpuščanje vsakomur in vsem delil obljubo večnosti. Pa si vendar navkljub prebitim dlanem iztezal roke, da bi sprejel našo bridkost. In navkljub prebodenim nogam si prišel k nam, da bi nas podprl v trpljenju. Sulica ti je prebodla srce, pa si vendar iz njega izlil na vesoljno človeštvo vso bogatijo svoje ljubezni.

In zdaj, glej, tu sem, pred Teboj, v vsej svoji revščini, z vso svojo zmotnostjo. Skril bi se od sramu. Tu sem, glej, s svojo bolečino, z bolečino nas vseh. Gospod, usmili se me!

NINO SALVANESCHI — NIKO JELOČNIK

PRI BOGU

Po vseh tavanjih
v mraku velemesta,
prihajam k Tebi, Bog.
Neskončno dolga, blatna cesta
in vedno se vrteči krog
utrujata srce.

In sklenil sem roké.
Ves blag in tih
me gledaš s križa.

Molim.

Večer se bliža.
Zadnja zarja trepeta.
A v meni vstaja dan
in sonce bruha luč
izza gora.

V Tvojo božjo dlan
polagam duše krik.

Usmili se!

Med hrup in vik,
ki dan za dnem,
kjerkoli grem,
glušita glas vesti —
pošlji klic neba!

Prosim Te!

Večna lučka trepeta.
Vem:

Kjerkoli bom,
boš Ti z menoj.
Tovarna, dom,
bo zdaj svetišče.
Sladak že sen,
ki Tebe išče.

Igor

Veliki petek sredi pampe.

Bil je čist jesenski večer. Sonce se je vse bolj rdečilo, gore so postajale modre za umirajočimi drevesi. Še nekaj tednov, pa bo listje rumeno, rdeče, in bo odpadlo.

Zbrali smo se pri zasilni kapelici in odšli. Večer se je že zleknil na trudno grudo. Prižgali smo sveče, ovite s papirjem, da nam veter ne ugasne plamena. Spredaj se je zibal velik križ, za njim smo se vrstili romarji: možje in žene, otroci in starci. Težak prah nam je sedal v pljuča, tu in tam je noga v temi zagazila v blato. Kaj malo smo videli, pa smo kar hodili dalje in dalje skozi po-

šastne sence dreves, kot roma človeštvo skozi črni čas. Peli smo in molili rožni venec, ob vsaki postaji smo premišljali skrivnosti, eno za drugo. Prav tak je moral biti Kristusov križev pot.

Ne vem, do kdaj smo romali. Dolgo je bilo, pa se mi je kratko zdelo. Še bi hodil in hodil v melanholični večer.

Dolgo v noč sem mislil. Veter je vasoval pod oknom s pesmijo o umirajoči naravi. Mislil sem nazaj, v čase, ki smo jih pustili onstran morja.

Ena Velika noč je sledila drugi kot jagode na rožnem vencu. Ob vsaki se mi je zajedla grenko v srce podoba umirajočega

Na vsak korak v tem življenju srečujemo smrt, a vstajenja ne. Naša pot je napojena s solzami žalosti njih, ki so že umrli, in tudi nas vodi smrti naproti. "Kaj zuancev že zaslula je lopata — odprta noč in dan so groba vrata" tudi za nas.

Ljudje v tem življenju, ki mu kraljuje smrt, po naravi pač poznamo le to in strah in žalost, ki jo spremljata, veselja vstajenja ne. Vstajenje in življenje, kot po veri zanj vemo in nanj upamo, je poseben dar predobrega Boga. "Zakaj plačilo za greh je smrt, dar božji pa večno življenje v Kristusu Jezusu, Gospodu našem" (Rim 6, 23).

Veseli praznik tega vstajenja in življenja je Velika noč. To je praznik Kristusove zmage nad smrtjo, Kristusovega vstajenja in povečanega življenja, a ne le Kristusovega, tudi našega.

VSTAL JE KRISTUS — VSTALI BOMO...

"Trpel pod Poncijem Pilatom, križan bil, umrl in bil v grob položen..." Izničil je sam sebe v tridesetletni službi v domači hiši, potem v naporih apostolata, nazadnje v ognju sovražstva nehvaležnega človeštva. Trpel! Umrli!

"Če pšenično zrno ne pade v zemljo in ne umrje, ostane samo; če pa umrje, obrodi obilo sadu" (Jan 12, 24), je Kristus sam postavil skrivnostni zakon življenja in uspešnega dela. Njegovo življenje samo je bilo vtelesenje te resnice: Izničil se je, umrl, na

veliki petek smo ga videli kot seme položenega v zemljo, v skalni grob.

To je bilo seme novega življenja, njegovega in našega: "Seje se v minljivosti, vstaja v neminljivosti. Seje se v slabosti, vstaja v moči. Seje se duševno telo, vstaja duhovno telo" (1 Kor 15, 42—44).

Vstal je Kristus v novo življenje povečanega telesa, ki je bilo prosto vsakega trpljenja in smrti, ki ga niso več oklepali zakonj stvarnega sveta, marveč je bilo deležno svobode duha in ožarjeno z nadnaravno njegovo lepoto.

Življenje kristjana je neka ponovitev Gospodovega življenja.

Tu trpiš, umiraš — vse življenje. Telo, orodje duše ti peša, se izrablja, kot izgorena. Sključen in utrujen hodi okoli in išče sonca sivolasi starček. V trutih in trpljenju življenja izrabljeno telo mu ne služi več. Ali je to nesreča?

Mora tako biti, življenjske sile so človeku bile dane, da se po božji volji izrabijo, da mu nazadnje po trutih zlomljeno telo v smrti kot zrelo seme novega življenja omahne v zemljo.

Našega telesa — odlično orodje duše je — s smrtjo ne bo za vedno konec. Še bomo živeli v telesu, kot smo danes, in tedaj večno. Vstali bomo. Kot je Kristus vstal, bomo vstali, če sedaj z njim živimo.

"In če prebiva v nas Duh njega, ki je od mrtvih obudil Jezusa, bo on, ki je Jezusa Kristusa obudil od mrtvih, tudi vaša umr-

Odrešenika, pa najsi sem jo doživljal med stenami predmestja ali sredi vriskajočih dolenskih gor. A vselej mi je to trudno. Resno misel prevzela druga, svetlejša: Kristus je vstal. Saj je vse v meni in zunaj kričalo o tem. Drevesa so se odela v cvetje in z njimi se je po žilah jela s krvjo pretakati prebujena sila življenja. Sila, v kateri brst na češnji ne more več vzdržati, ampak razpoči in se odpre v bel, dišeč cvet. In vsa pesem ragelj in zabojev, pirhov in žegna, rdečih bander in velikonočnih prtov, ki je visela pod pomladnim nebom, je bila prepletana s čudovito skrivnostjo. Ah, preveč je bilo v srcu življenja, vse preveč, da ne bi

mogel praznika veselja polno doživljati.

Veter me je s svojo monotono pesmijo zbudil iz sanj. Saj nisem doma, ne v pomladi, ne sredi opojnega cvetja. Tujina mi daje streho, trpka jesen prihaja, veter nosi prah in pokriva vse z ubijajočo sivino.

Skozi okno sem ugledal sredi morja zvezd južni križ. Svetal kot iz cekinov sestavljen. V nebo je vkovan, nam v vero. V vero v svetlejši dni, v vero v Veliko noč ob domačem potoku. In ti jasni spomini so nam v pogum, da ima Bog za nas še pripravljeno pomlad.

Nekoč bo prišla. V srcu jo slutim, v duši jo nosim, vso belo, vso pojočo. JANKO

ljiva telesa oživil po svojem Duhu, ki v vas prebiva" (Rim 8, 11).

Ne vemo za dan, a tako gotovo je, kot nam je gotovo Bog to razodel: Prišel bo trenutek, ko bo ob vstajenju v vsej popolnosti zaživelo tudi telo. Tudi telo bo kot orodje dobrih del v življenju prejelo plačilo v poveličanju. Danes morda okrnjeno in oslabiljeno bo obnovljeno v vsej popolnosti in lepoti, danes vklenjeno v vezi tega sveta bo deležno svobode duha, danes trpeče, kolebajoče, umirajoče, bo netrpljivo, bleščeče v nadnaravni lepoti, neumrljivo. "Mrtvi bodo vstali neminljivi. Zakaj to minljivost mora nadeti neminljivost in to umrljivost nadeti neumrljivost. — Smrt, kje je tvoja zmaga? Smrt, kje je tvoje želo?" (1 Kor 15, 52, 53, 55).

"Kristus je vstal od mrtvih, prvina njih, ki so zaspali" (1 Kor 15, 20). Kristus je vstal prvi, tako bomo za njim vstali mi. Njegovo vstajenje je podoba in poroštvo našega vstajenja.

Velika noč je praznik našega bodočega vstajenja in življenja v poveličanem telesu.

VSTAL JE KRISTUS — VSTALI Z NJIM SMO...

Velika noč je tudi praznik našega že dovršenega vstajenja in življenja s Kristusom.

Za duhovno vstajenje in življenje gre. Že smo umrli, že smo vstali, a vstali po moči Kristusovega velikonočnega zasluzenja. Umrli smo grešnemu poželenju, grehu, te-

lesu; vstali smo duhovno in živimo v milosti, svetosti in pravičnosti, življenje Kristusovo, Bogu.

Prvič se je to zgodilo v sv. krstu, drugič, ponovno se to dogaja v zakramentu sv. pokore.

Prvo duhovno vstajenje je v sv. krstu: "Kateri smo grehu umrli, kako bi še živeli v njem? Ali mar ne veste, da smo vsi, kateri smo bili krščeni v Jezusa Kristusa, bili krščeni v njegovo smrt. Pokopani smo bili torej z njim po krstu v smrt, da bi tako, kakor je Kristus vstal od mrtvih v slavo Očetovo, tudi mi zaživeli novo življenje" (Rim 6, 2—4). Kristusova smrt in vstajenje je podoba naše duhovne smrti grehu in duhovnega vstajenja v milosti.

"Tako se tudi vi sodite, da ste mrtvi za greh, živi pa za Boga v Kristusu Jezusu" (Rim 6, 11).

"Zdaj pa, ko ste oproščeni greha in ste postali služabniki božji, imate svoj sad v posvečenje, konec pa večno življenje. Zakaj plačilo za greh je smrt, dar božji pa večno življenje v Kristusu Jezusu, Gospodu našem" (Rim 6, 22—23).

Drugo, ponovno duhovno vstajenje grešnikov je v pokori in končno veljavno v zakramentu sv. pokore ali v popolnem kesanju.

Kdor je grešil, se mora od greha odvrniti, grehu odmreti, zatajevati poželenje, ki v greh vodi, in bo s pomočjo božje milosti duhovno vstal. "Meseno mišljenje je namreč smrt, duhovno mišljenje pa je življenje in

mir. Kajti meseno mišljenje je sovraštvo nasproti Bogu, ker se ne pokorava božji postavi" (Rim 8, 6—7).

"Torej, bratje, nismo dolžni mesu, da bi po mesu živeli. Zakaj, če po mesu živite, boste umrli, če pa z duhom dela mesa mrtevite, boste živeli" (Rim 8, 12—13).

"Po duhu živite in ne strežite poželenju mesa" (Gal 5, 16).

"Kateri so Kristusovi, so meso s strastmi in poželenjem vred križali" (Gal 5, 24).

Treba je "odložiti, kar zadeva prejšnje življenje, starega človeka, ki se kvari po varljivih strasteh, — prenavljati se po duhu svojega mišljenja in si obleči novega človeka, ki je po Bogu ustvarjen v resnični pravičnosti in svetosti" (Prim. Ef 4, 22-24).

Umreti grehu in duhovno vstati — prav to je namen vse priprave na veliko noč v postnem času, temu naj služita post in premišljevanje Gospodovega trpljenja. In kdor duhovno že živi, naj v pripravi na veliko noč zaživi še globlje, naj grehu in grešnemu poželenju še bolj odmre.

Velika noč je tudi praznik našega vstajenja in življenja. Niti en vernik po volji in zapovedi Cerkve ne sme ostati duhovno mrtev, vsi morajo v zakramentu sv. pokore in sv. Rešnjega Telesa duhovno vstati in v Kristusu globlje zaživet. Kdor tega ne bi izpolnil, bi si le nov greh nakopal.

S Kristusom smo vstali tudi mi.

"UMRI!" — ZAKON ZA ŽIVLJENJE

Velika noč odkriva veliko skrivnost življenja: zatajevanje, trpljenje, umiranje,

smrt ne pomeni konec življenja, ampak poraja novo življenje, je seme novega življenja.

Kdor tega ne ve in gleda v življenju le trpljenje in umiranje samo, mu je življenje res nespamet, mu življenje ni vredno, da ga živimo. Zakaj trpljenje in smrt res ne more biti sebi namen, Ali naj le zato živim, da bom trpel in da me bo enkrat konec? Tako nam ostaja življenje brez velikonočne skrivnosti nerešljiva uganka, njega slika nepopolna.

"Umri in boš živel!" je zakon življenja, ki nas ga uči velika noč in nam rešuje skrivnost življenja.

Kristus je trpel, umrl, odšel kot premagan, kar je nekatere pohujševalo. A tem sam odgovarja: "O nespametni in po sreči kasni za verovanje... Ali ni bilo potrebno, da je Kristus to pretrpel in šel v svojo slavo?" (Prim. Lk 24, 25—26).

Umiramo vsak dan: gremo smrti nasproti — nič ne moremo proti temu — trpimo. Premagovati se moramo, zatajevati na vsak korak. Ali ni to omejevanje življenja, ki se hoče razmahnuti, umiranje?

Kristus sam nam odkriva pomen tega umiranja: "če pšenično zrno ne pade v zemljo in ne umrje, ostane samo; če pa umrje, obrodí obilo sadu" (Jan 12, 24). "Kdorkoli bo skušal svoje življenje rešiti, ga bo izgubil, in kdorkoli ga bo izgubil, ga bo rešil" (Lk 17, 33), nam je dal pravilo za premagovanje. "Kdor ljubi svoje življenje na tem svetu, ga bo ohranil za večno življenje" (Jan 12, 25).

Umreti sebi, grehu, pomeni živeti Bogu. "Toliko napredujemo, kolikor sebi sile storimo" (Tom. Kemp.).

Umiramo, moramo umreti vsak dan. Ni to nesreča. S tem sejemo novo življenje, gremo novemu življenju naproti. To je nauk velike noči, nauk življenja, življenjskega optimizma in veselja.

* * *

Na velikonočno jutro je včasih — ne vemo, kako je danes — preko vse šiirne Rusije odmeval vesel pozdrav: Kristus je vstal! Bogatin in siromak sta se javno na cesti objela in poljubila s pozdravom: "Hristos voskres!" (Kristus je vstal). Oni mu je odgovoril: "Vostinu voskres!" (V resnici je vstal). In ta pozdrav je šel preko vseh nedoglednih planjav in povsod prinašal velikonočno veselje.

Ali ni to ljudstvo morda globlje od nas dojelo velikonočno skrivnost, skrivnost smrti in življenja?

GNIDOVEC

Velika noč^v

ze dolgo gledam skozi nezavešeno okno zvezdo, ki mi sveti v dalji.
Ne spim. Saj noč med Veliko soboto in Veliko nedeljo ni za to, da bi spali!

Polna luna počasi dviga svoj pobožni obraz po nebesnem pobočji.
V svetlem soju se vrste okrog mene gore in gozdovi pričakujoči.

Polna luna žari sredi večnosti, ne da en sam žarek bi vztrepetal.
Presrečna noč, ki edina ve uro, ko Jezus je vstal!

Nič ne zadrži več tega zmagovalca: ne zid, ne vhod zaklenjen.
Tako gre skozi vse čase, ne da bi bil ritem stoletij spremenjen.

Znane so nam le tiste stvari, ki so že med nami.
Sporočilo, da Gospod je vstal, naš vse v hipu predrami!

čas je, da je tišina vseh dolgih stoletij pred Menoj že končno minila!
čas je, da bo nestrpno vpraševana zemlja odgovorila!

Zvezde si to, kar so videle, med seboj pripovedujejo razigrano!
Zemlja prekine svoj molk in začne govoriti o tem, kar ji je znano!

Ura je to še brezkrayne samote, kajti sonce še ne vzhaja!
In samo milijoni zvestih zvezd čuvajo grob, bežeče od tečaja do tečaja.

In naenkrat so se zvonovi v ogromnem grozdu zvonika v mesečino,
zvonovi sredi noči, zvonovi kot sami razmajali v nočno tišino!

Vsi nakrat govore in to, kar hočejo reči, ni moči umeti!
Ljubezem, iznenadenje, radost, vse, vse brani jim peti!

Ni to pridružen šepet, ni to jezik, ki se v nas samih plaho budi.
Zvon je to štirih krščanskih vetrov, ki mogočno doni!

Dva zvončka srebrna prekipevaje v neutrudnem razgovoru hitita čez ráven!
štirje, vsi resni, z globokimi udarci, izmenoma udarjajo zraven!

Po nemirnih stoletjih sredi presenečene večnosti, v bleščavi krog nas se razprostirajoče,
je v hipu ura prišla, ko je vsemu govoriti mogoče.

To ni več človeško jecljanje, to je zmagoslavje, vriskanje vseh nebeških zvezd!
Zemlja sproščena se v zvoku fanfar sunkovito poganja v naročje Boga!

Zemlja, napol že razgaljena, poganja to blazno vriskanje!
Mrtvi z vseh pokopališč, živi napol se mešajo med zvonov teh ogromnih brenčanje!

To je kaos sveta, z grehom združen nerazdružljivo.
Zdaj pa je v hipu teh usten poljub začutil neodoljivo!

O, speči, ne bojte se, kajti res je: Jaz sem smrt pregnal.
Mrtev sem bil in sem s Svojo dušo in s Svojim telesom vstal!

Premagano je podzemlje in kaosa strt jeklen je obroč!
Zemlja, ki vsa se maje v viharju zvonov, vam pravi, da sem res vstal to noč!

Zene, kaj iščete v grobu? Vam to, da ničesar več nimate opraviti z njim, znano še ni?
Prti v kotu so zviti. Ni Ga več tu. Jezus živi!

Moja duša se z zbeganim smehom odtrga od groba!
Verujem v Jezusa — Odrašenika in tudi zame je strta smrti tesnoba!

Sredi samostana ves sam premišlja visoki čuvaj, ves sam se polagoma trepetaje
umirja.

Iz vseh cerkva se v vzhajajoče sonce odgovor razširja!

Druga za drugo bude se, čujem, kako na vse strani v noč vprašanje hiti.

Za vsako zvezdico ugaslo se ovčka zbudi.

Paul Claudel

VSTANIMO Z GOSPODOMI

Ko čutimo, vidimo, slišimo, občudujemo, kako spomladi vse hiti in kipi v novo življenje, se spomnimo, da tudi naše duhovno življenje potrebuje vednega pomlajevanja, pomladnega očiščevanja, okopavanja in urejevanja, vednega in neprestanega izpopolnjevanja, da bi uspevale dobre strani narave, da bi vedno popolneje sodelovali z Milostjo.

Ko cvetje usiha, sadovi zore, ko listje pada in livade rumene, ko gledamo neizčrpnost Stvarnikovih lepot v razkošju prelestja jeseni, se opozorimo, da moramo biti v duhovnem življenju skrbni, vedno čuječi vrtarji, da gojimo Njegovo podobo v nas, da dozorevamo v dobre ljudi po Njegovi volji, a da zimskega počitka ni, dokler smo popotniki, ki iščejo bližnjico k Bogu, iz katerega smo izšli.

Vsako stanje, vsako spremembo v nas in okoli nas skrbno premotrimo le z enega važnega zorišča in stališča: Kaj storiti, da bi bili plemenitejši, da bi duhovno napredovali.

Vrženj v begunstvo, v izgnanstvo, v izredno trpljenje, v tujino, kjer ni vseh tistih lepih in koristnih navad in okolnosti, ki so nas naravnavale k dobremu, moramo biti dvojno pozorni, da se nekega trenutka ne stresemo v pretresljivi zavesti, da smo duhovno rast zanemarili in strahotno nazadovali.

Čuječi in pozorni pa vidimo, da imamo prav v teh izrednostih, v katere smo vrženi, obilico priložnosti izredno napredovati in se izpopolniti. Ta ugotovitev nas vodi dalje k zaključku, da se je vse z nami zgodilo po večnih načrilih in sklepilih za velike in izredne namene. Zato pa imamo tudi izredne dolžnosti.

Slovenska skupnost v pregnanstvu se zunanje razvija in spreminja. Pet let se pozna v normalnem življenju; v tej dobi preselejevanj, množičnih nasilnosti in tragedij, v dobi samih izrednosti za vsakega izmed nas pa je pet let dvojno, trojno značilna doba. Trdni gospodarji in gospodinje so odšli od doma, sedaj pa so stari možje in žene, vsi sključeni in zgubani. Mladi fantje in dekleta so napravili zakonske zveze, ustanovili družine v razmerah, s katerimi nikoli niso računali ne oni, ne njihovi starši. Otroci-begunčki doraščajo v mladenke in mladeniče — naseljence, njihovo mesto ob materinih krilih in naročjih so prevzeli novi naši malčki že v novih deželah rojeni. Samo ti najbolj vsakdanji znaki naše zunanje rasti so nas izpremenili temeljito, da je sestava naše izseljene Slovenije danes močno druga kot je bila do trenutka, ko so desetisoči Slovencev in Slovenk napravili odločilni korak in zapustili svojo domačijo in vse, kar so imeli, da rešijo dušo in telo pred navalom!

in nevarnostjo nasilja nad svojim telesnim in duševnim življenjem.

Še huje kot begunska naša skupnost in še hitreje kot mi, se izpreminja domovina sama doma, se izpreminja njena družba. Tam dekreti in ukazi učinkujejo vsak dan, učinkujejo v vse otenke življenja. Vasi se izpreminjajo v kolhoze, industrijski centri z masovnimi kolektivi diriganega proletarijata naraščajo, naši znanci umirajo na prisilnem delu, v ječah in drugače v pomanjkanju vsega nujnega, novi ljudje rastejo v razmerah, ki jih ne poznamo, in če bi jih po zunanjih okoliščinah poznali, bi nam bile tuje, odurne po svoji vsebini. Ta proces gre hitro naprej, današnja mladina dvajsetih let od svojega desetega leta dalje ni okusila rednih razmer v miru in krščanskem svobodnem redu. Neodoljivi so vplivi teh razmer na mlade duše, ki bodo jutri duše zrelih mož in žena v Sloveniji.

In naše največje upanje, naša najgloblja želja je, da se vrnemo domov. Ali se kdaj vprašamo in pomislimo, kakšni se bomo vrnili domov in v kako domovino? Ali kdaj preračunamo razlike? Ali se vprašamo, kakšni bi se morali vrniti, da bomo sposobni obnavljati domovino, jo vračati v red krščanske svobode ter jo krasiti z lepotami, ki nastajajo le, če je vse družbeno življenje prepojeno in neprestano znova napajano z vplivi in ravnarji plemenitih ljudi, ki vsak korak in vsako dejanje presojuje z vidika najvišje zapovedi ljubezni do Boga in do bližnjega ter so toliko duhovno oblikovani, izurjeni v kreposti, da pogode v danih razmerah najboljšo sredstvo za plemeniti namen?

Nič ne vemo, koliko in kakšni viharji bodo še šli preko nas in naših doma, predno bo Slovenija zadihala dobroto osnovnih svoboščin v krščanskem redu in miru. Le to vemo, da bodo te prehodne razmere silnih dimenzij imele še nedogledne posledice na nas in na naše doma. Vsi hočemo, da bi kljub vsemu ostali eno v dobrem, ostali in se našli zopet kot lepa, dobra, plemenita slovenska katoliška narodna družina.

Ta uspeh in cilj bomo dosegli le, če nenehoma izpopolnjujemo vse svoje duhovne dobre darove in sposobnosti, če se oblikujemo vsak dan in vsak trenutek, če vztrajno hočemo postati res plemeniti značaji in vzori katoliške slovenske družbe. Le takim nobena ne bo pretežka, nobena izprememba bistveno škodljiva ovira.

Le duhovno prečiščeni in zato plemeniti bomo dovolj močni, da bomo kljub vsem nasprotovanjem ohranili edinstvo slovenske-

ga katoliškega naroda; bomo ponižni in skromni dovolj, da bi služili vzorom in svetlim ciljem nesebično in požrtvovalno; bomo dovolj dobrotljivi, da bomo vse rane celili, širili in utrjevali blagodejno zdravje; bomo tako modri, da nikomur ne bomo svoje učenosti usiljevali, pa bo vendar naša osebnost izžarevala privlačnost, tisto neodoljivo privlačnost, ki združuje v dobrem in priganja hudobijo in zlo.

Ko je predsednik USA Lincoln vodil hudo civilno vojno, pravijo, da so prišli k njemu duhovniki in mu stavili tudi vprašanje: "Gospod predsednik, ali pa ste sigurni, da je Bog in Njegova pomoč z Vami?" Lincoln je odgovoril: "Tega ne vem, pač pa se neprestano trudim, da bi bil jaz čim bolj in čim bližje Gospoda Boga."

Vstanimo sleherni dan z Gospodom in pozdravimo Ga z veselim "Aleluja", da bi bili vsi prevzeti in zajeti z Njegovim voščilom in darilom: "Mir z vami!"

DR. MIHA KREK, Washington, USA

V VPRASANJA

Veruješ v Boga?

On je začetek in cilj.
On je edini Gospodar.
Gorje, če svojega duha
pogreznil si v tvar.
Zatrli si polet svojih sil.

Pravico poznaš?

Brez nje si razkrajajoči črv,
vesolje bi rad podrl.
Ne slutiš, s kom se igraš?
Modri dolgo ne bo te zrl.
V lastne zanke ujet
boš poginil — preklet.

Seješ ljubezen?

Preko vseh brezen
te bo popeljala,
v mrzlih sreih luč bo prižgala,
čez vso zemljo zasijala,
o, vse, vse bo poravnala.

Stanko Janežič (Trst)

Luč jim je v temo zašvetila

ON JE, KI TI GOVORI

MOLIMO TUDI ZA NEZVESTE JUDE, DA BI NAŠ BOG IN GOSPOD ODVZEL KOPRENO Z NJIH SRC, DA BODO TUDI ONI SPOZNALI JEZUSA KRISTUSA, NAŠEGA GOSPODA. — (Cerkvena prošnja na Veliki Petek.)

V letu milosti 1912. mi je Gospod odprl oči: zaživela je v meni vera v božanstvo Njegovega Sina, s predanostjo sem sprejela cerkvene nauke. Iskrena hvaležnost za to čudovito milost mi narekuje tole povest. Tihopujanje je v meni, da bi z njo morda utegnili tudi drugim dušam, ki iščejo resnico, utreti pot spoznanja.

Ročni dom moj je v majhnem kraju na južnem koncu Združenih Držav, mestu New Orleans, kamor smo čestokrat zahajali, še posebej v pustnih dneh, prav blizu. Štirje otroci smo bili, tri sestre in brat. Najstarejšo sestro je zgodaj pobrala smrt. Prva šola nam je bil dom sam; mati je namreč vodila zasebni vzgojni zavod. Starši so mi bili Judje, ki so nas otroke vzgajali po naukih in zapovedih Stare Zaveze. Pošiljali so me v sabatsko šolo, kjer sem se navzela judovskih modrosti. Na sobotni predvečer, pa v soboto samo in za naše judovske praznike sem se vneto udeleževala bogoslužja v sinagogi.

A že od otroških nog sem mi je bilo vse katoliško prav posebej po srcu; neenkrat sem takole v družbi kake prijateljice občudovala liturgijo po katoliških cerkvah. Obredov kajpada nisem umela, a gledala sem jih na moč rada, ker so se mi zdeli silno globoki in resnično pobožni. Večkrat mi je mati pripovedovala zgodbo neke svoje prijateljice, ki ji je bila na poročni dan za družico in je čez leta potem stopila v katoliško Cerkev. Meni pa ni šlo v glavo, kako da Judje ne verujejo, da je Kristus Bog, ko pa so vendar milijoni in milijoni katoličanov o tej resnici svetó prepričani. Vsem svojim rojakom enaka sem verjela tudi jaz, kot so nas učili, da Mesija še ni prišel. A sama pri sebi sem bila prepričana, da bi Mesija, če bi res kdaj prišel na ta svet, ne bil nihčé drug kot Kristus Nove Zaveze, saj bi ga v dobroti, v ljubezni in v skrivnostni moči njegove privlačnosti pač nihčé ne mogel posekati.

Štirinajst let mi je bilo, ko so me poslali

v nek pensionat v New Orleans, ki ni pripadal nobeni verski skupini ali določeni sekti. Vodila ga je pobožna presbiterijanka, zgledna in dobrotna vzgojiteljica. Zahtevala pa je od sleherne gojenke, da je na Gospodov dan šla k službi božji v svetišče tiste verske skupine, kateri je po svojih starših pripadala. Tako sem tedaj jaz ob sobotah hodila v sinagogo. Ob nedeljah pa sem šla v spremstvu katere svojih katoliških sošolk večkrat tudi k sveti maši. Vsako nedeljo popoldne smo imele v naši zavodni dvorani versko prireditev. Začenjala jih je redno gospa voditeljica z branjem kakega odlomka iz Nove Zaveze. Od vseh najbolj me je prevzela prilika o pametnih in nespametnih devicah, pa tista o sejalcu. Tudi verske pesmi sem rada poslušala. Razmišljala sem o njih smislu, njih besede so mi bile premnogokrat v toplo uteho.

Lepega dne nekoč mi je neka katoliška sošolka povedala, da je začela devetdnevnično k svetemu Antonu, ker bi si rada izprosila posebno milost.

“Čemu pa še zame ene ne opraviš?” sem ji dejala, “saj je tudi mni posebna milost potrebna!”

“I, ker jo ti sama lahkó,” me je zavrnila. “Prav,” sem bila koj pripravljena, “rada bom to storila, le nauči me, kako naj storim!”

Dala mi je tedaj majcen kip svetega Antona in me naučila kratko molitev njemu v čast. S kipečo vneto sem se koj lotila pobožnosti. Na vse svoje zaudenje in hvalo svetniku — uslišana sem bila! Od tistikrat z iskreno pobožnostjo častim svetega Antona.

V jeseni leta 1909. sem se seznanila z mlado vdovo, vneto katoličanko, prijateljico moje matere. V premnogih stvareh vse se ujemali povsem, tako naju je kaj kmalu vezalo prav tesno prijateljstvo. Precej bolehnata je bila, pa zato jaz nisem zamudila nobene proste ure, da bi je ne obiskala. To-

pla predanost in spokojna milina — z njima je dušila svojo bol — sta me neznansko prevzeli, polna vzvišenih misli sem jo občudovala. Nekaj kot dolžnost, ki mi jo vest ukazuje, so mi bili obiski pri nji; prav redno ob nedeljskih popoldnevih in ob večernih pobožnostih v postu, ko so se njeni sorodniki odpravili v cerkev. Judovsko bogoslužje me ni zadovoljilo več; zdelo se mi je mrzlo, res, kot da v njem ni tistega, kar naj bi bilo bistvo. Tako sm tedaj prav na redke čase, skoraj res le za praznike obiskovala sinagogo. Moji prijateljici ta moja mlačnost ni ušla. Res da skoraj nikoli ni sva govorili o veri, pa se je vendar trudila, da bi me pripravila do sklepa: vsaj en dan v tednu moram posvetiti Gospodu! Ker mi moj uradniški posel pač ne dovoli, da bi držala judovsko soboto, mi je namignila, naj vsaj nedeljo Gospodu dam... Ni čudno, da sem bila tako bolj pogosto v katoliških cerkvah, saj so se mi te priljubile bolj, kot ne vem katera. Prijateljica je vedela za mojo pobožno vdanost svetemu Antonu, pa mi je razložila koristni smisel "deveterih torkov" njemu v čast. A tudi Materi Božji in Svetemu Jožefu sem posvečala devetdnevnice.

V juliju 1909. sta dva paulista začela misijon v mojem rojstnem kraju. Neka znanka je mamu in mene povabila k večernim govorom. Večkrat sva šli z njo; s posebnim zanimanjem sva poslušali besedo, danes že pokojnega patra Lewis J. O'Herna iz Washingtona. V meni je bolj in bolj raslo občudovanje do katoliške Cerkve. Že nisem več strpela, da bi jo kdo napadał, res, če je nanese tako, sem jo celo sama branila, kot sem pač največ mogla in znala. In vendar sem bila navkljub vsemu še daleč, daleč od misli, da bi stopila v katoliško Cerkev.

Leta 1910. so me v Washingtonu sprejeli v državno službo. Drugi večer se je nagnil, odkar sem prišla v prestolico, pa so me že povabili na sprehod po mestu, v kočiji. Ko smo se takole pomikali po Pennsylvania Avenue proti Kapitolu, so se mi oči zagledale v velikanski svetlobni napis na "Central-Union-Mission", ki je govoril: "Jezus, luč sveta". Globoko so me prevzele te besede. Četudi sem pozneje poiskala sinagogo, me je prav redkokdaj zaneslo tja; nič prilačnega, nič zanimivega nisem več našla v nji. Res je še živelo v meni judovsko prepričanje, da Mesija še ni prišel, pa vendar nisem ušla dvomom, ki so se prav ob tej misli le prevečkrat znašli nad menoj. Vse svoje zaupanje sem gradila na molitev, bolj in bolj sem sama ob urah, ko ni bilo nikogar tam, odpirala vrata katoliških svetišč.

Na Cvetno nedeljo leta 1911. sem se z neko prijateljico, ki tudi ni bila katoličanka, udeležila svete maše v cerkvi Svetega Pavla. S težavo sva se prerile skozi množico vernikov. Stali sva ves čas. Obredov nisva umeli prav nič, pa so nama vendar na moč ugajali; vse, kar sva videli, je bilo pestro, z globoko pobožnostjo prevzeto. Ko sem tako strmela v veliki oltar ves osvetljen od množice sveč in brezkončne bogatije lučic, v podobe, v kipe in na vse slikovito slopje svetišča, me je obšlo nekaj, kar beseda ne zna povedati; vsa sem zagorela v žgoči želji, da bi tudi jaz, kot ti verni okrog mene, mogla umeti in vérovati. Pozneje sem prav pogosto zahajala k sveti maši v cerkev Svetega Patricija, četudi se nisem in nisem mogla odločiti, da bi pokleknila z verniki, ki so prišli k sveti daritvi. In namerilo se je, da me je lepega jutra, ko sem odhajala iz cerkve, ugledala neka znanka in me ustavila:

"Glej, glej, nisem vedela, da ste katoličanka!"

"Saj tudj nisem!" sem jo zavrnila, "a rada bi kaj več vedela o katoliškem nauku."

Vidno se je vzveselila in se koj ponudila, da me bo spremila v Samostan Sestrá de Notre Dame, ki bi me — po njeno — mogle o stvari poučiti. Prav trdó sem se morala sprijeti s svojo neodločnostjo, saj mi vendar še v sanjah ni hodilo na misel, da bi kdaj premenjala vero svojih očetov; na vse to pa me je motila še bojazen, da bi se morala ukloniti mrzlemu redu kakršnega koli pouka. Pa me je brž pomirila: zatrdila mi je, da mi prav nič ni treba stopiti v katoliško Cerkev, če tega sama nočem, več, niti da bi hotela, bi tega ne mogla storiti, dokler bi prej ne vérovala vseh katoliških resnic in ne sprejela prav do poslednjega vlakna vsega cerkvenega nauka. Pristala sem; name-rili sva se v samostan. Bilo je v prvih majniških dneh leta 1912.

Tam so naju predstavili sestri, ki je poučevala vse takšne, ki so kot jaz želeli spoznati katoliško vero. Brž je bila pripravljena pomagati mi v vseh mojih težavah. Sama sem se že prej prav v svojih lastnih stiskah preverila o pomoči svetnikov. Tako sem tedaj upala, da bodo kot ta, tudi drugi katoliški nauki dosledno resnični. Študij in razmišljanje sta me vedla v spoznanje, da je bil Kristus zares Ustanovitelj Cerkve. Če je bil k vsemu temu še Bog, sem si mislila, je bila po takem v katoliškem nauku vsa resnica. Toda — kaj je bil res Bog? To je bilo vprašanje, ki sem mu za vsakršno ceno hotela odgovor. Je Kristus Bog? Je on tisti obljubljeni Mesija? Ven in ven so me du-

šila ta vprašanja in bolj ko kdaj so me prav zdaj zanimala.

Vso to svojo stisko sem razkrila častiti sestri. Na svojo radost in uteho sem spoznala, da mi je ta izkušena in umna žena kaj lahkó iz Svetega Pisma razložila in to čudovito resnico dokazala. Sama pa sem vroče prosila Boga, naj mi da milost resnico spoznati in moč sprejeti jo brez pomišljanja na vse težave, ki bi zato nadme prišle.

Te svoje tihe misli o prestopu sem razkrila neki katoliški prijateljici; ta pa, namesto, da bi me opogumila, me je zmedla še bolj. Naslikala mi je v najbolj črnih barvah vso težko žalost, ki bi jo jaz s takšno smelo odločitvijo nanesla svojim staršem in sorodnikom. Saj sem tudi jaz mislila na vse to, pa mi je bilo vendar mnogo više kot to — poslušnost Bogu, dá, nobena še tako velika žrtev se mi ni zdela pretežka, če bi Mu le mogla biti kako prijetna z njo. Prosila sem Ga tedaj, naj mi pošlje vidno znamenje, ki mi bo v potrdilo, da sem na pravi poti.

Ko sem tako nekoč pred tabernakljem skrušena prosila za vzvišeno milost, so mi prišle na misel Tomaževe besede:

“Ako ne vidim na njegovih rokah znamenja žeblljev in ne vtaknem svojega prsta v rano od žeblljev in ne položim svoje roke v njegovo stran, ne bom véroval!”

In zazdelo se mi je, da Gospod zdaj meni prav tako odgovarja, kot je tistikrat Tomažu dejal:

“Ker si videl, si véroval. Blagor tistim, ki niso videli, pa vérujejo!”

Sam Jezus mi je šepetal iz tabernaklja, napolnil me je z mirom in srčnostjo.

Na bedenjski večer Vnebohoda Gospodovega 1912. leta me je krstna voda storila za hčer katoliške Cerkev. In na sam praznik se je nadme razlila milost prvega obhajila-Taisti dan me je v svoji zasebni kapeli birmal, zdaj že pokojni kardinal Bonzano, tistikrat nadškof in apostolski delegat.

Beseda ne obseže sreče, ki je v meni od trenutka, ko me je katoliška Cerkev objela v svoje naročje. A premmoge bogate utehe, ki so se po krstu nadme razlile, so posebe v prvih časih grenile nekatere prav trpke zgodbe. Od vsega najbolj so me bolela očitanja staršev, ki niso hoteli, niti niso mogli razumeti, da sém se izneverila judovski veri in se oklenila katoliške. A vse to ni vredno besed. Saj niso mogli umeti življenja moje duševnosti, ne mojega prepričanja in bogatije božje Milosti, ki me je privedla v edino pravo Cerkev in me utrdila v srčnosti, da sem to vero sprejela za svojo.

Vérujem trdnó, da bi premmoge blage in iskrene duše sledile Učeniku, če bi tudi njim zasvetila taista luč, ki je meni razjasnila, nam Judom od vseh najtrše vprašanje: “Je Kristus res Bog? Je on obljubljeni Mesija?”. Ta vera je bila, ki mi je narekovala drobno knjigo z imenom: “Pot Neba”. Hotela sem z njo pokazati, kako so se božje objube o Odrešeniku zares izpolnile že in kako danes po vesoljnem svetu prav katoliška Cerkev nadaljuje Njegovo delo.

ROSALIE MARIE LEVY
(Poslovenil —NJ—)

KORENINARJEVA VELIKONOČNA GOBA

Koreninar se je upehan privlekel do vrha Močilnika. Zadnja zima mu je vzela noči, pomlad mu jih kar ni hotela več vrniti. Kožuh je pogrnil na jaso, kjer je cvetelo vresje. Iz mesta gori je pozvanjalo. Kako ponosno je stal zvonik sredi mesta kot vladar, kot čuvar, kot oče med hišami okrog sebe.

“Nikolj več ne bom mogel doli.” Grenka je bila ta misel, da mu je zdrsula solza preko starih lic.

“Butare nesejo zdajle v procesiji okrog cerkve — pa niso več moje. Koliko sem jih naredil. Vsi gruntarski otroci so moje nosili. Najlepšo vrbo sem znal dobiti, najlepši bršljan in brinje. Vsak mestni otrok je moral imeti mojo, če se je hotel postaviti. Še jabolka in Vipavkine pomaranče so navezali na butare, drugo je bilo vse moje. To leto nisem mogel več do vrb ne do bršljana. Star sem in zanič, kot stara bajta na Koreninah. Podrla se bo in videle se bodo res le še korenine smrek, na katerih je postavljena. Le križ bo še ostal poleg bajte in ime ‘Na Koreninah’. Že me lovi smrt;

pa kakor je božja volja. Sedemdeset let in čez je dolga, posebno, če je človek vedno sam. Dosti hudega sem užil, tudi lepe dni sem imel, naj me Bog pokliče k počitku.”

Iz žepa je potegnil očrnel mehur in nabasal pipo. Oči so mu šle za dimom, preko vasi, preko mesta, notri do Kamniških planin. Tako je sameval in se grel na jasi, dokler ni zaslišal otroškega klica: “Stric Tomaž, stric Tomaž, kje ste.” Še razbijanje po vratih je slišal, saj ni bil daleč od hišice.

“Sem gori pojdi, Andrej,” ga je poklical. Že je vedel, kdo je. Dobrih petnajst let je imel fante, pa mu ni bilo mar za nobeno otročarijo. Čudno mu je prirasel k srcu. Če bi svojega imel, ne bi ga mogel imeti rajši.

Par minut je preteklo, ko je stal pri njem. “Od maše sém prišel, pa sem vas hotel pogledat, preden grem domov, če kaj rabite.”

“Priden in dober fant si, Andrej, da bi je tak ostal, ko je toliko slabih že v tvojih letih. Ne bo treba več dolgo streči, že čutim. Poglej, še k maši ne morem več, semle gori sem se že komaj privlekel.”

“Toje sem mislil, Andrej, če bi letos neka

stvari namesto mene naredil, da se ne opusti. Poglej, butar že nisem več delal, Bog ve, kaj so nosili otroci. Saj vem, da se marsikateremu modrijanu v mestu in že tudi po hribih zdi neumno in otročje — pa zato, ker vere več nimajo.

V mojih letih fantov ni bilo sram in ne mož nesti butare na cvetno nedeljo v cerkev. Kot z Oljske gore Jezusa, tako smo spremljali gospoda okoli cerkve, zato ker nam je vera nekaj pomenila, ker smo še vedeli, da nam je križ odprl vrata v nebesa. Danes je za ljudi trkanje s križem po vratih le še nekaj za radovednost in za smeh.

Andrej je začuden gledal starca. "Poglejte stric, saj ne vedo tega, zato se pa smejejo."

"Seveda ne vedo. Kdo je pa kriv tega. Kolikrat bi lahko slišali v cerkvi, brali bi lahko, ko znajo, doma bi lahko starši otrokom povedali. Pa prav imaš, Andrej, ne vedo, ker za starše, ki žive sedaj, ti pogovori niso več moderni. Danes se govori po hišah samo še o živini, o lesu, o njivah, Bog je le še za v kot, kjer ga nihče več ne vidi."

Sonce je prijetno osvetljevalo oba. Čudno nasprotje je bilo. Starec je imel skoro otroški izraz na obrazu. Venec sivih dolgih las mu je obkrožal glavo kot svetniški sij. Andrej je imel na obrazu izraz odraslega zaskrbljenega človeka.

"Poglej, Andrej, kako bi bilo, če bi ti poskrbel letos in zanaprej za vse, kar sem dosedaj jaz. Na cerkveni svet se ne bo nihče spomnil. Nesi ti žegnan les od butare tja, jaz nisem nikoli pozabil. Vem, da bodo gošpod vprašali, Gobo za veliko soboto že imam, dal ti jo bom. Vidiš, jaz sem jo nesel po navadi že na cvetno nedeljo v cekarju k žegnu, tega nihče ni vedel, saj to ni potrebno in ne ukazano, pa če le moreš, tudi ti drži to. Tudi k božjim grobom sem jo nesel na veliki petek."

"Ko sem na veliki četrtek od maše prišel, sem po navadi šel iskat drugo, za naslednje leto. Tukajle okoli po tehle bukvah se dobi zmeraj. Bova poiskala v četrtek popoldne."

"Kaj pa če bi kar zdajle, stric, če niste preveč utrujeni," je opomnil Andrej.

"Prav tega ne maram, Andrej. Zato je z ljudmi danes tako, ker jim je vseeno, kdaj in kako. Drži se, Andrej, vsega ob svojem času, zlasti teh tako lepih navad velikega tedna. Vidiš, danes bi ti bilo vseeno, kdaj poiskati gobo, jutri vseeno, ali se nese butara ali ne, v četrtek vseeno, če greš k maši in obhajilu ali ne, če v soboto prineseš ogenj ali ne — nazadnje pa vseeno, kakor je že tolikim, če še greš v nedeljo k maši, ali ne."

Zaskrbljena resnost je gledala iz starega obraza, Andreju je šla rdečica na obraz, ker ga je bilo sram, da je spregovoril.

"V soboto boš šel v šentjakob po žegnani ogenj z gobo. Ne rini se med mestne pekle*, ne med tiste, ki klepečejo in se smejejo, ker pridejo le še iz navade; tega pa ne vedo več, da nam pomeni iz kamnitnega groba vstalega Odrešenika, od katerega imamo vse — tudi blagoslov v hiši in na poljih. Zato naj

* pekel, pekli — so rekli porednim otrokom.

gori vsaj košček tega ognja na vsaki njivi, na vsakem travniku in v vsakem gozdu, kot na vsakem ognjišču. Veš, Andrej, meni so se zdeli ti dnevi nekaj posebnega. Kot bi bil cel svet ena sama ogromna cerkev, se mi je zdelo. Kot bi zemlja in drevje in živali govorile o trpečem, mrtvem in od mrtvih vstalem Bogu. Zdaj je ljudem vseeno umrt in post, petek in svetek, kot bi jim umrla duša in otrpnilo srce. Vem, da ti nisi tak, zato te imam tako rad."

"Stric, zdaj šele vidim, zakaj me je tako vleklo zmeraj k vam. Saj vem, da sem še otrok, pa se vendar tudi meni zdi svet zmeraj bolj mrzel in zdaj vidim, da zato, ker ne živi več tako kot vi."

Tomaž Koreninar je vstal. Skoro se je opotekel in sesedel nazaj, pa ga je podprl Andrej.

"Sonce vas je prevzelo, stric, malo čaja bova skuhala, potem vam bom pa močne juhe od doma prinesel."

"Starost, Andrej, starost me je prevzela, ne sonce, ki bi mi moralo dati moč, pa ne more več okrepiti starih kosti."

Molče sta se spuščala med drevjem proti bajti. Pri sv. Andreju je zazvonilo poldan. Tomaž se je odkril in počasi odmolil. Od-pahnil je škripajoče duri in stopil v hišo in se sesedel za mizo. Andrej je hotel zakuriti.

"Pusti, Andrej! Če mi boš juhe prinesel, ti bom hvaležen, čaja pa sedaj ne rabim. Tamle v steni odpri, pa mi nalij eno šilce jagodovca. Tega sem še sam skuhal, zdi se mi, da ga več ne bom."

Andrej je postregel in šel.

"Kje se je vzel ta fant, da je tako dober. Bajtarski je kot jaz, pa saj jih je še toliko, pa niso taki. Skozi ta veliko okno me je Bog pogledal na starost, da ga mi je poslal."

*

Na pragu pred bajto je sedel zavrit v kozuh v jutru velikega četrтка Koreninar, ko je prišel mimo Andrej.

"Bog daj, stric, k maši grem."

"Da, da," je vzdihnil Tomaž. "Jaz na sam ta sveti veliki četrtek ne morem več. Tako mi je hudo, da se moram otepati misli, da me sam Bog ne mara več. Spomin na zadnjo večerjo, pa zraven ne morem k božji mizi. Od tule bom poslušal, ko bodo utihnili zvonovi. Šentjakob, prifarški, še crngrobski se bo slišal, ko je ta veter — sv. Andrej, sv. Ožbolt, sv. Peter, sv. Lovrenc — vse bo pelo, potem pa od žalosti utihnilo, kot bi mrtvaški piš zapihal po svetu. Pa pojdi, Andrej, pa še name se spomni, ko doli ne morem. Še cekar naj ti dam pa velikonočno gobo, nič naj te ne bo sram. Tiho bodi, kot sem bil jaz."

Pred cerkvijo je Andrej srečal gospoda Feliksa. Pogledal je fanta s svetlimi očmi in poklical: "Andrej, sem pojdi." Potegnil ga je v kot pri zakristiji. "Ali nimaš Koreninarjevega cekarja? Saj vem, kaj je Koreninar nosil v njem, nič naj te ne bo sram. Zakaj pa sam ni prišel?"

"Gospod, slab je, včeraj sem ga moral opreti, da ni padel, ko je vstal. Sam pravi, da ne bo več dolgo."

Gospod je za trenutek pomislil, pa rekel: "Veliki četrtek je, pa vseeno, Andrej, po

maši počakaj, da ljudje odidejo. Zaslužil je, da ga tudi na veliki četrtek obhajam, gori bom šel s teboj."

Koreninar je sedel za mizo ob odprtem oknu. Zaslišal je zvonček in pomolil sivo glavo skozi okno. Potem pa je hitro stopil do vežnih vrat in pokleknil, da bi dobil žegen. "Bog ve, kam gredo z Bogom," mu je šlo skozi možgane.

Že tisti hip je stopil Andrej k njemu in mu šepnil: "Stric, k vam sva prišla z Gospodom."

"Noben veliki četrtek niste bili brez obhajila, tudi letos ne boste, Tomaž!"

Tomaž je strmel, lovil besedo. "Nič ni pripravljene, v tako razvlečeno bajto..."

"Ne skrbite, Tomaž. Sedite k peči in se pripravite; midva z Andrejem bova pripravila, kar bo treba."

Vsi trije so posedeli še okrog mize, ko je bilo končano. Tomaž ni vedel, kako bi se gospodu zahvalil.

"Prositi nisem upal, ker tako slab, da bi me za zadnjo uro spravili z Bogom, mislim, da še nisem. Pa ste sami prišli. Res ne bi bilo zame velikega četrтка brez tega."

Po kosilu sta Koreninar in Andrej šla v gozd, kot sta se domenila, iskat gobo za veliko soboto drugega leta. Tomaž je sopal in hropel. Dospela sta do vrha, kjer so rastle najlepše bukve.

"Odpočil se bom malo, Andrej, preveč me zdeluje sapa." Andrej mu je pogrnil suknjič ob bukev, kamor je gorko sijalo sonce, da se je starček naslonil na deblo.

Stegnil je tresočo se roko: "Andrej, tamle je majhna dolinica. Vidiš tistile štiri velike, debele bukve, ki rastejo kot v štirikotu, Na

tistile na desni strani zraste vsako leto najlepša in največja goba. Kar sam skoči tja, pa jo sam odsekaj; glej da ne poškoduješ debela, da bo drugo leto spet." Zasopel se je, da je spet lovil sapo.

Andrej je šel. Zginil je med debli proti naznačeni dolinici. Čez nekaj hipov so se zaslišali udarci.

Koreninarju se je zdelo, da udarci čisto rahlo padajo na njegove prsi. Lezel je skupaj, se skušal zravnati, pa ni šlo. V ušesih so zveneli udarci sekirice, se spreminjali v zvok oddaljenih zvonov. Široko so mu zastrmele oči v daljavo, roke so mu omahnile, glava se naslonila na deblo...

Koreninarja ni bilo več. Andrej ga je klical, tresel, pa zastonj. Usedel se je, zjokal ob mrtvem dobrem starčku in šel klicat ljudi.

Na veliko soboto je prinesel ogenj z zadnjo Koreninarjevo gobo. V bajti se je ustavil. Pihnil je vse sveče, prižgal ob gobi nov ogenj in jih znova prižgal. Na ognjišču je zadnjič zagorel ogenj Koreninarjev gobe.

Ko so zvonovi odzvonili pesem vstalemu Zveličarju — so pri sv. Andreju in v mestu zajokali Koreninarju na zadnjo pot.

Po njivah in travnikih in gozdovih podružnice sv. Andreja pa so trepetale zadnje nitke dima koščkov Koreninarjeve gobe, ki jim je prinesla pozdrav in blagoslov.

Bajta na Koreninah je osamela in razpadala. Obilni sneg zime, ki je prišla, jo je podrl. Ostale so le še gole korenine smrek in križ ob njih.

N. ZEMLAK

GOSPODOVO TRPLJENJE V ODRSKI UMETNOSTI

Tragedija Golgote — najpolnejša in najprepričljivejša tragedija človeka. Uprizorjena na Velikem Odru Sveta, na prelomu Stare Zaveze; v nji nastopa vesoljno človeštvo s svojo krivdo od začetka do konca dni, prvi igralec ji je Sin Človekov, ki so ga njegovi pognali v smrt, režira jo najvišji in najumnejši vseh režiserjev — Bog.

Tragedija Golgote — tragedija Ljubezni, drama Dobrote, misterij Lepote.

Tragedija Golgote — najvišja prelomnica svetovne zgodovine. Iz nje raste v povečani sijaj doslej sramotno, odslej zmago-slavno znamenje — Križ! žezlo v kraljevskih rokah, znamenje Sina Človekovega!

Vse se prelomi s tistim za vse čase najglobljim klicem Umirajočega: "Dopolnjeno je...". Zgodovina, družba, mišljenje, red... Vse, kar je bilo, mine. Novo se rodi. Zastor v templju gre na dvoje: dopolnjena je Stara Zaveza — Bog je odrešil človeka po Človeku.

Kdo naj se čudi tedaj, da se tudi v vseh tenjah človekovega duhovnega snovanja ta največji prelom vseh časov do veličastne vzvišenosti bogato izkazuje. Nov nazor si utira pot v svet, seže v ljudi, ne pozna krajevnih mej, raste in slednjic vso zemljo po svoje ustvari. Nazor Križa. Iz njega je od tistih časov vse, kar je vzvišeno, plemenito

in lepo.

Umetnost je šele z Golgote zadobila svojo pravo vsebino. Šele Križ ji je dal ves presijajni povdarek resnične živosti. Umetnost stopa v službo Križa, le v njem najde svoje najpolnejše zadoščenje, svoj najvišji izraz. Kar je v nji lepega, je le nezavedno ali zavedno bližanje Križu; svoje hoteno dopolnjenje doživi šele, ko ga je objela v vsej iskreni preproščini, ko prizna v ponosu ponižnosti: "Glej, tudi jaz sem dekla Gospodova!" Tedaj je v nji sijaj, ki ne mine, sijaj, ki vse prevzame in vsakogar prepriča.

Umetnik, ki je objel Križ, se mi zdi kot svečnik v najvišjem zamaknjenju svojega poslanstva.

Tod ni izjeme.

Prav zato se nam Golgota v vseh časih od svojega posvečenja sém ven in ven kaže v vseh vejah umetnosti: v besedni, v upodabljaljoči, v umetnosti melodičnega soredja — glasbi, in v najširši bogatiji tudi — v odrski, dramski. V tej poslednji še posebe. Že po vsebini sami: kje v zgodovini najdemo vsebinsko popolnejšo dramo, kot je žalo-igra Sina Človekovega? Po svoji mojstrski zgradbi: človeška pamet nikdar ni spočela tako umne in trdne stvaritve, kot je ta. In slednjic po svoji prepričljivosti: kdaj v zgodovini in kje na svetu je kaka drama pre-

pričala tolikšne množice in jih tako dvignila, da so bile za njeno resničnost pripravljene umirati, kot prav drama Velikega petka, s svojimi veličastnimi tremi dejanji: Getzemanj — Gabata — Golgota?

* * *

“Pasijonske igre” so vzdeli ime upodabljanju golgotске drame, v besedi in kretnji. Njih prvi zametki sežejo tja v zgodnji, svetli in sijajni Srednji Vek; v stoletja močnejše romantike in še veličastnejše gotike; v čas Gregorija Velikega, svetih križarskih vojn, široke plemenitosti, najvišje urejenosti družbe, kakršne svet nikoli pozneje več dosegel ni; v leta velikih duhov kot so Dante, François Villon, Dun Scott, Bonaventura, Akvīnes, Giotto, Donatello in njihovi, po takratnem zapadno krščanskem svetu.

Svoje spočetje doživi pasijonska igra v cerkvi sami. V obredih svetega, velikega tedna. Nje prvi igralci so duhovniki, ki družno z verno srenjo pojó “pasijon”, trpljenje Gospodovo; skoraj se temu petju, kjer beseda prevladuje in se ji melodija podreja povsem, pridružijo še kretneje, bolj in bolj žive so, ven in ven določeneje izkazujejo svojo dramatsko vsebino, pestrost in pomenilo. Že se sproščajo tudi v obhod po cerkvi, podobe se premaknejo, od velikega oltarja rasto v pobožnem zamaknjenju mimo vseh štirinajstih postaj — do božjega groba. Prizorišče se menjuje, pestrost večja, doživetje raste. Igralci so vsi — duhovniki in verniki. Gledalcev ni.

Iz teh časov se nam že ohranijo prvi zapiski takšnih pol cerkvenih, prikazujočih obredov v dneh, ki spominjajo na Gospodovo trpljenje.

Skoraj je cerkev tem prizorom, ki se bolj in bolj dramatsko jasne in hkrati izgubljajo svoj strogi obredni videz, pretesna. Novo podoba in mnogo širši, manj vezani razmah jim daje razsežno marmorno stopnišče pred cerkvenim čelom, najlepšo in najslikovitejšo scenerijo; najprimernejšo hkrati.

Množice gledalcev po vsem krščanskem svetu zajema veličastna žaloigra Sina Človekovega v najpestrejši in najprepričljivejši obliki. Cerkev sama se določno zaveda globokega in vzvišenelega poslanstva “pasijonske igre”. Svojo posebno zaščito in pozornost ji naklanja, četudi jo je morala pozneje večkrat prepovedati, ker se je nje podajanje v pre mnogih primerih neenkrat povsem oddaljilo od bistva in namena. A eno drži: srednjeveška pasijonska igra predstavlja pokristjanjenje gledališča; nje ga pojmovanju in vsebini postavlja povsem nove, polnejše in krepkejše temelje. Iz nje raste vsa množica čudovitih, globokih in vsebinsko polnih “misterijev” in “miraklov”; več kot mnogo jih je šlo v pozabo, a ti, ki so se nam ohranili, so dovolj zgovorne priče o visoki stopnji srednjeveške dramatike, prave umetnine, ki sta jim temelj in izhodišče prav odrsko prikazovanje Gospodovega trpljenja. Najzgovornejše to potrjujejo sama Calderón de la Barca in Lope de Vega, ki spet in spet priznavata, kako nenehno gradita na srednjeveških misterijih; celo Shakespeare, ki ni mogel mimo njunih stvaritev in so bile njegovemu

ustvarjanju več kot samo šolski zgled, priča, hoté ali nehoté s svojo pravličnostjo, premnogokrat naravnost baladno mistiko, da je srednjeveška drama, tudi “pasijon”, nekaj velikega, nekaj, kar ni rodila zgolj potreba, marveč vse globje in polnejše in Bogu bližje človekovo notranje dogajanje.

Srednjeveška “pasijonska igra”, ki so jo za čas pregnale in s svojimi poltenimi, poganskimi spački hotele povsem odriniti med staro šaro poznejše renesančne in humanistične novotarije, ki zamujejo spoznanega Boga in na njegovo mesto kot edino vodilo in vir vsega življenja postavljajo človekov razum, ni ugasnila. Odmaknila se je res, prikrila morda, a zato toliko močnejše zaživi spet v preprostih množicah. Dvor, gosposka in plemstvo uganjajo svoje dionizijske orgije — širokim množicam je prav zaradi globoke družabne neenakosti humanistične družbe dostop do njih, hvala Bogu, nemogoč — ljudstvo pa se naprej v daja skrivnostim posvečenega Trpljenja in v njih išče uteha. Ljudski pesniki na osnovi evangelijev, ustnega izročila in legend pišejo nova pasijonska besedila. Iz teh pa že klije počasi tudi nova oblika “ljudske pasijonske igre” in “pasijonske procesije”. Najprostejši kmetje sami so igralci v njih, obrtniki in pomočniki z vajenci jih družno podpirajo. Kaj ni v tem resnični zametek gledališča naših dni, ko je množici blizu, kot ji ne v grških, ne v rimskih dneh ni bilo? Renesančna dvorsko-plemiška komedija, pastoral in tragedija sta nam danes muzejsko mrtvilo. Živi teater, ki ga poznamo od Calderona in Shakespearea sem, se razvija prav iz teh “ljudskih iger”!

Povsod po krščanskem svetu zažive pasijoni: v Italiji, Franciji, Španiji, Nemčiji, na Irskem, v Holandiji.

Najznamenitejši in še danes živi je nedvomno oberammergauški pasijon — Pasijonske Igre v Oberammergau, kot jim danes pravimo. Za nas Slovence še dvakrat pomemben, ker je tudi naš “pasijon” mnogokaj po njem povzel.

Skrit v vencu bavarskih Alp ždi čudoviti Oberammergau, od leta 1633. slaven po vsem svetu prav po svojih pasijonskih igrah. V tistem letu milosti so se vaščani te našim gorenjskim kotom tako na las podobne vašice odločili, da bodo v zahvalo za čudovito uslišanje — bili so obvarovani črne kuge, ki je takrat pestila Nemčijo in dobršen kos Evrope — uprizarli “Pasijon”, ki ga bodo ponovili nato vsakih deset let. In držali so to svojo obljubo prav do naše vojne. Letos ga bodo nadaljevali špet.

V teh pasijonskih igrah, ki so služile za zgled večjemu delu srednjeevropskih “pasijonov”, saj so jih desetletja in spet obiskovali vedno bolj nagosto ljudje vseh narodnosti, iz Evrope, v naših časih tudi od drugod, nastopajo oberammergaučani sami. Posamezne vloge prehajajo iz roda v rod, vsa vas nastopa v njih od najmlajših do očancev.

Sloves Oberammergaua je preletel meje Nemčije. Domačih in tujih gledalcev je bilo več in več. Mali prostor pred vaško cer-

kvijo je odslužil. Današnje pasijonsko gledališče je eno največjih na svetu, saj sprejme do deset tisoč gledalcev. Je nekakšna prirejena oblika starega rimskega gledališča, spojena s stilom prve bazilike. Oder je razsežen. Hkrati nastopa na njem do šesto oseb. Razdeljen je v dvoje: predoder in pravi oder. Ta drugi je prihranjen prizorom kot so "Zadnja večerja" "Sodba" in podobni; sprednji pa služi "Slovesnemu vходу v Jeruzalem", "Križevem potu" in spojen z drugim — Golgoti.

Igralci, se pravi, vaščani vsi do zadnjega, žive vse leto v svojih zasebnih poklicih. Šolanih umetnikov med njimi ni. Pa je vendar njih igra do bridkosti prepričljiva. Ni le igra, je že resnično doživljanje, ki se z magnetično silo loti gledalca. Je sveti obred, po svojem namenu in zamisli na las podoben prvim srednjeveškim predstavam te vrste. Gledalec, naj je tudi sedel v avditorij iz gole radovednosti, bo že po prvih prizorih začutil, kako se vsakdanji svet izgublja in tone, kako na njegovo mesto stopa v resnični živosti presijajni, a hkrati preskrivnostni svet milosti od zgoraj. Ni čudo, da slehernik, ki je samo enkrat videl Pasijon v Oberammergau, njega žive podobe do konca dni v skritelem doživljanju svojega notranjega sveta nosi. Kaj ni to najmožnejši dokaz, kako je prav ta Pasijon že segel v območje umetnosti same in se z njo družil v prelepo podobo človekovega duhovnega ustvarjanja za zmago najvišjih vzorov? Največji svetovni igralec naših dni — pred meseci je umrl na Dunaju, v objemu katoliške Cerkve ob poslednjih trenutkih — Emil Jannings je ves prevzet nad oberammerskim čudežem glasno priznal: "Kako nična je vsa moja umetnost pred samo postavo Langovega Kristusa! Nisem vedel, da sem tako boren igralec, dokler nisem videl Pasijona!" Beseda velikega umetnika o še večji umetnosti.

Prava svojskost pasijonskih iger sploh je še posebej v tem, da igralca, ki v njih nastopa, docela prepričajo, še preden je v svoji vlogi zaživel na odru. Sleherni, ki igra, igra z vso dušo, sam prevzet nad veličino slehernu uro obnavljajoče se golgotске drame tako, da brez posebnega prizadevanja svoje notranje doživljanje in prepričanje kar nezavedno prenese tudi na gledalce. Seveda je ta svojskost doživljanja v preprostih ljudeh mnogo očitnejša in globlja kot pa je doživljanje pasijonske igre v poklicnem gledališču. Prav zato tudi to poslednje nikoli ne bo tako prepričalo s pasijonom, kot nepoklicni ljubiteljski oder, ki mu predstavljajo Gospodovega trpljenja ni le golo prikazovanje, marveč se spreminja že v pravi, pol liturgični obred. Oberammergau je klasičen primer tega. Pasijonske predstave, ki se začinjajo zadnje dni v postu in se v svojih ponovitvah raztegnejo do Bele nedelje in čez, so za igralce in gledalce neločljivi del velikonočnih skrivnosti. Prvo predstavo uvaja posvetitev in blagoslovitev gledališča; škof z duhovščino na odru, pred zbrano množico igralcev in gledalcev, je iskreno priznanje Cerkve visoki nalogi oberammerskega pasijona. Po svoji monumentalnosti in razseženosti uprizarjanja je Oberammergau v naših

dneh prav gotovo najvišji izraz dramskega upodabljanja Gospodovega trpljenja.

Ne gre pa pri tej bavarski odliki prezirati pasijonskih predstav po drugih deželah. "Procesija križevega pota" v Sevilli na španskem po svoji pestrosti prav gotovo ne zaostaja za mistično resnostjo katoliških Bavorcev. Enako različnost podajanja v Franciji in Italiji. Tudi v Belgiji je kult pasijonske drame močno razširjen. In vsem tem predstavam ne gre tajiti najvišjega občutja, globokega doživetja in resne umetniške cene. Od vseh so tod Španci in Italijani največji mojstri, v svojskosti domislic režijskih, igralških in tehničnih naravnost nepreoksljivi.

Slovenci smo v primeri z drugimi narodi pravzaprav dokaj pozno začeli z uprizarjanjem pasijona. Nobene sledi o njem ne najdemo v našem srednjem veku, v času, ko je drugod že bohotal v razkošni pestrosti. Vendar ni neverjetno, da smo se s to najvišjo vejo verske drame spoznali ne dosti pozneje kot drugi narodi, pri katerih se je samostojno razvila. Saj vsa naša zgodovina nenehno izkazuje, kako so pljuskali čez mejo naše narodnosti severni in južni vplivi, naj bo že v običajih, v pesmi, v glasbi — že danes nimamo izrazito svoje — v pisani besedi, pozneje v noši, nemalokrat celo v mišljenju. Ob naših prav slovenskih prvih pasijonskih predstavah nikjer ne naletimo na začudenje ljudi, ki so jim bili prisotni; sklepal bi človek, da nam niso bile tuje. Lastne slovenske smo sprejeli kot nekaj, kar je tudi v naših tleh že zdavnaj prej pognalo svoje korenine.

Res pa je, da so prvotne pasijone uprizarjali v latinščini, ki je bila v srednjem veku pač občevalni in hkrati liturgični jezik zapadne Evrope. Pozneje tudi v narodnih jezikih. A latinščina tudi ni motila, saj je bilo pri zgodnjih pasijonih mnogo več prikazovanja kot govorjenja, več so dali očem kot ušesom. Pasijonske procesije še posebej. Tudi sicer so bile procesije bolj priljubljene kot statična uprizarjanja na nepremičnih deskah ali na cerkvenih stopnicah. Razumljivo. Procesija je prizorišče nenehno menjavala s posameznimi alegoričnimi vozmi, ki so se pomikalj mimo gledalcev, za trenutke postali in se premaknili spet, da so dali prostor naslednjemu.

Prvič čujemo med Slovenci o "Pasijonski procesiji" v Ljubljani v začetku 16. stoletja, se pravi v sredi same lutrovske prekucije. Nedvomno so jih uprizarjali že prej, saj je bila ta navada kar splošna v avstrijskih deželah tistih časov.

Katoliška reformacija, ki je z nastopom Jezusovcev-jezuitov dokončno obračunala z lutrovskim zлом, je pri nas Slovenceh še posebej velike hvale vredna. Če nam je Trubarjeva, Dalmatinova, Bohoričeva in Kreljeva Deformacija dala slovenske črke — in res nič več kot gole črke! — nam je katoliška Reformacija, ki ji je bil duša in srce eden največjih Slovencev vseh časov, ljubljanski škof Tomaž Hren, prinesla vse potrebne osnove našega poznejšega duhovnega ustvarjanja. Na teh globoko katoliških osnovah gradimo Slovenci vse do naših časov.

Jezuiti so nam mimo množice duhovnega

bogastva dali tudi prvo pasijonsko besedilo, v nemščini sicer, ki je tistikrat tudi med slovenskimi meščani občevalni jezik, pa vendar povsem za slovensko mišljenje prirejeno. Kronika tistih dni pove, da so **ljubljanški jezuitski študentje v letu Gospodovem 1625** v cerkvi uprizorili "**Christus Todeskampf im Garten** — Smrtni boj Kristusov na vrtu", mišljen je Getzemani. Slovenska drama, tudi pasijonska — koroški pasijoni so poglavje zase, ima potemtakem svoj vir v jezuitski šolski dramati, ne pa v Pasijonskih obhodih iz škoške Loke, kot so do nedavna trdili. Škoška Loka uprizarja svojo prvo pasijonsko procesijo šele v letu 1721. Jezuitski učenci iz Ljubljane pa so že 6. februarja 1670 uprizorili igri "Pod Turnom" in "Raj" — "in lingua vernacula", kot zapisano stoji, se pravi v slovenskem jeziku!

A še pred škojeloško procesijo naletimo na uprizoritev v slovenščini je tudi v Rušah pri Mariboru. študentje ruške gimnazije, poznejše mariborske, so zanesljivo igrali v našem jeziku že 13. junija 1700. leta.

Za pristno našo pasijonsko dramatiko pa je nedvomno **škojeloški Pasijonski obhod očeta Romualda**, kapucina, iz leta 1721., najodločilnejši. To je prvo ohranjeno slovensko besedilo pasijonske drame. A navkljub vsemu ta pasijonska procesija še ni pasijonska igra v pristaniosti svojega značaja. Saj je vstavljeno besedilo pri nji služilo samo razlagi posameznih živih podob na vozovih, ki so se mimo gledalcev pomikali, nekšen film tistih časov, medtem ko je pri pravi pasijonski dramati, kot pri vsaki dramati sploh, besedilo nje jedro in bistvo.

Pojmovanju, namenu in tehniki se je mnogo bolj približala prava slovenska pasijonska igra v **Železni Kapli na Koroškem**, ob koncu 18. stoletja "**Komoedia od Kristusa Terplinjsa**" imenovana. Nje prvi del so igrali na veliki četrte podnevi, drugega isti praznik zvečer, tretjega in sklepno igro pa ne Velikonočni ponedeljek. Uprizarjali so jo na odru, ne na prostem, podobno kot v Oberammergau. Tudi po značaju dramske gradnje, ki očituje, da je ni sestavljal čevljar, marveč človek, ki je gledališče precej od bližju poznal, izkazuje prenekateri, včasih naravnost bodeči vpliv bavarske odrske umetnine. Besedilo je ohranjeno v celoti.

Razsežnejši in mnogo bolj razširjen po slovenski Koroški pa je pasijon, ki ga je, kot sam pravi, po nemškem izvirniku leta 1818. napisal koroški pevec-kmet **Andrej Šuster**, po domače tudi **Drabosnjak** zvan. Avtor mu je vzdal naslov: "**Komedija od celiga grenkiga terpenja ino smerti Jezusa Kristusa našiga ljubiga Gospoda**". Popisano od **Andreja Drabosnjaka** eniga pavra v Korošane, iz nemškiga v koroško špraho v rajme napravljano. v letu 1818". V svojem več kot stoletnem življenju je, navkljub svojemu nemškemu izvoru, imela ta okorna stvaritev časa dovolj, da je pognala korenine v narodno življenje slovenstva na Koroškem in se tako razrasla v njegovo narodno last. **Drabosnjakov pasijon** je različen od prejšnjega v svojem nenehnem menjavanju prizorišča: odigrava se na prostem; začne pri vaškem skednju in konča na hribu, na Kalvariji. Leta in desetletja so ga uprizarjali, posled-

njič leta 1933. Vsaka uprizoritev je privabila množice gledalcev. Na škodo temu koroškemu pasijonu velja pripomniti, da je povsem brez umetniške cene. I pasijon iz železne Kaple i škojeloški Pasijonski obhod sta se v umetnostni ceni vzpela mnogo više.

Prvo izvirno pasijonsko besedilo pa smo Slovenci dobili šele v letu 1928. s pasijonsko dramo "**INRI**", ki sta ji avtorja frančiškan p. Roman Tominec in član Drame Narodnega gledališča v Ljubljani, **Edvard Gregorin**. Ta stvaritev, ki se je povsem dvignila iz prostega ljudskega pasijona, je doživela v istem letu svoj krst na deskah ljubljanske Drame. Bila je svojski dogodek visoke cene in nedvomno predstavlja najresnejši začetek naše umetniške religiozne drame. Je to predstavljane Gospodovega trpljenja po evangeliju. Besedilo je evangelijsko, osebe prav od tam.

Še više pa je segel šest let pozneje **Gregorin** sam s svojo lastno besedno in odrsko stvaritvijo "**V času obiskanja**". To ni več pasijon, marveč že resnična drama, katere glavni junak je **Sin Človekov**. Prav zato, ker je drama, je nedvomno edinstven primer v svetovni dramatiki. Šla je po vseh slovenskih odrih, igrali so jo neenkrat na prostem z množicami nastopajočih, vselej je doživela svoj polni uspeh. Nje umetniška cena je v klenosti jezika, v neprisljenosti dramskih značajev, v trdno premišljeni gradnji rasti, zapleta, viška, padca in razpeta, v arhitektonik režijskega soredja, v polnosti svoje zgodbe. Evangelij služi tod le še za podlago, ne več za besedilo samo. Osebe v nji so realistične, življenje, ki ga izkazujejo, polno, da prepriča še tako trpkega dvomljivca. S "**V času obiskanja**" se Slovenci brez strahu lahko pomerimo z velikimi religioznimi dramami drugih narodov.

Ob misli na Gospodovo trpljenje v odrski umetnosti danes pač ne gre več prezirati filma, saj se ga je tudi ta, pravi umetnosti kaj blizki napon človekovega prizadevanja, lotil že ponovno. Pravi biser te vrste predstavlja "**Golgota**", stvaritev francoskega režiserja **Jules Duviviera**. Mogočen poskus, ki bo utegnil celo prepričati, kadar bo film našel samega sebe.

MIKLAVŽ TRPOTEC

NEKAJ PODROBNOSTI IZ

Verno krščansko ljudstvo se je vedno živo zanimalo za razne podrobnosti iz trpljenja našega Gospoda Jezusa Kristusa. Zlasti radi ljudje o vsem tem kaj bero v Velikem tednu, da se tako še bolj pogloblje v sveto in prekristno razmišljanje skrivnosti Kristusovega trpljenja in vstajenja.

V naslednjem naj podamo nekaj podrobnosti o Jezusovi trnjevi kroni, o njegovem trpečem obličju, o raznih vrstah križanja, o napisu nad križem in o češčenju oziroma sramotanju svetega križa in prvih časih krščanstva. Zveličarja ter kristjanov v

Jezusova trnjeva krona

Sveti Hieronim in nekateri drugi cerkveni očetje pišejo da je bila trnjeva krona spletena iz trnja grmičja "rhamnus", ki ga je v Palestini vse polno in ima silno goste ter bodeče trne, liste in cvete pa zelo lepe in dišeče. Tudi sveti Avguštin piše o tem grmu, ki ga v Italiji nazivajo "spina saneta — sveti trn".

Kako je pa bila spletena in kako je izgledala trnjeva krona, o tem je vse polno različnih podatkov, opisov in slik. Najbolj verodostojni po-

svetki prave Kristusove trnjeve krona se nahajajo v Parizu, P. si in v Trieru v Nemčiji. Tu in še drugje, zlasti v Španiji, kažejo tudi posamezne trne, ki jih hranijo in zelo časte v cerkvah. V koliko so ti trni resnično tisti, ki so obdajali sveto Kristusovo glavo in se zadirali vanjo, je težko ugotoviti.

Najznamenitejša relikvija trnjeve krona je v Parizu. To je nekaj spleten obroč, na katerega so baje vojaki npletli trnje tako, da je izgledalo vse skupaj kot veličanska ploščata trnjeva čelada, ki se je poveznila čez vso glavo tako, da je obroč mučenemu padel na pleča. Kako je izgledala taka trnjeva krona, vidimo na spodnji sliki.

Slikarji pa navadno slikajo trnjevo krono kot nek trnjevenec okrog Kristusove glave. Morda radi tega, ker so nekaj ne le nekateri redovniki, ampak vsi duhovniki sploh nosili tonzuro, veliko večjo kot danes, tako da jim je ostal na glavi le ozek venec las. Ta tonzura naj bi jih spominjala na Kristusovo kronanje s trnjem.

Kristusovo sveto obličje

Pred leti so tudi med nami krožile slike Jezusovega obličja, na katerih je bilo napisano tole: "Edino in pravo obličje našega Gospoda Jezusa Kristusa, posneto po sliki, ki jo je dal napraviti Tiberij Cezar." Ne vemo gotovo, je li to res najstarejša in najpopolnejša slika Jezusova. Izročilo ve povedati le to, da je to podoba našega Gospoda dobil leta 1490 papež Inocenc VIII. od turškega sultana Bayaceta v zameno za sultanovega brata, ki je bil v krščanskem ujetništvu.

V Kristusovem času so Judje smatrali za malikovalstvo, slikati človeški obraz, zato nič čudnega, če Kristusa za njegovega življenja niso upodobili ne v kipu ne v sliki niti njegovi najožji in najbližji prijatelji, kakor se je nasprotno dogajalo z najvidnejšimi osebnostmi n. pr. grškega naroda.

Prve Kristusove portrete so

verjetno napravili po spominu Kristusovi učenci. Nato pa se je Gospodova podoba širila toliko bolj, kolikor bolj je je raslo krščanstvo, a ena in ista, vedno v novih, bolj ali manj posrečenih posnetkih. Že Tertulijan (roj. l. 160 po Kr.) obsoja v enem od svojih številnih spisov neko Kristusovo podobo, češ da je slabo izdelana in ne prikazuje prav svetega obličja Jezusovega. Torej je moral med verniki obstajati kak splošno priznani portret Kristusov. Cerkveni zgodovinar Evzebij leta 340 poroča, da so med verniki zelo razširjene različne Zveličarjeve podobe in pripisuje nekaterim celo čudežni izvor.

Najstarejši podobi Jezusovega obličja, za kateri vemo in kolikor toliko poznamo njun izvor sta ona kralja Abgarja iz Edese (Mesopotamija) in ona z Veronikinega prta.

Izročilo ali legenda pripoveduje, da je kralj Abgar v pismu prosil Kristusa, naj pride v Edeso in ga ozdravi. Pismo je Kristusu prinesel kraljev tajnik Anan, katerega pa ni uspelo, pripraviti Kristusa do tega, da bi zapustil Palestino. Anan je torej hotel svojemu gospodu prinesiti vsaj Kristusovo podobo. Zato je skušal Jezusa portretirati, česar pa tudi ni mogel, kajti Gospodovo obličje je

KRISTUSOV EGA TRPLJENJA

vsak trenutek spremenilo poteze in obnem izžarevalo sijaj, slepljiv kot sonce, da ga ni bilo mogoče motriti. Tedaj pa si je Kristus zmočil obličje in si ga takoj otrl s platnenim prtom in tega izročil Ananu. Kako se je Anan veselo začudil, ko je zagledal na prt v naravnih barvah odtisnjeno podobo Zveličarjevega obličja. Brž je odnesel to sveto podobo svojemu kralju. Verjetno so imeli Tertulijan, Evzebij in drugi pred očmi prav to Kristusovo podobo, ko so pisali o pravem Kristusovem portretu. Še v četrtem stoletju se je podoba nahajala v Edesi, sedaj pa je nje najvernejša kopija v Genovi, v cerkvi sv. Jerneja.

Bolj splošno znan je izvor podobe na Veronikinem prtju. "S prtjom Veronika obriše Jezusa, zato ji da spomin obličja svetega..." tako pomenimo pri križevem potu. Ta prt je poglobitna dragocenost v znamenitem relikviariju cerkve svetega Petra v Rimu.

Nad vse zanimivo in vzpodbudno je izročilo o tem prtju, ki o njem sveto pismo samo sicer nič ne poroča, pa je vsakemu krščanskemu človeku poznano, vsaj v svojem prvem delu (kako je sveta podoba nastala). Star rokopis, ki se nahaja v Vatikanski knjižnici, opisuje, kako je prt prišel

potem v Rim: Cesar Tiberij je poslal iz Rima v Palestino poslanca, ki naj bi prosil Jezusa, da bi prišel v Rim, cesarja ozdravit od težke bolezni. Poslanci so v Judeji zvedeli, da je bil med tem Kristus križan; a ni jim ušla podrobnost o Veronikinem prtju. Povabili so sveto ženo, da je šla z dragocenim zakladom v Rim h cesarju, ki je res ob pogledu na Kristusovo obličje čudežno ozdravel. Tedaj je hotel v zahvalo postaviti Kristusov kip v Panteon, čemur pa se je rimski senat uprl.

Fodoba Veronikinega prta, ki jo objavljamo, je posnetek verodostojne, na svilo odtisnjene podobe prta; hranijo to svilno podobo v zakristiji bazilike svetega Petra v Rimu. Tekom časa je barva Veronikinega prta tako zbledela oziroma potemnela, da se komaj komaj vidijo na njem poteze Gospodovega obličja.

Poleg zgoraj omenjenih podob Kristusovih so še razni kipci in medaljoni z napisji v hebrejščini ali grščini. En tak napis se glasi: "Mesija je prišel, da bi prinesel mir, postal je luč ljudi, zakraljeval in živi!" Ti spominki izhajajo iz prvih treh stoletij po Kristusovem rojstvu.

Tudi v rimskih katakombah najdemo podobe našega Gospoda, tako Kalistovih kakor onih svete Praxede. Ta svetnica in njena sestra sv. Pudencijana, obe hčerki krščanskega rimskega senatorja Pudenta, sta nekoč zaprosili sv. Petra, naj jima kaj pove, kako je izgledal Zveličar. Tedaj je sv. Peter s svojimi neokretnimi potezami skušal na robec ene od svetnic narisati poteze Kristusovega obličja. Ta robec se sedaj hrani v Praxedinih katakombah. A se na njem le še malo vidi. Zgodovinsko pa je zelo verodostojen, saj se je že sv. Helena l. 320 zanimala zanj in poskrbela za ohranitev te redke relikvije.

Kratka zgodovina križanja

Križ je najstarejše in najsplošnejše mučilno orodje. Iznašli so ga na Vzhodu, potem pa so se ga potom Grkov oklenili Rimljani, ki so z

njim kaznovali sužnje in "barbare", niso pa smeli križati nobenega rimskega državljanca.

Prvotna oblika križa prav za prav ni bila križ, ampak le navaden drog, na katerega so pribili ali privezali obsojenca. Pogosto so se poslužili tudi kar najbližjega drevesa in pritrtili telo obsojenca na deblo, roke pa pribili na njegove veje, levo in desno. Tako se je razvil prvotni drog v nekaj križ v obliki črke T.

Pri Rimljanih je bilo križanje kazen za ubijalce in tatove; preden so pa koga križali, so ga bicali in ga vlekli po ulicah na vrvi, zasramovaje ga. Kadar so hoteli muke obsojencu čim bolj pomnožiti, prečnega droga niso pritrtili, ampak so na vrh pokončnega droga napravili vdolbino in vanjo posadili prečni tram ter obsojenca na njem. Ob najmanjšem vetriču se je tram s pribito žrtvijo pričel gibati sem in tja, kar je bolečine še povečalo. (Glej sliko!)

Kasneje so začeli uporab-

ljati tudi takozvani Andrejev križ, v obliki črke X, na kakršnem so mučili apostola sv. Andreja, zato se po tem svetniku od tedaj te vrste križ imenuje. Vendar je kmalu spet prvotna oblika križa prevladala. Tako najdemo tu in tam v katakombah sredi imen mučencev črko T, znak, da je bil mučenec križan. Marsikdaj so križali tudi tako, da je bila glava obsojenca spodaj in noge zgoraj, kakor kaže slika. Tako so križali sv. Petra.

Toda ne le oblika križa, temveč tudi načini križanja so bili različni. V starem Rimu je bila navada, da je obsojenec križ zadel na rame in ga nesel na morišče. Pribit na križ je obsojenec visel med nebom in zemljo dneve in dneve, živ ali mrtev, v hrano roparskim pticam. Kadar so se hoteli Rimljani posebno slabo izraziti o kakem hudodelcu ali najnižjem sužnju, so dejali: "To ti je meso s križa in piča in gavrane."

Judje pa so nasprotno svoje obsojence, ko so izdihnili, s križa sneli, jim polomili kosti in jih pokopali, kot je bilo to pri križanju Kristusa in obeh hudodelcev. Če so pa pri snemanju opazili, da žrtev še živi, so ji dali kake krepilne pijače, hoteč s tem trpljenje še podaljšati. Že preje, med pribijanjem na križ, so dajali obsojencem piti vina, z miro in drugimi krepkim pijačami mešanega, da se je okrepil ter se ves čas ohranil pri zavesti in bolečine v polni meri občutil.

V čast Zveličarja sveta, "ki je s svojim križem svet odrešil", je cesar Konstantin odpravil kazen križanja v prvi polovici četrtega stoletja po Kristusovem rojstvu — ob zmagi krščanstva nad poganstvom v rimskem imperiju. Toda v posameznih primerih se je kasneje križanja še pojavilo kot kazen za izredne zločine. Tako je leta 1127 Ludvik Debeli v Franciji dal

križati ubijalca kralja Karla Dobrega. Muko križa mu je povečal še na ta način, da je k vznožju križa dal privezati divjega psa, ki se je zaganjal obsojencu v noge in mu jih pri živem telesu trgjal.

Križanje se je vedno smatralo kot najsrmatnejša kazen in smrt. Prekletno drevo, srmatno les... tako so nazivali križ. Na to najsrmatnejšo kazen so obsodili Gospoda življenja. Od tedaj križ ni več prekletno drevo, ampak drevo življenja, saj smo po njem zadobili večno življenje. Zato križ, ta blagoslovljeni les, to znamenje najvišje časti in sreče, ki nas čaka, poljubljam, ga z ljubeznijo k sebi prižemamo, in se ga v najtežjih, zlasti poslednjih trenutkih oklepamo kot edine rešilne deske: Ave Crux, spes unica! — Pozdravljen križ, naše edino upanje!

Napis na križu

Nad glavo pribitega na križ so navadno pritrdili kratek napis, ki je oznanjal ime obsojenca in njegovo krivdo. Ta napis so tudi nosili pred obsojencem, ko so ga gnali na morišče, in glasno oznanjali njegovo krivdo, če bi se morda med množico ljudstva ne našel kdo, ki bi morda v zadnjem trenutku lahko še

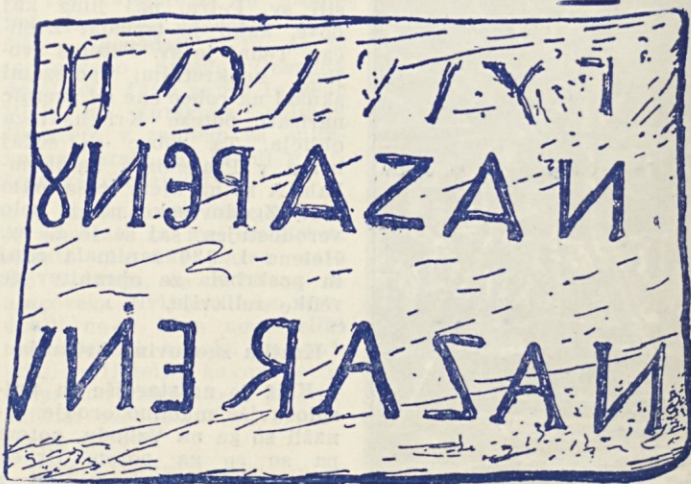
uspešno osporaval pravičnost smrtne in tako srmatne kazni.

Za Kristusa je Pilat dal napisati značilne besede, s katerimi judovski prvaki, kot nam je znano, niso bili zadovoljni in so protestirali, pa jim je Pilat, sam nase jezen, zabrusil: Kar sem pisal, sem pisal... Zapisano pa je bilo: Jezus Nazareški, judovski kralj. Napisano ni bilo samo z začetnimi črkami, kot imamo to velikokrat na naših križih: INRI (Iesus Nazarenus Rex Iudaeorum), ampak cele besede, in sicer v treh tedaj najbolj občevalnih jezikih, latinskem, grškem in hebrejskem, pisano od desne na levo, po hebrejski navadi. Srednji del tega napisa se hrani v baziliki Svetega Križa v Rimu in vse kaže, da je resnični pravi ostanek napisa na Kristusovem križu. Napis je vdolan z dletom v kos deske in se jasno vidi naglica, s katero je bil napravljen. Deščica ima kakih 25 cm širine in kakih 18 cm višine. Grški in latinski napis sta dobro ohranjena, hebrejski pa je že zelo zguljen.

Na križu je bil od strani poganškega oblastnika Kristus proglašen za kralja. Od tedaj naprej je vsako razpelo kakor javen proglas Kristusovega kraljevanja nad svetom. S križa Kristus zmaguje, Kristus kraljuje, Kristus gospoduje.

Čaščenje in srmatenje križa v prvih stoletjih po Kr. r.

Teško je točno označiti, kdaj se je križ prvič pojavil v katakombah. Menda ni simbola v teh svetih krajih, ki bi bil tako redek pojav kot prav

to znamenje križa. Mar prvi kristjani križa niso častili?

Križ je bil mladi Cerkvi najmanj tako sveto in čaščenje vredno znamenje Kristusovega trpljenja kakor nam. Bil jim je najvišji simbol krščanstva. Iskali in videli so ga povsod: v jamborih ladij, gnanih od viharja po širnem morju, v ptiču z razpetimi krili, v stoječi človeški postavi molilca z razprostrtimi rokami.

Tertulian že označuje krščanstvo kot vero križa. Križ

nja, ko niso le križ častili, ampak — ga tudi nosili!

Toda kakor tudi so v vedno težjih preganjanjih kristjani križ bolj in bolj ljubili, pa so ga morali tudi vedno bolj čuvati pred osmešenjem in onečaščenjem, namreč od strani pozanskega sveta.

V cesarskih palačah v Rimu so našli karikaturu križa (glej sliko!), s katero so hoteli poganski tovariši osmešiti kristjane, ki jih je bilo že tedaj na cesarskem dvoru mnogo, tudi v najvišjih službah.

Karikatura predstavlja osebo z oslovsko glavo; oponašali so namreč kristjanom, da časte glavo osla, pribitega na križ. Na levi stoji človek, kakor da bi oslovsko glavo častil, po tedanjem običaju z dvigom roke k ustom. Spodaj pa je v grščini prav slabo napisano: Alexamen časti svojega boga.

Ta karikatura je bila odkrita v letu 1856 in strokovno obdelana in razložena. Verjetno je bil prostor, kjer so jo odkrili, nekaka šola za otroke sužnjev cesarske palače. Sodijo, da spada v konec drugega ali v začetek tretjega stoletja po Kristusu.

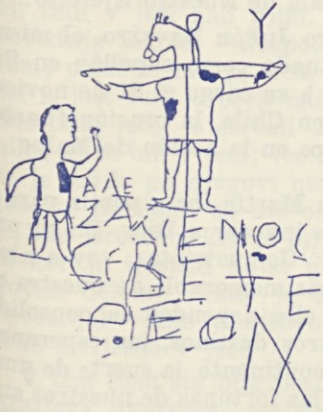
Pa to ni edini dokaz, kako so pogani smešili kristjane, križ in Križanega. Še več je

takih in podobnih odkritij. O kolikem skritem trpljenju, o kolikem junaštvu bi nam pač mogli govoriti starodavni zidovi rimskih palač!

Tako nam je vse bolj umeven pojav, da najdemo v drugače na krščanskih simbolih tako bogatih katakombah le tako poredko znamenje svetega križa. In še tam, kjer je izraženo, je kar se da prikrito v podobi sidra, črke T in drugače. (Glej sliko!) A ko je za mlado Cerkev nastopil mir in se je utrdila v rimskem cesarstvu, je s krščanstvom zavladal tudi križ — prav za prav je križ priboril zmago krščanstvu. Saj vemo, da se je cesarju Konstantinu pred odločilno bitko prikazalo na nebu prav znamenje križa z napisom: V tem znamenju boš zmagal. In je zmagal — ne Konstantin, ampak križ!

L.L.C.M.

da prvim kristjanom ni bil le simbol ali spomin Kristusovega trpljenja, ampak živa realnost, zlasti v časih preganja-

LA ESPIRITUALIDAD DEL GENERAL SAN MARTIN

(Continuación)

Faltábale la bandera y la hizo enarbolar bajo los auspicios de la divinidad y de la Patria, con toda pompa religiosa y militar en un acto solemne, el 5 de enero de 1817, en vísperas de abrir su memorable campaña de los Andes.

Sigue contando Mitre: "el día señalado el ejército vestido de gran parada, con su estado mayor a la cabeza, se puso en marcha hacia la ciudad de Mendoza, que lo esperaba engalanada con arcos triunfales de flores, banderas, gallardetes y cortinajes de seda que tapizaban los frentes de los edificios. Penetró por la calle denominada La Cañada, a lo largo de la hermosa alameda plantada por San Martín, y a las 10 de la mañana formó en la plaza mayor, en medio de los repiques de campanas de 8 templos.

La imagen de la Patrona salió del Convento de San Francisco, al encuentro de la columna, llevada en andas, acompañada

por todo el clero, custodiada por las bayonetas de los soldados, y a la cabeza de la procesión marchaba el general San Martín con todas las personalidades de Cuyo. En la Iglesia estaba depositada la bandera bordada por las damas mendocinas y adornada por ellas con piedras preciosas.

Después de bendecida, junto con el bastón de mando del general, San Martín la fijó en el asta y una salva de artillería de 21 cañonazos saludó su ascensión. San Martín puso su bastón en la mano derecha de la imagen, y tomando la bandera subió con ella a la plataforma levantada en la plaza.

Todos los cuerpos presentaron las armas: los tambores batieron marcha de honor y siguió un religioso silencio.

El general con la cabeza descubierta dijo con vibrante voz: "Soldados: Esta es la primer bandera independiente que se bendice en América". La batió por tres

veces y el pueblo y las tropas lanzaron un estruendoso "Viva la Patria". Y con acento esforzado agregó: "Soldados, jurad sostenerla muriendo en su defensa, como yo lo juro".

"Lo juramos" respondieron todos a una voz. Una triple descarga de fusilería a que se siguió una salva de 25 cañonazos saludó la bandera redentora de la mitad de la América Meridional. Esta es la bandera que debía atravesar los Andes flameando en triunfo a lo largo de las costas del Pacífico, proteger la fundación de dos nuevas repúblicas, concurriendo a la independencia de otra más, y servir de mortaja, 64 años después, al cadáver repatriado del Libertador americano, que en ese día la enarboló como signo de redención".

El Ejército Libertador venció en la cuesta de Chacabuco, y en los llanos de Maipo.

El ilustre San Martín había puesto a su ejército bajo la protección de la Virgen del Carmen, que tanto le favoreció en su campaña; por ello el 12 de agosto de 1818 le escribió al superior del Convento de San Francisco en Mendoza diciéndole: "La decidida protección que ha prestado al Ejército de los Andes su Patrona y Generala, Nuestra Madre y Señora del Carmen, son demasiado visibles. Un cristiano reconocimiento me estimula a presentar a dicha señora, que se venera en ese Convento, el adjunto bastón como propiedad suya y como distintivo del mando supremo que tiene sobre dicho ejército".

Después San Martín cedió también la bandera de los Andes, cuyo escudo había sido bordado con hilos de seda y oro, que se sacaron de una casulla que poseían los padres franciscanos.

Tanto en las campañas de Chacabuco y Maipo, como en el resto de sus batallas, San Martín llevaba consigo un hermoso cuadro de la Virgen del Carmen que obsequió a su amigo y compañero de armas, general Las Heras, al terminar su misión en América.

Agradecidos al Cielo y a la Virgen Santísima, San Martín, los jefes militares y la sociedad chilena, asistieron el sábado 21 de abril de 1818 a la Catedral de Santiago, donde se celebró una solemne misa con Teócum.

San Martín bajó luego a Buenos Aires y pasó por la Villa de Luján. San Martín fué al Santuario de Luján en mayo de 1818, cubierto con los laureles de la reciente victoria de Maipo.

El inmortal vencedor de Chacabuco y Maipo tenía 40 años.

En el santuario, su espíritu elevó votos de gratitud al cielo por la protección que le había dispensado.

Con júbilo contempló los gloriosos trofeos de la batalla de Salta, enviados por el general Belgrano desde Jujuy en 1813.

El 14 de marzo de 1818 San Martín juró con el ejército y el pueblo "... que en el sitio en que se diera la batalla (de Maipo) y se obtuviera la victoria, se elevaría un santuario de la Virgen del Carmen, Patrona y Generala de Nuestro Ejército..."

El presbítero Julián Navarro, el mismo que había actuado como capellán en San Lorenzo, tuvo a su cargo el 21 de noviembre de 1818, en Chile, la oración fúnebre por los muertos en la acción de Maipo.

Cuando San Martín iba a partir para el Perú, volvió a invocar a Dios. En su proclama decía: "Compatriotas, voy a abrir la campaña más memorable de nuestra revolución: de ella dependen la consolidación de nuestros destinos, las esperanzas de este vasto continente, la suerte de nuestras familias, las fortunas de nuestros amigos; en fin, lo más sagrado, que es nuestro honor. Fiado en la justicia de nuestra causa, y la protección de Dios, yo os prometo la victoria, ya no dudo que ella coronará como hasta aquí, la constancia de los valientes que me acompañan".

El 8 de julio de 1821, San Martín entró en Lima y el 28 proclamaba la independencia.

Al día siguiente 29, reunida en la Iglesia Catedral concurren de todas clases y con asistencia del señor arzobispo se celebró un Teócum y una misa solemne en acción de gracias; en esta ceremonia habló el padre lector, fray Jorge Bustamante.

El 8 de octubre de 1812 San Martín proclamaba el estatuto provisional del estado peruano. Entre otras cosas decía:

"Art. 1º — La religión católica, apostólica, romana, es la religión del Estado.

Art. 3º — Nadie podrá ser funcionario público si no profesa la religión del Estado.

En su juramento San Martín dijo: "Juro a Dios y a la Patria y empeño mi honor que cumpliré fielmente el Estatuto Provisional dado por mí para el mejor régimen y dirección del Perú; defenderé su independencia y libertad y promoveré su felicidad por cuantos medios estén a mi alcance".

Pastirjev glas

PO POTIH BOŽJE PREVIDNOSTI

3. Nepričakovan izid

Jožef je bil v ječi, a blagoslov božji je bil tudi v ječi nad njim. Sv. Pismo pripoveduje takole: "Gospod je bil z Jožefom; pridobil mu je srca, tako da je našel milost tudi v očeh načelnika ječe. In načelnik ječe je izročil Jožefu vse jetnike, ki so bili v ječi; vse kar se je vršilo, se je vršilo po njegovi naredbi. Načelnik ječe se ni menil za nič od tega, kar mu je bilo izročeno, ker je bil Gospod z njim in ker je Gospod dajal uspeh vsem njegovim delom." Tako je blagoslov, ki je spremljal vsako Jožefovo žrtev, olajšal trdo življenje v ječi.

V tem času sta bila poslana v ječo dva kraljeva dvornika, osebna strežaja kraljeva: veliki točaj, ki je oskrboval pijačo za kraljevo mizo, in veliki pek, ki je skrbel za kruh in drugo pecivo. Jožef jima je bil dodeljen, da jima je stregel — imela sta nekak izjemen položaj v ječi. Neko noč sta imela sanje, ki so ju vznemirile. Točaj je sanjal, da je pred njim vinska trta s tremi mladikami, ki so nosile zrele grozde. Te grozde je točaj stisnil v čašo in sok ponudil kralju piti. — Čutil je, da te sanje morajo nekaj pomeniti, a ni mogel spoznati, kaj. Jožef, od Boga razsvetljen, mu sanje razloži: "Tri mladike so trije dnevi. Po treh dneh te bo faraon postavil nazaj v tvojo službo in podajal boš faraonu čašo v roko kakor prejšnje čase." In k tej tolažljivi razlagi pristavi Jožef prošnjo za se: "Toda, spomni se me, ko se ti bo dobro godilo, in izkaži mi milost; priporoči me pri faraonu in izpelji iz te hiše, kajti nisem nič storil, da bi me morali vreči v ječo."

Po tej ugodni razlagi je tudi veliki pek poln upanja povedal svoje sanje: "Tri pletenice belega peciva sem nesel na glavi za faraona, prišle so ptice in iz vrhnje pletenice na moji glavi jedle pecivo." In Jožef mu pove razlago: "Tri pletenice so trije dnevi. Po treh dneh te bo faraon obesil na kol in ptice bodo jedle tvoje

meso od tebe." Porazna razlaga, ki je v pekovem srcu uničila vsako upanje. Kdor govori v božjem imenu in božje misli razlaga, ne napoveduje samo sreče, blagostanja, zdravje in mir; ampak mora govoriti o vsem, kar vsebuje božje razodetje, tudi o božji sodbi, o božji kazni in pogubljenju.

Kakor je Jožef napovedal, se je zgodilo. Pek je bil obešen, točaj se je vrnil v svojo prejšnjo službo. "A veliki točaj se ni spomnil Jožefa, temveč ga je pozabil." Taki smo! V stiski vse mogoče obljubimo Bogu in ljudem, če nas rešijo, ko pa stiska odneha, pozabimo na vse, tudi na svoje nekdanje sotrpine, ki so nam v stiski marsikatero prijazno uslugo storili. Jožef je ostal pozabljen v ječi. Bog je čakal še dve leti. Po dveh letih pa je imel faraon sanje. Videl je iz Nila prihajati sedem lepih in debelih krav, za njimi pa je prišlo sedem drugih grdih in suhih krav. In grde suhe krave so požrle onih sedem lepih in debelih krav. Faraon se je prebudil; ko je zopet zaspal, je zopet sanjal: Zraslo je na enem steblu sedem debelih in polnih klasov, za njimi pa je poganjalo sedem drobnih in snetljivih klasov. In drobni klasi so pogoltnili sedem debelih in polnih klasov. Vznemirjen je faraon zjutraj vstal, ter dal poklicati pismouke in modrijane, a nobeden mu ni znal razložiti sanj. Tedaj se je točaj spomnil Jožefa v ječi. Povedal je o njem faraonu, ki ga je dal takoj poklicati. "Hitro so ga privedli iz ječe. Dal se je ostriči, se je preoblekel in prišel k faraonu." Ta je že čakal nanj in mu rekel: "Imel sem sanje in ni ga, ki bi mi jih razložil. Slišal sem pa o tebi, češ, ko slišiš sanje, jih že razložiš." Jožef je faraonu ponizen po resnici odgovoril: "Ne jaz, Bog bo razodel faraonu, kar mu je v blagor." Po božjem razodetju je Jožef faraonu razložil sanje: Sedem rodovitnih let pride, ko bo velika obilnost po vsej egiptovski deželi. Za njimi pa nastopi sedem let lakote, ki bo silno huda. Zato naj faraon poskrbi za razum-

nega in modrega moža, ki bo v rodovitnih letih pobiral petino pridelanega žita in ga spravljal v državna skladišča, da se bo zbrala zaloga za sedem nerodovitnih let. Tako ne bo unižena dežela po lakoti.

Kralj je z vero sprejel Jožefovo razlago sanj in njega postavil za podkralja, to je na najvišje mesto poleg sebe, "ker ni nikogar, ki bi bil tako razumen in moder kakor ti." Faraon ga je po posebnem obredu umestil v novo službo in ga v slavnostnem sprevedu predstavil ljudstvu. S tem je bil Jožef na mestu, ki mu ga je Bog pripravil in ga do njega vodil trinajst bridkih in žrtev polnih let: sedemnajst let je bil star, ko so ga bratje prodali, trideset let pa je imel, ko je stopil pred egiptskega kralja faraona. — Zakaj je Bog tako dolgo odlašal? Zakaj je pustil Jožefa še dve leti v ječi čakati, preden je faraonu poslal sanje? "Moja pota niso vaša pota," odgovarja Gospod. Ni naša stvar odločati, kako dolga in kako težka naj bo pot, po kateri vsak izmed nas hodi, da pride tja, kjer ga Bog hoče imeti. To je določeno v večnih načrtih božje ljubezni in modrosti. Mi moramo verovati in zaupati božjemu vodstvu; smemo pa Boga prositi, da nas vodi po krajši in lažji cesti, in je prav, da za to prosimo, seveda vedno vdani v njegovo voljo, če je drugačna kot naša: "ne moja, ampak tvoja volja naj se zgodi." Tudi Jožef je tisti dve leti v ječi gotovo mnogo molil in prosil Boga, naj ga reši in pripelje zopet v svobodo.

Faraon je dal Jožefu novo ime, ki pomeni "rešitelj; tisti, ki daje življenje". Res je Jožef rešil Egiptu življenje v dolgih letih nerodovitnosti. Če ne bi bil zbral v letih obilnosti žita, "kakor peska ob morju", bi bil narod skoraj popolnoma izumrl, rešil bi se le tisti, ki bi se mogel izseliti drugam, kjer ni vladala lakota. Tako so upravičeno mislili, da je hebrejski mladec Jožef poslan od dobrega božanstva, ki je bilo Egipčanom posebno naklonjeno, da reši narodu življenje. A zavoljo Egipčanov Bog ni poslal Jožefa po težki poti v Egipt, ampak zavoljo bodočega izvoljenega ljudstva, iz katerega naj se ob polnosti časov rodi Zveličar sveta.

V deželi, kjer je bival očeak Jakob, je po sedmih izredno rodovitnih letih nastopila sedemletna doba lakote. Ves njegov rod bi v lakoti poginil, in bi tako ugasnil rod bodočega Odrešenika, da ni prej poslal Jožefa v Egipt in ga postavil na mesto podkralja. Ko so bratje prišli v Egipt kupovat žita, jih je Jožef spoznal,

a oni Jožefa ne — saj je po tolmaču govoril z njimi, da se je še bolj zakril pred njimi. Ko se je prepričal, da so se bratje spreobrnil in obžalujejo, kar so Jožefu naredili, se jim je dal spoznati, pričeval očeta z vso družino k sebi, ker bo lakota trajala še pet let. Faraon je Jakobu in njegovim odkazal poseben okraj, deželo Gesen, kjer so se naselili in se razrastli v močan in številen narod.

Ko je Jožef iz visokega mesta, kamor ga je postavil Bog, gledal nazaj na svojega življenja pot, je moral občudovati modrost božje previdnosti in ji biti neizmerno hvaležen. Čisto drugače je sedaj presojal ure bridkosti in preizkušnje, skozi katere je moral iti, kakor kažejo besede, ki jih je govoril osuplim bratom: "Zato me je Bog poslal pred vami, da ohrani vaš rod na zemlji in vas s čudovito pomočjo obvaruje pri življenju. Tako me torej niste vi semkaj poslali, temveč Bog, ki me je postavil za očeta faraonu in za gospodarja vsej njegovi hiši in za vladarja vse egiptске dežele."

Mi ne moremo za trdno v naprej vedeti, na kakšno mesto nas hoče božja previdnost postaviti v našem zemeljskem življenju, kakor tudi Jožef ni vedel, a eno trdno vemo iz svoje vere, da nas prav gotovo po vseh potih, po katerih nas goni, vodi v zveličanje, da nam vse razmere in vsako okolje, v katero pridemo, služijo le v to, da lažje in bolj gotovo pridemo k njemu v nebesa. Prav tako gotovo spoznamo pot, po kateri nas vodi, to je pot božjih in cerkvenih zapovedi. Po tej poti moramo hoditi, kjerkoli smo: ali v domovini, v Evropi, ali pa daleč preko morij v Ameriki — južni ali severni, ali pa v daljni Avstraliji.

Nekoč bomo tudi mi gledali nazaj na svojega življenja pot. Tedaj bomo spoznali ljubezen in modrost božjo, ki nas je čudovito vodila. Tedaj bomo tudi mi mogli reči vsem, ki so nas sovražili in preganjali: "Vi ste imeli sicer hudobne namene, a Bog je vse v dobro obrnil."

Morda v tem življenju tega trenutka ne bomo doživeli, — a v večnosti bomo še bolj jasno videli delo božje previdnosti v našem življenju in v življenju naših dragih. Tedaj pa bomo v neizrekljivi hvaležnosti pokleknil pred troedinega Boga in mu zapeli: "Slava in hvala in zahvala tvoji previdnosti, ki z modrostjo, ljubeznijo in močno roko vodi slehernega, ki ti zaupa."

† Dr. GREGORIJ ROŽMAN

Moja srečanja

Fant

Nekatere je Bog v naših dneh izbral, da bi bili vsemu svetu priče tega, kar se je zgodilo. Zdi se mi, da so podobni apostolom, ki so doživeli Getzamani, od daleč čuli toge udarce kladiva na Kalvariji in slednjič resnično z Njim govorili, ko je po Vstajenju skoz zaprta vrata stopil v sredo mednje. Tudi ti apostoli naše Kalvarije so se, kot oni ob spočetju Nove zaveze, razšli po širokem svetu, da pričajo Gospodovo pot, ki se je nad Valukovim rodom izkazala in potrdila po preliti krvi mučeništva svetih; da bi svet spoznal in da bi veroval.

Pa svet ne spozna in ker ne spozna, ne veruje. In ker ne veruje, si piše sodbo.

Kaj ga niso sprejeli kot psa, ko se je prikazal med nami, živ okostnjak, iz groba vstali Lazar?

Kaj niso s prsti kazali nanj in šepetali sovražno kot farizeji in hlupci na Kajfovem dvorišču: "Glejte, tudi ta je eden od njih...?"

Ej, dobro se spominjam še, kako je zbeگان, na smrt utrujen, bleđ, razcapan in se stradan ves stopil med nas. Same oči so ga bile. Dolgo smo se gledali, mrtvo, brez besede. V upajočem strahu je njegov pogled za trenutek obvisel na slehernem od nas. In še ni bilo besede iz naših ust. In ker je ni bilo, vem, ga je zapeklo, kot da drugič po krivici obsojen; dve veliki, težki solzi sta se zarisali po gubastem licu. In mi smo molčali. Samo dve solzi. Moj Bog, saj bi se čali. Samo dve solzi. Moj Bog, saj bi se divjaku zasmilil. Mi pa smo molčali.

Potem je bruhnilo iz njega, hripavo in trzajoče, kot da prihaja iz groba; po mrličih, po slani krvi, po sopečih vzdihih umirajočih, res, kot krik tistih, ki tonejo čez rob in padajo v črno, še živi, na grmado mrtvih teles, tako je dišala njegova beseda. Kot da se je ubiti zvon sam še enkrat razmajal in zvenknil iz teme:

"Fantje, ne izdajte me!..."

Naš odgovor je bil mrzel, suh, rezek, pekoč odgovor farizeja:

"Povej!"

In je povedal.

Pomislite, ljudje božji, povedal do pičice vse tako, kot se je zgodilo. Potem so se mu oči zatopile v strahoten molk. Ni iskal našega potrjenja, ni mu bilo zanj, saj je bil sam že zdavnaj potrjen s smrtjo. In kogar je smrt pečatila, ne išče potrjenja tega sveta.

Nič ne rečem, da bi se mu povsod tako namerilo, kot se mu je med nami. Vem pa, da po resnici govorim, če zapišem, kako je tudi med nas, ki smo po božji volji ušli grobovom, segla vzdvojenost, kako smo bili Tomaži in plašljivci, za zaprtimi vrati pričakujoči, kaj bo. Zato smo jih sprejemali mrzlo, da, skoraj bali smo se jih, ker smo trepetali zase. In mnogi, mnogi so bili med nami, ki jim tistikrat niso prav verjeli.

Kje naj jim tedaj verjame svet, ki jih ne pozna, ki še pol njih zgodbe ni okusil, kot smo jo mi, dokler smo še sami gledali besneče ognje po naših domovih in šteli znane in neznane grobove po skrivnostnih gozdovih dolenskega čada in kraških skalini?

In danes so z nami v svetu. Danes jim skoraj vsi že verjamemo. Mi že, svet še ne. Ne pozna, kar sam ni videl.

Oni pa hodijo iz kraja v kraj in so priče. žive, zgovorne, strahotne priče trpljenja, ne po besedi, po čudežu marveč, ki jih je otel.

Prenekaterega od njih sem že srečal v teh poslednjih letih, odkar sem prvega videl, ko je stopil med nas. In spoznavam bolj in bolj, kako je vsem skupno tisto, kar se je njim resnično odkrilo, nam pa bo prikrito menda res do poslednjega dne: Bog jim je dal za trenutek pogledati onstran... Kdo od nas se je že sprijel s smrtjo, kot so se oni na Dan jeze? Kaj niso že stali na brvi, ki vodi na oni breg?

Fant, mlad, postaven, naš in zdrav. Dela in se ne utruđi. Tudi smeje se. Nič na njem ni otožno, nič zaskrbljeno. Živi. Če je z drugimi, jim je družben v pesmi. Šest dni v tednu: ob zori je že na nogah, v mraku se vrača. Nedelja, pravi, je božja in njegova. Misli na dom, pa ne joče. Sanja o materi in je srečen, kot da se ji je bil prav zdajle skobacal iz naročja. Ponos je v njem, če govori o očetu, ki trpi, ker je sam. Kje mu je sin! Cel ocean je med njima. Oba, četudi sta daleč, se vprašujeta, kdaj bosta orala speč, kdaj nakladala, kdaj spravljala v kaščo in senik. Bodo še v poletno čričkanje udarjala pod prebujajočimi se zvezdami drdrava kolesa težkih vozov tja in počez čez vas, ki zdaj ždi sama, kot da so jo oropali za življenje?

Nekoč mi je dal, da sem za trenutek pogledal v njegov skriti, nam tako odmaknjeni svet.

"Mlad sem in življenje kipi v meni, kot prej nikoli ni!"

Dvignil je desnico in narahlo potegnil s prsti po orošenem steklu malega okna. Dež tam zunaj je polzel skoz pol prosojno sivino poletnega oblajca. S plosko dlanjo je napol zaslonil oko in se nasmehnil sam sebi. Čul sem ga:

"Takšno je moje življenje! Kot da se je steklena stena vstopila predme: tod sem jaz in tam svet. Vse vidim, vse čujem, vse živi, in vendar ne sežem tja. Bog je odločil tako..."

Kot da gleda ves svet skozi prizmo. Le v kakšnem mavričnem soledju se mu kaže; kako čisto drugače kot nam.

"Kolikokrat se trga v meni; hotel bi podati roko svetu, ki poje tam zunaj, hotel bi se pomeriti z vročičnimi valovi, ki pljuskaajo prav do mojih nog, spustiti bi se hotel, za trenutek samo, v peneci se vrtnec pozabe,

kl pravijo, da jo prinaša svet; pa, Bog bođi zahvaljen, tale stena, ki je pred menoj, je trdna dovolj, da me vzdrži, naj se tudi ves nanjo pripnem; nič ni tako lepega kot zavest, da se nisi vdal svetu, pa da je tvoje, od Boga samega odkazano poslanstvo, vselej živo v tebi."

In se obrne, kot da se je šele v tem trenutku razkrilo v njem veličastno spoznanje, ki ga vodi že leta:

"Mar bi ne bilo, kot da sem pljunil na vse, kar mi je sveto, kot da sem jih sam pomagal pehati v jamo, kot da sem izdal mater in očeta in vse, ki trpe krivico, pa ne obupavajo, če bi se dal objeti svetu? Že sama ta misel je trdna dovolj, da vzdržiš!..."

"Kako nič jih ne poznamo!..." stojim sam osramočen pred njim. Po človeški slabosti, po goljufnosti, po laži, obrekovanju, zavisti in umazani podlosti, ki v nas tiči, jih merimo. Pa so vendar junaki, dvakrat junaki: v prvo, ko so trpeli s tisoči, ki so že prestali in so zdaj onstran za slavo Tistega, ki jih je dal, v drugo pa, ker so se iz groba živi vrnili v svet, ki jih ne ume, ne spozna, noče verjeti resničnosti njihove skrivnosti, a se ne pritožujejo, ampak tiho trpe... Mi tožimo, kako težki so nam dnevi, kako brezdušno nas bije življenje, kako je pred nami vse z megliami zastrito, res, kako se sploh ni vredno za jutri truditi. In smo kot ovele rože, ki si žele samo še, da se ospo povsem in minejo v prsti, ki jih je pojila. Oni pa hodijo skoz življenje z nasmejanimi očmi, z vneto prizadevanostjo, ves svet jim ožarja božja luč! Mar smo mi prikrajšani za to srečo? Vsakomur je dana, ne le izbranim, le najti jo je treba, in kadar si jo našel, jo hrani in čuvaj, prilivaj ji olja kot pametna devica, da bo svetila vsevdilj, kajti pisano je, da nobeni ni dano vedeti, kdaj pride ženin!

Dež se je umaknil vetru. Megle se razmikajo. Skoz krpaste pike sili sonce. Poletno sonce v tujini.

"Tam pri nas se jim zdaj ponuja pomlad," živi v misli na dom, "tod spemo v jesen. Kako čudno vse to. Pa je tod tudi lepo," se brž popravi, kot da se boji otožnosti, "meni se vse lepo zdi."

Gledam ga. Bliže in bliže sva si.

"Ven pojdiva!" zaželi, "Zdaj po neurju zemlja diši in ta duh njen oznanja življenje. Živeti je tako lepo, kaj ne?"

Od neurja razmočena pot se nama zablešči prav do obzorja; kot da tone tam za poslednjimi bežečimi meglicami, ki se ji umikajo, da se izteza še dlje. Brezkončna je.

"Glej, glej," mi stisne roko, potem pa z iztegnjeno desnico pokaže na koprnece prsteno progo, ki sili v pampo, se proži po nji in dahne v daljah; "se ti ne zdi, da se bo zdaj, zdaj pripela na nebo? Res, prav do tja je segla..."

In greva za njo, za potjo, posuto z vlažnimi biseri poletnega neurja.

"Ta fant je pesnik," kipi v meni začudeno spoznanje. On pa, kot da je uganil mojo misel:

"Nisem sanjač, le globlje gledam, odkar se je tisto z nami zgodilo. Ni treba, da si učen, da si beliš glavo s knjigami, da ven in

ven tičiš v znanju, ki mu ni konca. Preprost fant sem, včasih kar do neznosnosti neroden. A zemlja, veš, je povsod ista; živim z njo, tudi zdaj, čeprav daleč od očeta. Odkar pa sem bil v nji in mi je bil Bog v drugo življenje dal, mi je še ljubša. Čul sem, kako je nekdaj dejal, da zemlja brani k Bogu. Norec, kdor je to verjel. Svoj živ dan še nisem našel človeka, ki bi znal Boga tako častiti in mu biti tako vdan, kot mu je stvarstvo. Menj je zemlja mnogokaj povedala. Ko sem bil še doma, je nisem prav umel, mnogokrat ji še prislunil nisem. Zdaj pa, ko sem daleč od domače hiše, preneka trikrat ujamem njeno besedo iz prejšnjih dni. Tako vem, da zemlja ne oznanja smrti, v življenje budi, sama ga daje, po božji volji. Pogled to pot, ki je pred nama: kot molitev sili v nebo, k Bogu vodi. In je iz zemlje..."

Vem, kakšno globoko spoznanje je v teh besedah. Zemlja ga vodi k Bogu, tega preprostega fanta, ki sam pravi, da ni učen, da je neroden, prav po naše neroden. O ti blažena nerodnost iskrenih ljudi, ki jih svet prezira in odriva, ker ne znajo biti narejeni, hinavski, varljivi, zlobni...

"In razumj me prav," primakne spet, "če ti pravim, da se nočem vdati svetu. Ne sovražim sveta. Če bi to storil, bi sovražil tistega, ki ga je bil ustvaril. Sovražim le zlaganost, brezglavost in zmotnost ljudi, ki se mi dostikrat kažejo brezumnejši od živali. Svet ni grd sam po sebi. Kar je v njem grdega, je hudobija. Ta pa je lastna ljudem, ki so sami sebe zavrgli. Mar boš trdil, da je naša dežela grda, če ji danes gospodujejo nesrečneži, ki so ljubezen zamenjali s sovraštvom, krepost z grehom, vero z nevero, lepo z grdim, molitev s kletvijo? Grd tisti, ki bo dolžil zemljo. To se pravi pljuniti na Stvarnikovo stvaritev!"

Z veje, ki se vlažna ponuja čez vrtno ogrado, osmukne list. Vrti ga med prsti, kot nežno igračo. Potem ga spusti nazaj na vrt, med zelenje. Boji se, da bi se umazal, če bi ga dal na lužna tla.

Slehera njegova kretnja govori o topli preproščini, ki razsipa bogatijo svoje ljubezni prav do najneznatnejših stvaric.

V globokih požirkih pije sveži hlad. Vse v njem je zdravje; ne zdravje otroka, fanta marveč, ki zori v moža. In kot da ga svežina, ki se ji je ves nastavil, objema prav do poslednjega vlakna, je sveža beseda, ki jo govori:

"Svoj živ dan še nisem tožil nad tem, kar se mi je namerilo. Preveč je življenja v meni. Skoraj bi se zadušil v njem, tako me zgrabi včasih..."

Z odprtimi očmi se je zagledal v bodočnost.

"Ničesar si bolj ne želim, kot da bi si nekoč postavil svoj lastni zatrep. Da bi imel svoj dom. Da bi tu, če že doma ne morem, obnovil tisto, kar je tam razdejano. Betežna je misel, da bi moral biti vse življenje sam. Saj čutim, da je še dolga pot pred menoj. Če bi sam ostal, bi si bil na stare dni nadežen. Če pa imaš dom, o katerem praviš, da je tvoj, prav tvoj, vse, kar v tebi je, nanj preneseš in njemu daš. Ničesar več zase ne

zahtevaš in ničesar sebi ne pridrižiš. To je živa bogatija, ki prehaja pri nas od deda na očeta, od očeta na sina in ta spet naprej daje.”

Potem nenadoma obstane in me pogleda. Velike oči govore resnico:

“Saj nas vendar ni bil Bog samo zato otel breznu, da bi šli v svet in povedali, kaj se je zgodilo. Sami naši povesti svet prav gotovo ne bo verjel. Verjel bo dejanju, življenju, ki raste iz nas po spoznanju tega, kar je bilo. Vem dobro, da mnogokaj ni bilo prav in da mnogokaj popraviti velja. To je, kot če ti je hlood padel na pot. Mar boš svoj voz čezenj pognal? Dvigni ga in pot izravnaj, pa boš brez truda naprej vozil. Takle hlood na poti, je napačno in slabo iz naših prejšnjih let. Zdaj velja pokazati, kakšen nauk smo znali potegniti iz rešitve, ki nam je prišla po božjih rokah.”

Kakšna visoka modrost je v tem mladcu. Ne samo v njem, v vseh, ki so kot on spoznali svoj čas. Bog boDI zahvaljen, da jih je mnogo med nami!

Trzek vetre se smuli krog najinih glava kot sama nebeška milost v tujih tleh. Zemlja diši. Njen dih se pne prav pod nebo, kot trakovi kadila pod cerkvenim svodom. Oblačne megle so se umaknile živi sinjini. Sonce gori visoko, nikoli použiti plamen brez dima. Trava ob poti je prepojena s prosojno roso. Kot žamet mehka se kaže v bohotni razsipnosti. Daleč navzven se ločijo polja. Prav na obzorju temna proga. Tam se je zemlja vzpela na firmament. Tudi najina pot se križa tam s sončnimi dragulji.

In tujina ni več mačeha. Vse je božji svet, ves od iste božje roke blagoslavljan in oživljan znova in spet in vselej.

“Kaj bi si grenili življenje s topo mislijo,” se spet nagne k meni. “Delaj in boš našel vse, kar si iskal. Delo je mimo vere največ, kar nam je Bog dal. Verjemi ali ne, ampak ni ga lepšega trenutka zame, kot je zgodnja ura v mirnem jutru, ko se odpravljam delat. Dobro vem, da ne mečem rok v prazno. Kar zavestno čutim, kako je sila v meni dan na dan več. To, vidiš, je blagoslov dela. Ves dan se mi zdi kot blagoslovljen. Nekaj posebnega je v njem: več ko sem delal, več je tega. Saj ne znam povedati, kaj to je, a čutim zares. In živim tako.”

Ne zna povedati, a čudi in živi. Pa je sam povedal, da je blagoslov dela. Tista vzvišena

božja milost, ki se usiplje na sleherno človeško dejanje, če je spočeto v zavesti, da bo Bogu prijetno. Tisto, kar slehernemu daje, da ne omaga in ne umakne oči nebu, naj bo breme še tako težko. Tisto, kar užiga v nas nov napon za jutri, za pojutrišnjem, za vse dni.

Skoraj v zadregi prizna:

“Oni dan sem si kupil kos zemlje. Ne morem živeti brez nje. Od takrat se mi zdi, kot da sem na trdnejših tleh. Nekaj, kar vidim z odprtimi očmi, raste pred menoj — dom. Postavil si ga bom...”

Potem me gleda boječe, dolg trenutek. Pa prizna:

“Sina bi rad imel, da bi mu dal to spoznanje, ki ga je bil Bog meni odmeril. Da bi po njem pokazal, kako si na tujem lahko, pa vendar po naše živiš, po naše misliš in po naše gradiš!”

Ni besede iz mojih ust. Samo v dlan mu sežem in jo stisnem. In mi vrne stisk, prav do bolečine krepko. Kot bi hotel povedati, da mi je hvaležen, ker sem ga prav umel.

“Zdi se mi, da Bog to hoče od mene,” se sam potrjuje v veri. “Naš rod ne sme umreti, četudi smo se na vse štiri vetrove raztepli. Verjamem, da nas bo Bog nekoč spet vse zbral in nazaj povedel. Ne belim si glave, kdaj to bo. In ne trapim se z mislijo, da bom prav jaz, ki bom to doživel. Če ne jaz, moj sin morda. Tak je le vredno, da si postavim dom!”

Noče pozabiti; v tem trenutku se je najbrž domislil; brž doda:

“Tako ne bom omahnil sam. Vedel bom, zakaj sem. Naša pot semkaj bo imela svetu mnogo povedati...”

Sonce se je pošev zarisalo prek njegove glave, kot da tke komaj vidno, zlato pajčino. Kako toplo mi je... in kako majhen sem ob tem preprostem, ki sam o sebi trdi, da ni učen...

Koga si srečal, me vprašujete.

Nikogar, ki bi mu vedel ime, vam odgovarjam. Naši so vsi ti, zdrava preproščina je v njih, in če hočete košček spoznanja, ki je delež velikega trpljenja. Vi sami jih srečujete dan na dan, naj jih je več ali en sam, in pravite z brhkim ponosom:

“Glejte, naš fant!”

MIKLAVŽ TRPOTEC

Dragi moj brat!

“Ko stopaš v novo leto v daljnem tujem svetu, tudi sedaj ga začni z znamenjem križa, kot naju je učila mama, in v svitu idealov, zaradi katerih sva zapustila dom in katerih oskruniti ne marava nikdar...!”

Tako nekako bi pisal letoletno pismo bratu, če bi upal, da vsaj še živi, četudi na drugem koncu sveta. Pa ne vem, ali je še živ ali pa je mrtev, zato mu pisma nisem pisal...

Ker to pismo mojega verjetno mrtvega rodnega brata ne doseže, dovoli, prijatelj, da to pismo pišem tebi. Morda nekoliko dru-

gače, a vendar še vedno bratovsko, saj sva si tudi midva brata po veri in krvi, po idejah in trpljenju, po odgovedi in neutešenem hrepenenju... Ni li res —?

Morda sva celo skupaj taborila po gorskih hostah, morda sva slavila zmage tam po loških brdih in kočevskih grapah. Ali pa si ti takrat skoro umiral po laških taboriščih ali se zvijal pod biči nasilnega Gestapa, morda so te v Mathausnu določili že za krematorij, morda si ječal v robstvu madžarskih barbarov ali stražil v zakavkaških stepah... Morda si se celo ves okrvav-

ljen vzpel iz kraške jame, kjer si gledal smrti iz oči v oči...

O, naj si bil kjerkoli tiste dni, v domovini ali daleč proč od nje, v kakršnikoli okoliščinah — v vsakem primeru si moral biti močan in si tudi bil, stoje kot viharnik ob pečini, ker si imel trdno vero v Boga, ker si ljubil svoj narod in zemljo, ki mu jo je Bog podaril.

Čeprav je bilo najino trpljenje različno, a najina borba s smrtjo, duhovno in telesno, je bila čisto podobna, kajti braniti sva si morala oba isto: mater, domovino in Boga.

Glej, v tem sva si bila enaka v tistih dneh.

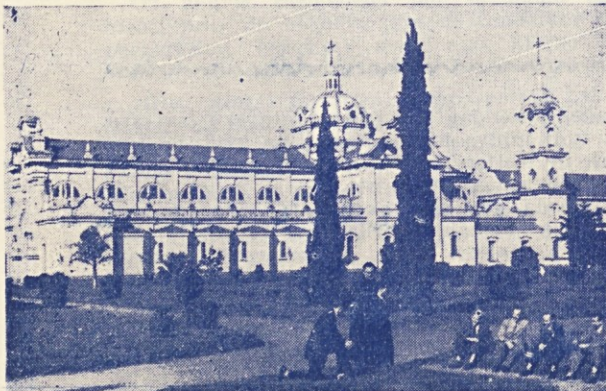
Vse to naju je tesno povežalo, da sva si bolj kot kdaj brata, čeprav se morda med seboj ne poznava. To naju tesno družijo tudi sedaj, ko je marsikaj daleč za nami, ko je tudi domovina za oceani.

Da, s trpljenjem in borbo nama ni bilo prizanešeno. A ti ideali, za katere sva se borila in skoro umirala, so tako lepi in sveti in dragoceni, da bi bila pripravljena trpeti za njih ohranitev še več, da bi rada tudi umrla z onimi tisoči, če bi vedela, da sta najini življenji v to potrebni.

Taka sva bila takrat, v tistih dneh.

Kaj pa danes?

Nihče več sedaj ne terja življenja od naju, tudi trpljenje je ostalo za morjem, le še neznatne odpovedi, čisto male žrtve so potrebne tu na tujem — za ohranitev teh dragocenih svetinj, ki jih upava kdaj ponesti neoskrunjene nazaj v domovino.

Ali kdaj pomisliš na to, kaj pričakuje domovina od naju, kaj bo želela in terjala od naju, ko se povrneva v njeno naročje?

“Kajpada mislim na to in vztrajati hočem v idealizmu. Ostati hočem, kot sem bil, vrniti se hočem nazaj tak, kakršen sem se posklavljal,” tako te čujem zatrjevati za jokljivo voljo na prekaljenem fantovskem obličju.

In tako samega sebe vzpodbujaš dan na dan, že pet, šest, morda sedem in več let, odkar si zapustil rodno zemljo.

“Kaj vse je že prišlo čezme, pred kakimi prepadi sem že stal, kaj vse me je že zapeljivo vabilo..., a vedno sem z odločno kretnjo obrnil hrbet vabam in sem ostal močan, nezlomljiv.”

Saj je bilo tako in hvala Bogu, da je bilo tako. Vendar, ali si pa imel in ali imaš zlasti sedaj pred očmi besede pisatelja Mavserja, povzete iz svetega pisma: “Kdor stoji in je močan, naj gleda, da ne pade...!”

Si videl, kako pisatelj naravnost udari? Mene ta opomin vedno zadene... Tudi tebe? Modre so te besede in pametno jih je vzeti zares. Pisatelj pozna življenje boljše kakor midva, značaju človeka, tudi fanta, je prišel globlje, ker neprestano opazuje in razglablja... A morda si ti že sam pri sebi ali pa še bolj gotovo pri drugih ugotovil to velike resnico: Kdor misli, da stoji, naj gleda, da ne pade...

Marsikomu je težko priznati to svojo človeško slabotnost; še huje pa je tedaj, če kdo niti samemu sebi ne prizna te revščine celo tedaj, ko ga je že vrgla po tleh... v svoji nadutosti samega sebe vara.

Ali nismo mnogokrat podobni apostolu Petru? Saj ti je znano, kako je Gospodu pri zadnji večerji zatrjeval in prisegal svojo stanovitnost in zvestobo, kmalu pa je že samo spričo vprašanja navadne deklice istega Gospoda s prisego zatajil...

In nesrečni Juda? Tudi on je bil eden izmed dvanajsternih in dolgo časa zvest. Pa ga je premamila častiželjnost, pohlep po imetju, materializem in je šel in izdal svojega Boga...

Pa kaj gledava tako daleč nazaj, ko ti je treba samo malce pogledati okrog sebe in že imaš pred očmi žalostne primere nezvestobe, nestanovitnosti — celo med nami.

In ti — si upaš trditi, da si nezlomljivo močan, se moreš povsem zanesti na svoj lestni jaz? Morem mar jaz prisegati na mojo stanovitnost? Oba sva človeka z vsemi slabostmi in napakami, bolj ali manj razvitimi. In poleg tega sva mlada, morda sama v tujem svetu, morda brez opore okolja, pa nasprotno obdana krog in krog od življenja.

Prisluhneš kdaj razgovorom svojih sovrstnikov v delavnici, v tovarni ali kjer koli že? Si že začutil strup v pesmih, ki jih poje tukajšnji svet, si že videl, za kakšnimi ideali dere?

Kako je vse materialistično, samo v telesnost in tostranost, minljivost usmerjeno! “Panem et circensibus — Jela in zabave”, to je bila zahteva mas starega propadajočega Rima. Dobro jesti in zabavati se, brez ozira na potrebe in obupne klice duha in na opomine vesti in Boga — to je program tukajšnje mase...

Kakšna razlika med nami in njimi, med našimi in njihovimi ideali! Kako uboga je ta zemlja, kljub bogastvu, ki je nakopičeno v njej!

Vem, pomiluješ to ljudstvo, zlasti mladi- no v nje duhovni revščini in vse to opazo- vanje ti je povod za neprestano sklepanje, zvesto čuvati dragocena zrna svojih duhov- nih in narodnih vrednot, da jih ne zaduši pleve zmaterializiranega okolja.

Ali pa si morda strahoma opazil, kako se tudi tebe oprijemlje ta gobavost materia- lizma, počasi, neopazno, kradoma, zajedajoč se vate, oklepajoč v vedno tesnejši obroč tvo- je dušo... Kamor stopiš, imaš vtis, da ti sledi ta pošast materializma: v lokalnih, v delavnici, v tovarni, na ulici...

Če si pri delu v družbi z rojaki, je morda še. Dva, trije ste močnejši, odpornejši, drug drugemu ostvarjate zdravo ozračje sredi strupenega vzdušja vsenaokrog.

Če si sam, je veliko težje. Hočeš spolnje- vati vsaj minimalne verske dolžnosti, pa te ovirajo. Ob zapovedanih praznikih pušiš delo, pa te ne razumejo, morda se ti celo posmehujejo. Rad bi se razvedril z našo slo- vensko pesmijo, pa te debelo, včasih celo ne- strpno gledajo in te pregluše s svojimi po- pevkami....

Ali ne čutiš, v kakšni nevarnosti je tvoja starovitnost, tvoja odpornost? Kaj če mor- da nisi začel že v čem omahovati? Morda si v svoji osamljenosti začel iskati družbe med delovnimi tovariši — neslovenci. Družiš se z njimi, ne le pri delu, tudi po delu. Ved- no več časa žrtvuješ za njih družbo, po- hajaš z njimi v kino, na ples, morda celo v sumljive lokale. Vse pod pretvezo družab- nih, prijateljskih obveznosti... V razgovo- rih tu in tam pride tudi kaj načelnega na vrsto; oni izražajo nazore, s katerimi se ti v notranjosti ne strinjaš, a tega ne pokažeš, "da se jim ne zazdiš čudak...", tiho, brez besede, brez samoobrambe, brez borbe topo sprejemaš nove misli, nove poglede, nova načela, nove ideje in se počasi prepajaš z nji- mi....

Morda si se tudi v zunanosti že kar preveč njim prilagodil: nikdar ti obleka ni dovolj po najnovejši modi, vedno več "briljantine" si devaš na glavo. celo nohte si puščaš dalj- še... Kako bi bil kar se da "spucan", to ti je že ena največjih in najvažnejših skrbi. Nič je čudnega, če si poleg odvišne briljantine na glavo vtepaš tudi novih nazorov v glavo. In že si v lovkah vabljivega mamona.

Čisto samo po sebi se ti bo kmalu zazdelo umljivo, da tu in tam kako nedeljo in zapo- vedan praznik opustiš nedeljsko mašo. "Kako pa oni, ki sploh nikoli ne gredo?!", boš mi- ril z izgovori pekoči glas vesti. Čim bolj te bo oklepal materializem, duh uživanjažel- nosti, tembolj se boš izmikal Bogu, veri, du- hovnosti, samoobvladovanju, gospodstvu du- ha nad mesom. Kmalu se boš znašel v po- ložaju, strahotno žalostnem, da boš objemal tu to, kar si doma pobijal: zlo materializma, kateremu sledi zlo brezboštva. Postal boš suženj zla, proti kateremu si se tako juna- ško boril, žrtvujoč v tej borbi vse svoje drago, zmagujoč nad njim.

In ko boš prišel tako daleč, po tako kratki poti, ti bo naenkrat zrastle pred očmi satan-

ska vprašanje: "Zaradi česar sem pa prav za prav pustil svojo domovino, zaradi česar sem se pa sploh boril proti komunizmu...?" In boš morda začel preklinjati svoj nekdanji idealizem...

Blagor ti, če boš vsaj tedaj prislunil glu- su svoje vesti: Mar me takega pričakuje do- movina? Mar zaman trohniijo kosti naših fantov po grapah in jamah naših gozdov? Mar bom moral svojo ljubo mater razočar- ati, kot jo je bridko razočaral Cankar?

O da bi te vsaj misel na mater v takih tren- utkih zaustavila na poti nizdol? Morda jo imaš tu, svojo mater? Če je tako, zavedaj se, da imaš v njej zaklad. Morda pa jo imaš do- ma ali celo v ječi, morda pa že v večnosti. Kjer koli jo že imaš, vedno imej pred očmi njene zlate nauke in dražji naj ti bodo kot življenje, oklepaj se jih, živi po njih!

Tvoja mati! Če ne že zaradi Boga in za- radi lastne sreče, vsaj radi sreče materine vztrajaj v dobrem. Najsi zemsko še tako trpi, najsi bo v pomanjkanju in bedi, v prega- njanju, v ječi ali kakor koli, če bo iz tvojih pisem ali iz tvojih oči brala, da si še "stari" njen fant, solze se ji bodo zaiskrile v očeh, solze največjega veselja in še rajši te bo imela in še več bo zate molila, da vztra- jaš, vztrajaš do konca, da jo morda še kedaj objameš, tam, "kjer so me zibali mamica moja..."

Dragi moj fant, ko vse to premišlujem o sebi in o tebi, vedno znova začutim pekočo potrebo, da se drug drugega okleneva, da se čim tesneje drug na drugega nasloniva, da

sva čim večkrat in čim bolj skupaj — v najini samoobrambi povezana v en sam "močen stolp pred sovražnikom".

Toda najini sestanki naj ne bodo po pivnicah, tudi ne vedno samo v dvoje, ampak v čim večji skupnosti istomislečih tovarišev rojakov.

V Slovenski fantovski zvezi imava ognjišče, na katerem plapola plamen življenja sto in sto mladih fantovskih src. Ogenj posameznika se združi z ognjem vseh drugih in tako družno ostvarja plamen, ki ga noben vihar ne upihne.

Toliko nas je, ki smo si tako zelo podobni v vsem našem dejanju in nehanju preteklosti, sedanjosti in bodočnosti. Med nami najdeš razumevanje prijatelja, oporo soborca, silo skupnosti. Med nami najdeš košček domovine. Razvedriš si duha s športom, v igrah, na sestankih, v čitalnici, veseli družbi, fantovski pesmi.

Pridi med nas, ostani z nami, sodeluj, bo di živ del naše skupnosti! Povabi tudi druge. Kjerkoli naletiš na fanta naše krvi, ki morda okleva, se izgublja v osamljenosti ali v tušem strupenem okolju, umira in tone v

virtincih tujine, ponudi mu prijateljsko roko, reši ga, saj je tvoj brat... Prigovarjaj mu, ne demagoško, s puhlo propagando, ampak z razkrivanjem resnice. Bodi vztrajen, ne odnehaj. Če boš rešil prijatelja, znanca in ga pripeljal v blagodejni krog naše skupnosti, boš s tem tudi sebe v njej utrdil, svojega rešiteva še bolj zagotovil.

Ne izgubi iz zavesti besedi našega dragega nadpastirja:

"Povežite se med seboj, to vas prosim in želim! Ostanite enotni in edini, ker le tako bili v domovini! Ostali bomo verni sinovi naše glas daleč čul...".

Strnimo se vsi v enotno fronto Kristusovo in bomo odporni tudi v tujini, kakor smo bili v domovini! Ostali bomo verni sinovi naše Slovenije, ostali bomo vredni bratje njih, ki so umirali z nami za ideale, ki jih moramo mi, živi, nekoč spet neoskrunjene postaviti na oltar osvobodjene domovine!

To želi tebi in vsem in sebi — tvoj brat.

Slike v članku predstavljajo naše fante v prostorih SFZ v slov. Mlad. domu pri salezijancih v Ramos Mejia.

Majhen grešnik - velika pokora

Pokora, ki jo dobi grešnik pri spovedi, je dandanes lahka stvar. Včasih ni bilo tako. Slišali in brali smo že, kako hude pokore so nalagali v starih časih javnim grešnikom. Pa ne le v starih časih, ampak prav do slovitega dekreta papeža Pija X. o pripustitvi otrok k prevemu sv. obhajilu, je bila spoved po naših krajih zelo težavna zadeva.

Pod vplivom mrzlega janzenizma se je razširila po slovenskih krajih, kakor tudi drugod, zmotna misel, da se sme pogosto ali celo vsakdanje obhajilo dovoliti samo osebam, ki so dosegle že visoko stopnjo popolnosti. Istotako je prevladovalo mnenje, da otroci, ki so že pri pameti, še niso vredni, da bi prejeli obhajilo, češ da je treba popolnoma obvladati krščanski nauk in čakati, da pride otrok v leta, ko lahko že bolj zrelo sodi o tem, kaj je obhajilo. Tako je bila splošna navada, da so prejemali prvo obhajilo fantiči in deklince, ki so že dopolnili 12. leto. Nič redkega pa ni bilo, če je kak lenuh ali malo nadarjen fantin dobil dovoljenje za prvo obhajilo, ko je že dopolnil 16 ali 18 let in več.

Temu pojmovanju primerno je bila tudi spoved huda reč. Izven velikonočnega časa zlepa ni kdo delal nadleže pri spovednicah. Za advent so prišli k spovedi le najbolj vneti in pobožni. Ker so bile spovedi redke, so bile

seveda daljše. Za veliko noč, zlasti okrog cvetne nedelje je bil okrog spovednice drend, da je bilo joj. Včasih je prišlo med gospodinjami in možaki, čakajočimi na spoved, do sporov, ženske so skušale zasesti obe lici, češ, nas čaka doma delo: otroci, kuhinja itd., vi, dedci, lahko potrpite. Pravijo, da so možaki v neki fari čakali ponižno, kot cestinarji, kdaj se bo polegel ženski napad na spovednico, pa niso mogli dočakati. Kar se začuje neko mrmanje, možaki se spogledajo, drgnejo s komolci in obstopijo spovednico: gospod v spovednici čutijo, kako se zibljejo tla pod nogami, kako škripljejo črvice deske, nato lahek trk ob tla in premikanje ljudi okoli spovednice, ki so "zasedali nove postojanke". Kaj se je zgodilo? Ko je bilo možakom čakanja dovolj, so prijeli spovednico z gospodom vred in jo prestavili pokor, v teren, kjer imajo moški izključno oblast.

Fosebno so bili oblegani vedno tuji spovedniki. Stvar je naravna in pametna. Kaj bi človek nosil vse domačemu fajmostru na nos. Pametni župniki so radi od časa do časa poklicali tujega gospoda v faro, da so tako omogočili dobro spoved tudi tistim, ki bi je morda iz napačnih človeških ozirov ne opravili, ali pa bi jo opravili slabo.

Da bi si ljudje čakanje skrajšali, so veliko-

krat prihajali v cerkev kmalu po polnoči. Seveda je bilo treba preje stopiti k mežnarju, da jim je odprl cerkev. V zvezi s čakanjem mi prihaja na um tale zgodbičica: Minca in Pepca, dve dekletki nekoliko starejših letnikov, ki sta imeli čez dan res veliko dela, sta se v sporazumu z mežnarjem vtihotapili v cerkev kmalu po polnoči. Minca je stopila na moško stran spovednice, Pepca, njena prijateljica iz sosednje fаре na žensko stran. In sta potrpežljivo čakali pete ure, ko je prišel spovednik. Toda ta duhovni gospod je bil malo živrcast: hotel je imeti pri spovednici red kot v kasarni: moški na moški strani, ženske na ženski, domačini prej kot sosedje. Ko se ob petih zjutraj začne spovedovanje, doživi prvo presenečenje Minca. Gospod odpro linico in Minca ponižno pozdravi: "Hvaljen Jezus!" Več ni mogla izgovoriti, kajti redoljubni gospod odgovori namesto Amen: "Ta stran je samo za moške." In: bum! se zapro vrata. In Minca, osramočena, ne ve, kako bi se izmuznila mimo dolge vrste možakov, ki so mrmraje odobravalі energično gesto gospodovo, češ: "To so gospod, to!" Zgodbe še ni konec. Gospod odpre linico na ženski strani. Ko grešnica Pepca izgovori svoj krščanski pozdrav, je gospod takoj začutil naręčje sosednje fаре. "Čujte, Vi ste pa iz sosednje fаре, ali ne?" "Da!" "Domači imajo prednost, za njimi pridejo ostali na vrsto!" Bum! — in vrata so se Pepci pred nosom zaprla. Šla je za Minco. Štiri ure sta zastoj čakali.

Bolj previdna kakor Minca in Pepca je bila Kavča Mica. Vdala se je v voljo božjo, postavila se je na konec dolge vrste in se z neznansko potrpežljivostjo pomikala proti spovednici. Ker je že v naprej računala z dolsim čakanjem, je vzela s seboj nekaj pri-grizka, da se bo takoj po obhajilu lahko pokrepčala: pol frakeljčka slivovke, par skorjic kruha, pol mesene klobase, prgišče suhih hrušk in orehov. Vse skupaj je zavila v Domoljuba in stisnila pod pazduho. Ko je končno prišla do spovednice, se ji je zdelo, da jo bo zavitek dobrot oviral pri spovedi. Hotela je položiti svoj provijant na spovednico, pa je imela smolo: spovednica ni imela stropa. In se je vsa vsebina zavitka vsula v spovednico: po gospodovi pleši in po tleh. Suhe tepke in orehi so zaropotali, kot bi toča bila v pasjih dneh. Gospod so nekaj zabrundali, potem se je pa prikazala iz spovednice klobasa, potem košček kruha, potem par hrušk in orehov, potem pa nič več: le neznansko prijeten duh po slivovki je dražil okoli stoječe možake, ki so bili enega šilca žgane pi-jače tako potrebni: malo zaradi dolgega čakanja, malo pa zato, da bi bili bolj korajžni, ko bodo prišli na vrsto. Kavča Mica bi se bila najraje v zemljo vdrla, tako je je bilo sram.

Že čakanje samo in podobne neprilike so bila dobra pokora za spovedance. Pa tudi pokora, ki so jo spovedniki grešnikom nalagali, je bila res pokora: navadno dolgotrajna in težka. Spominjam se, kako smo kot majhni fantiči, ki smo imeli napake, kot jih ima ne-pokvarjena mladina vseh dežel in vseh časov, dobili za pokoro več rožnih vencov ali več križevih potov, ki jih je bilo treba izmoliti v cerkvi v nedeljo popoldne. Spominjam se, kako smo včasih kot puščice švigali od šta-

cijona do štacijona križevega pota, pomislite, v nedeljo popoldne, potem ko smo že pre-trpeli více enournega krščanskega nauka z litanijami vseh svetnikov. In če še pomislite, da so zunaj že gnezdili ptiči po gmajnah, in da so bile na višku sezone naše olimpijske igre: koza klanf, svinjko biti, klin zbijati itd. Pa recite, da to ni bila huda pokora, kemaj malo lažja kot ona, ki so jo v starih časih opravljali hudobni cesarji in veljaki, oblečeni v raševino in proseč dobre kristjane, naj molijo zanje.

To bo čebelo gledal urednik, ko bo ugotovil, da v celem pripovedovanju ni prav ničesar, kar bi se naravnost tikalo tega, kar je napisano v naslovu. Nismo še prišli do pravega grešnika. Potrpljenje, saj nam ne bo ušel. Ogladali si ga bomo prihodnjic.

Kk

Velika zamuda

Simfonični orkester izvaja v koncertni dvorani deveto Beethovenovo simfonijo. Četr-t ure po začetku prihiti v dvorano gospa Bernikova in vsa zasopla vpraša sosedo: "Kaj pa igrajo?" "Beethovenovo deveto simfonijo," ji pojasni sosedja. "Moj Bog, kaj sem jih že osem zamudila!" vzklikne vsa nesrečna Bernikova.

Odkod ime Río de La Plata?

Tine in Tone sta dolgo ugibala, zakaj se velika argentinska reka imenuje Río de la Plata. Da bi takšno kalno reko imenovali srebrno, jima ni šlo v glavo. Menda tisti, ki so jo tako krstili, niso bili slepi in so znali razločevati barve. Kar se posveti Tinetu v glavi: He, saj to je prav za prav čisto slovensko ime, le da so ga pozneje popačili. "Rije in dela blato!" To je dokaz, da so prvotni prebivalci ali vsaj naseljenci bilj — Slovenci!

Vendar nekdo!

A (pijanec): Dragi moj, vse vaše nesreče je kriv alkohol!

B: Vendar nekdo, ki me ne obsoja! Doslej mi je vsakdo očital, da sem svoje nesreče kriv sam.

Težki udarci

A. Že mnogokrat sem razmišljal, zakaj imate tako rdeč nos.

B. To so posledice težkega življenja. Do-živl sem že mnogo težkih udarcev.

A (ga prekine). Čudno, in vselej jih do-bite po nosu!

Dobro jo je...

Prva dama (v kolektivu): Prosim vas, gospa, pojdite proč z vašim psom! Čutim že bolho, ki mi leze po nogi.

Druga dama: Pojdi na drugo stran, Bobi: dama ima bolhe!

Znašel se je

Stražnik (vidi ponoči pijanega fanta, ki leži zleknjen v jarku): He, gospod, kaj pa delate tukaj?

Pijanec: ... Sončim se...

Stražnik: Sončite se, ob luni?

Pijanec: Saj pravijo, da je luna fantovsko sonce...

Izobrazba

KAJ JE IZOBRAZBA

Gotovo ni le neko znanje, ker učenost ni isto kot izobrazba. Tudi ni istovetna z dejstvom, da je nekdo dovršil kake šole; še manj da je dobil kako izpričevalo, diplomo ali naslov. Prav tako bistvo izobrazbe ni v družabni uglednosti ali v lepih manirah. Znanje in manire so pač v precej tesni zvezi s pravo izobrazbo, šolanje že nekoliko manj, izpričevala, diplome in naslovi kot taki pa skoraj nič. To so etikete, ki so včasih nalepljene na ustrezaajoče predmete, včasih pa ne, pa naj se je to zgodilo po pomoti, malomarnosti ali prevari.

Izobrazba je neka dodelanost in plemenitenost človeka, neka dovršenost osebe v osebnosti, neko pobistvenje človeka po izoblikovanju možnosti, ki so pač v njegovi naravi, ki pa bi jih narava sama le pozno ali pa nikoli povsem ne razvila in izpopolnila. Izobraževanje pomaga človeku, da postane to, kar je, a še samo v možnosti. Uredi in razvije človekove telesne in duševne sile v sposobnosti za pravo službo sebi in skupnosti. Izobražen je tisti človek, ki je usposobljen, da postavi celega moža na vsakem mestu, kamor pride. Izobrazba torej tudi na noben določen poklic ni bistveno vezana.

Takih in podobnih označitev bi mogli naštet še več, vendar nobena povsem nepogrešljivo ne opredeli tega, kar po pravici zasluži ime izobrazba.

SESTAVINE IZOBRAZBE

Če je pravo jedro izobrazbe v nekem izoblikovanju človeka, ko se je razvilo, izpopolnilo in požlahtnilo samo bistvo njegovo, je to seveda manj dostopno razčlenitvi in opisu. Vendar ima tudi izobrazba poleg bistva še neke prilike, ki so drugotne narave, a utemeljujejo, fundirajo, in na drugi strani odražajo, manifestirajo izobrazbo. Te so bolj zunanje in prijemljive; imenujemo jih sestavine ali komponente izobrazbe.

a) Pravilno spoznanje

Kdor naj bo izobražen, ga mora odlikovati najprej večja jasnost in gotovost spoznanja, kakor pa jo moremo pričakovati od drugih ljudi. Bolj mora biti zmožen in sposoben odkriti resnično in pravo v vsakem položaju, kadar je treba resnično in pravo najti in poznati. Iz takih položajev pa je sestavljeno življenje. Ne gre le za takozvane velike in odločilne trenutke, ne gre le za kake izrecne

izjave, nauke in dela, v katerih naj bi ne bilo zmot. Vse življenje naj bi bilo ostvarete tega, kar je resnično in pravo, in vsaka sodba, vsaka izjava, vsaka odločitev naj bi bila pravilna. Ne mislimo torej le na odkrivanje resnice v ožjem pomenu besede, to je na znanstveno raziskovanje; mislimo na vsakdanje življenje, ki naj bi se razvijalo v znamenju resnice. Gotovo je pravilno spoznanje in odločanje posebno važno v odločilnejših trenutkih življenja, toda prav v teh se pogled rad zamegli, če nismo vedno in stalno pripravljeni in vajeni iskati in najti to, kar je resnično in pravo.

Kot prvo sestavino izobrazbe imenujemo torej zmožnost in usposobljenost za jasno in pravilno spoznanje. Do neke mere so v tem pogledu ljudje različni že po naravi, po nadarjenosti, kakor pravimo. Vendar, če vzamemo vrhunske storitve veleumov ali genijev, ki pa jih je silno malo in se tu nanje posebej ne oziramo, radi razlike v nadarjenosti pretiravamo, posebno še v negativnem smislu, kadar hočemo opravičiti nedelavnost. Do zelo velike mere si je usposobljenost za jasno in pravilno spoznanje mogoče pridobiti, dasi je treba zmeraj računati z možnostjo, da se tudi najbolj oster in resen mislec zmoti, ker je to pač človeško.

K usposobljenosti za pravilno spoznanje spadata najprej dve stvari: neko znanje in neka umska izšolanost. Mnogo laže bo pravilno presodil kak položaj in pravilno rešil problem, ki ga stavi, kdor ima mnogo izkušnje v takih vprašanjih, kdor pozna čim več k stvari spadajočih dejstev in komur so znani drugi podobni primeri, skratka, kdor razpolaga z dovolj tvarine, ki je za reševanje danega problema potrebna. Kakor torej vidimo, tako znanje, ki samo po sebi še nikakor ni zadostno jamstvo za izobraženost človeka, vendar opravlja važno vlogo v nastanku in delovanju izobrazbe, če bi se smeli tako izraziti, bi mogli reči, da pomen znanja za izobrazbo ni toliko v substanci kot pa v funkciji, ki jo opravlja.

Poleg znanja pa je potrebna še neka izšolanost uma. Za pravilno spoznanje nikakor ne zadostuje, da so človeku dostopni vsi viri in vsa dejstva — kar se pa tudi skoraj nikoli ne zgodi — temveč da jih zna tudi pravilno porabiti, razbrati jim bistvo, vzroke, smisel in pomen. To kar imenujemo opazovanje, razčlenjevanje, odmišljanje, presojanje, ocenjevanje, overavljanje, dokazovanje, opredeljevanje... so dejavnosti, v katerih mora

biti izobraženec izšolan. Četudi slepa kura kdaj najde zrno, življenja zmožna le ni, ker ji slučajno najdeno zrno ne bo zadostovalo. Tudi umsko neizšolan človek more kdaj pravilno presoditi položaj ali rešiti kak problem, toda nevarnost da zgreši, je pri njem mnogo večja, zanesljivost spoznanja manjša. Izobraženec pa bodi umsko tako izšolan, da bo laže uzrl in ugotovil resnico in da bo tudi pravilno presodil trdnost razlogov, da bo tako povečal ne le pravilnost, marveč tudi trdnost in zanesljivost spoznanja.

Oboje, za pravilno spoznanje potrebno znanje in umsko izšolanost, pa more dati le reden, resen in vztrajen študij. Saj je mnogo tega, kar izobraženec mora vedeti, saj se le z redno in urejeno uporabo in vajo umske zmožnosti izostrijo, saj le po vztrajnem prizadevanju logika pravičnega spoznanja prešine celotno umevanje človekovo. Izobrazba torej, kakor se vidi že iz dosedanjega razmišljanja, ni dar, marveč je plod trdega dela; tudi do nje se dokoplješ le "v potu svojega obraza"...

b) Volja do resnice

Ne zadostuje pa, da človek more spoznati resnično in pravo, tako spoznanje mora tudi hoteti, iskati, in ko ga doseže, uveljaviti. Človek ni le teoretsko, misleče bitje, saj tudi posega v potek dogodkov v svetu in deluje. Pri tem mu predhodno pravilno spoznanje more dobro služiti: lahko ga pouči o lastnostih stvari, s katero ima opravka; pomagati mu more, da laže pridobi druge ljudi, s pomočjo katerih more doseči boljši uspeh v svojih podjetjih; posvetiti mu more v težko vprašanje po smislu njegovega dela in ravnanja. Zaradi tega navadno človek rad seže do spoznatkih, tujih ali lastnih, v kolikor mu morejo zagotoviti in povečati uspeh pri delu. Zdravnik, inženir, trgovec, politik... morajo neprestano širiti in poglobljati svoje znanje in spoznanje, da morejo biti kos svojim nalogam. Njihovo delo samo, ki so mu predani, uspehi, za katerimi težijo, jih silijo, da iščejo čim boljšega spoznanja stvari in dejstev, ki sodelujejo v njihovem delu. In vendar že na tem področju često naletimo na ljudi, ki se ne menijo kdo ve kaj za to, ali je njihovo znanje pravilno, dognano, na višini ugotovitev v stroki, ali ne. Da bi bilo vselej dognano, bi se morali neprestano zanimati za delo na področju, bi morali redno študirati in zasledovati najnovejše izsledke v stroki in bi morali neprestano in vedno iznova preizkušati pravilnost svojih naziranj in dejanj. To pa človeku ne prija; bolj mu je všeč udobna hoja po izgubljenih stezah, kakor pa neprestano iskanje najpravilnejše poti.

Pravilno spoznanje pa se ne tiče le tvarine in sredstev, ki človeku služijo pri delu in mu pomagajo neposredno do uspeha, ki ga zasleduje. Spoznanje mu odkriva tudi smisel življenja in delovanja, dovoljenost ali nedovoljenost kakega dejanja, potrebnost ali celo nujnost kakih storitev, ki mu ne gredo vselej v račun. Neurejena človekova narava teži k nekim ciljem in se rada posluži vseh spoznanj, ki k dosegu teh pomagajo, vendar mimo boljšega spoznanja ali celo proti njemu rada prezre pravilno razvrstitev ciljev, njihovo hierarhijo, in daje nekaterim večji pomen, kakor jim gre, zmanjšuje pa važnost drugih ali jih celo povsem pozablja. V neskladju, ki vlada med človeško naravo in njenimi težnji na eni strani ter na drugi strani med celotnim naravnim in nravnim redom, v katerem poteka tudi človeško življenje in delovanje, se narava le prerada prepusti neredu, ki vlada v njej, namesto da bi ga skušala urediti v smislu pravičnih spoznanj onega reda, v katerega spada in v katerega vnaša lastni nered.

Tako se človek ne samo poslužuje svojega spoznanja, svojega uma in znanja le, kadar mu prija, kadar mu odkriva dejstva, ki mu služijo, ampak ga uporablja celo za to, da se izogiba pravičnim spoznanjem, ki bi mu pokazala resnice, katerim bi se moral ukloniti in jim on služiti; išče celo dejstev, tolmačenj in razlogov, kateri bi ga mogli opravičiti v ravnanju, ki ni v skladu z naravnim in nravnim redom, v katerega smo vsi postavljeni in v njem živimo. Če je spoznanje, uporaba uma in znanja v prvem primeru sicer zožena, pa pravilna in zakonita, je v drugem primeru zloraba zmožnosti in sposobnosti in greh proti resnici in umu, kar je madež na izobrazbi. Seveda je tudi tu treba računati s slabostjo; grešiti je človeško, toda ne smemo grešiti namerno, uživati v slabosti, niti se prepuščati teženjem, ki jih ne vodi in ne ureja razum.

Zaradi tega pravimo, da mora izobraženca poleg zmožnosti in sposobnosti za pravilno spoznanje resničnega in pravega, odlikovati tudi volja do resnice. Pri tej moremo omeniti dve stvari, ki sta: volja resnico spoznati in volja resnico priznati in uveljaviti. Prva obsega napor in prizadevanje, da zares odkrijemo resnično in pravo, vztrajno odstranjevanje vsega, kar nas pri tem moti in ovira; razna čustva, predsodki, samoumevnosti radi opravljajo slabo službo resnici in je treba spoznavanje odtegniti njihovemu vplivu. Potruditi se moramo, da vsak problem pregledamo trezno in stvarno, objektivno, da uzremo v njem, kar je v njem,

ne tega, kar bi radi videli v njem. Posebej pa se nam je treba varovati, da ne načenjamo reševanja problemov z že pripravljenimi rešitvami, da ne iščemo opravičenja svojih teženj in nagnjenj, ampak v resnici pravilno sodbo o njih. Vse to pa terjajo mnogo lastne vzgoje in ljubezni do resnice.

Drugo pa je, resnici se ukloniti. Saj bi samo spoznanje ne bilo tako težko; celo iskali bi ga, če bi resnica, enkrat spoznana, ne hotela biti že po svoji naravi vodilo ali norma življenju. To velja za vsako resnico, za vsako spoznanje, tudi za najbolj naravoslovno in tehnično, le da to bolj vodi naše delo v znanjem svetu, kakor pa naše življenje samo. Druge resnice pa se mnogo bolj tičejo našega življenja, telesnega, duševnega ali duhovnega, terjajo da ga po njih uravnavamo — in temu se upira marsikaj v nas: udobnost, lenobnost, navajenost, nagnjenja, strasti... Da bomo voljni resnico sprejeti in se ji ukloniti, nam je treba premagati same sebe in stopiti na pot, ki vsaj spočetka ne godi vselej.

Naša volja naj bo torej podvržena resnici, iz nje naj živi in deluje. Taka v resnici in spoznanju zakoreninjena volja pa je središčna točka tega, kar imenujemo značaj. Zato lahko rečemo prav tako, da je tudi izoblikovanost značaja ena izmed bistvenih sestavin izobrazbe. Izoblikovanost značaja pa je neka stalnost in trdnost v ravnanju in delovanju, ki izvira iz spoznanja resnice, katero hočemo najti in jo iščemo, smo jo zmožni in sposobni odkriti in čim jo najdemo, jo priznamo, se ji uklonimo in po njej uravnavamo življenje.

d) Voditeljstvo

Še eno sestavino izobrazbe je treba omeniti. Spoznanje resničnega in pravega ustvari v človeku neko, dejali bi, kulturno napetost, neko potrebo, da se spoznanje priobči tudi drugim. Morda spada to k "dinamiki idej", kakor jo omenja in opisuje Ušeničnik. Ideja, ki nas je prevzela, se že sama hoče tudi uveljaviti, najprej v nas samih, v našem vedenju, potem tudi v dejanju. Morda ima tudi večji vpliv na telo, kakor pa navadno mislimo, in ne bo držalo le danes zelo razširjeno mnenje, da telo s svojimi posebnostmi vpliva na duševno in celo duhovno življenje, marveč bi podroben študij pač mogel pokazati, kako duhovnost človekova oblikuje njegovo duševnost, njegovo telo in njegovo okolje. Dinamika spoznanj in priznanj resnic pa se v svojem učinkovanju ne omejuje le na človeka samega in na njegovo okolje kot tako, temveč se hoče spoznanje razširiti tudi na druge ljudi kot take in oblikovati tudi

njih ter njihovo okolje. V tej dinamiki spoznanja ima vsaj eno od svojih korenin tudi vsa vzgojna, apostolska, misijonska dejavnost.

Dobro pa je treba razlikovati to iz dinamike spoznanja resničnega in pravega rojeno potrebo po naraščanju tega, kar je kdo spoznal kot resnično in pravo, od potrebe po uveljavljanju samega sebe, rojene bolj iz podzavestnih globin človeka kakor pa iz njegove umske dejavnosti. Ljudi, ki se sami želijo uveljaviti, označuje težnja, da prepričajo druge o pravilnosti svojega mnenja, ker je njihovo, ne ker je resnično; često za čisto resničnost idej niti nimajo zadostnega smisla, odlikuje pa jih močno razvit čut za njihovo učinkovitost, to je za njihovo sposobnost, da služijo za doseganje kakih ciljev. S to dinamiko idej se tukaj ne bomo podrobneje ukvarjali, omeniti pa jo je bilo treba, da se bomo mogli umeti v nadaljnjem razmišljanju.

Iz spoznanja in priznanja resničnega in pravega rojena kulturna napetost, ki je tudi ena izmed pritiskov izobrazbe, utemeljujejo voditeljstvo, ki pritiče izobražencem kot takim. Ne mislimo pa tu le nekega, lahko bi dejali, platonskega voditeljstva, kakor ga — največkrat šele po smrti — priznavamo velikim pesnikom, filozofom, ideologom, "vodnikom in prerokom". Tudi v najbolj "realnih" življenjskih panogah, kakor sta n. pr. gospodarstvo in politika, je potrebno vodstvo duhov, ki se prizadevajo pred vsem, da bi spoznali, kaj je resnično in pravo, kaj naj bi se storilo in kaj opustilo, to je ljudi, ki so sposobni ustvariti načrt neke dejavnosti, zamisel ali koncept. Po naravi stvari same ti ljudje najčešče ostanejo pri zamisli, ki jo objavijo, povedo, razložijo, napišejo, marsikaj celo ne v preveč umljivih in poljudnih oblikah, izvršitev pa prepustijo kdaj hote, navadno pa nehote, drugim bolj praktičnim, ki si njihovo zamisel osvoje, bolj ali manj doumejo, prilagodijo razmeram in včasih popačijo, vsekakor pa skušajo v podrobnem delu ostvariti ali realizirati.

Tako je na vrhuncih človeške dejavnosti, tako na podrejenih področjih, tudi v vsakdanjem življenju. Vsa dejavnost je poizkus ostvariti neke zamisli, pravilne ali zmotne in v tem gre duh pred dejanjem. Zamisljajoči duh je tudi značilnost izobraženca. Težko je reči, da je zares izobražen še tako učen človek, ki sicer z vso vnemo išče novih in novih spoznanj, ne čuti pa nikake potrebe, od njih kaj dati tudi drugim. Vsaj pomanjkljiva je njegova izobrazba. Ponovno pa bodi poudarjeno, da z voditeljstvom, ki se pričakuje od vsakega izobraženega človeka, ne mislimo le

na vrhunsko voditeljstvo, in prav tako, da ne mislimo še kako posebej na politično voditeljstvo. Na vseh poljih človeške dejavnosti in na vseh položajih, od vrhovnih do nižjih, je treba stalno uravnavati življenje in dejavnost v smislu pravilnosti. Prav tako ni mišljena kaka posebna izvirnost spoznanj, važnejša je njihova pravilnost.

Izobraženec je torej po naravi izobrazbe voditelj: učitelj, predavatelj, pisatelj, član- kar, svetovalec, apostol, misijonar, odbornik. To voditeljstvo pa terjaa, da izobraženec ima sam pravo spoznanje, da torej izpolnjuje zahteve, ki izvirajo iz prej naštetih sestavin izobrazbe, in da se ga tudi upa povedati, zagovarjati, braniti. Kajti resnica je božja hčerka in zato ljudje tudi njo skušajo često odstraniti s sveta, ubiti in zapečatiti v grob; pa je tudi neumrljiva. Pogum povedati resnico pa pomeni priznati resnico sebi in razodeti drugim tudi takrat, kadar je trpka.

Z voditeljstvom pa je poleg posesti pravilnega spoznanja zvezana tudi zavest odgovornosti, ne le zase, ampak tudi za tiste, ki jih vpliv more doseči. Izobrazba ima svoj etični stržen; neka rahločutnost, fin čut za to, kaj je dobro in kaj je slabo, tudi spada k izobrazbi.

STOPNJA IZOBRAZBE

Govoriti moremo tudi o stopnji izobrazbe, le da je treba pri tem misliti zares na to, kar beseda izraža, in ne na stopnjo kakih spremeljajočih okoliščin, n. pr. dovršenih šol.

Šolanje je gotovo najbolj redna in varna pot do izobrazbe. Toda istovetiti šolanca z izobražencem bi bilo podobno trditvi, da je kristjan že tudi svetnik. Gotovo je, da ima kristjan na razpolago mnogo več možnosti in sredstev, da se posveti, vendar se bo to zgodilo le, če se tudi potruži, da svetost doseže; more pa svoj cilj zgrešiti in se pogubiti. Na drugi strani pa pogan, ki je to v dobri veri, ostane sicer brez mnogih sredstev za posvetitev, vendar ni že zaradi tega za vselej izključen iz občestva svetnikov. Bog da vsakemu človeku toliko milosti, da se more zveličati. Dasi v drugem redu, je nekako podobno s šolanjem. To je važna pomoč pri izobraževanju. Dijak pa se more te pomoči poslužiti in se izobraziti, lahko jo pa po nemarnem zapravi in ostane neizobražen, tudi kadar je šole "izdelal". Kdo drugi, ki mu ni bilo dano študirati v šolah in ni bil deležen vse pomoči, ki se nudi dijaku, je vendar mogel doseči izobrazbo, če se je zato potrudil; seveda je moral položiti v to toliko več truda, kolikor manj rednih sredstev je imel.

Tudi znanja in učenosti ne moremo kar

istovetiti z izobrazbo; more postati celo njen nasprotnik. Potrebno je, ker služi spoznanju. More pa kdaj človeku zamegliti duhovni pogled, da ne vidi resnice. Poleg vsakdanjih, ljudskih predsodkov, poznamo tudi učene. Med zelo običajnimi in zelo nevarnimi je prepričanje, da je resnično le, kar človek, to je tisti, ki je tako prepričan, sam ve in ugotovi ali misli, da ve. Menda pravi nekje Ortega y Gasset: Današnji specialist ve, da je treba biti strokovnjak, kdor hoče izreči kako sodbo — dokler gre za njegovo stroko; kakor hitro je govor o drugih, pa sodi in obsoja in taji včasih kar vse, česar ni ugotovila njegova stroka s svojo raziskovalno metodo. Tako ravnanje, neka vsevednost v zadevah, ki jih človek ni študiral, pač ni znak izobrazbe.

Včasih enačimo izobrazbo tudi z lepim vedenjem. Ni dvoma, da je družabna uglajenost nujna potreba vsakega človeka in izobraženca še posebno. Resnična pa utegne biti trditev, da se mi v tem pogledu baš ne odkujemo. A ne v opravičilo, bodi vendar ugotovljeno, da je lepo vedenje le precej zunanja prilika izobrazbe. Izobraženec pač čuti potrebo po oblikah vedenja, ki bodo odražale njegovo notranjo plemenitost, in jih išče. Mogoče pa je, da si kdo osvoji zunanje oblike brez notranje plemenitosti. Zato te niso še dokaz za izobrazbo, toliko manj istovetne z njo.

Kadar govorimo o izobrazbi, mislimo torej to, kar zares je: na notranjo dovršenost človeka, ki se zlasti izraža v jasnem spoznanju, volji do resnice in odgovornosti voditeljstva. Moremo govoriti o stopnji izobrazbe, a ta je le stopnja v bistvenih sestavinah izobrazbe: v bolj ali manj jasnem spoznanju, večji ali manjši volji do resnice, bolj ali manj pravem vodstvu soljudi.

VINKO BRUMEN

SLOVO

V brazdah pomlad,
v vrbah svež sok,
s kota me gleda
trudno Gospod.
Cula je polna,
vleče me k tlom,
zbogom, zdaj izba,
zbogom, moj dom.
Češnjevo cvetje
v sobo diši.
S čredo brezdomcev
Bog krvavi.

M. Jakopič

TO IN ONO O „DUHOVNEM ŽIVLJENJU“

O priliki svetovnega zborovanja zastopnikov katoliškega tiska, ki se je pred nedavnim vršilo v okviru svetega leta v Rimu, je sveti oče Pij XI. imel znamenit govor o važnosti in nalogah sodobnega tiska.

V tem govoru smo slovenski katoličani našli najvišje odobrenje našega prizadevanja za dober tisk v preteklosti in sedanjosti. Zlasti naše katoliško časopisje je bilo na taki višini, da se je lahko merilo s tovrstnim tiskom celo velikih narodov.

VELIKE ŽRTVE MALEGA NARODA

Pri pravilnem vrednotenju tiskovne višine našega naroda pa je treba upoštevati dejstvo, da smo Slovenci številčno zelo majhni, saj bi nas vseh skupaj ne bilo niti za polovico Buenos Airesa, komaj za četrtno New Yorka, in samo Kitajcev je 250 krat več kot nas... V tako malem narodu izdajanje tiska zahteva veliko več žrtev, stane veliko več. Kajti tisk je toliko cenejši, kolikor več izvodov kakega lista, knjige se tiska. Lahko je prodajati "Selecciones", ki ima približno isti obseg kot naše sedanje "Duhovno življenje", za 60 centavov, ko se samo v Buenos Airesu tiska okrog pol milijona naklade in ima skoro polovico strani težke tisočake prinašajočih oglasov. Še lažje je dajati za skoro zastonsko ceno razne severoameriške Magazine za večmilijonsko naklado. Čudežno pa je bilo že pri nas doma, izdajati n. pr. katoliški družinski list "Obisk", ki je imel morda kakih 5.000 izvodov naklade, a bi se že po obliki lahko mirno kosal z marsikako milijonsko revijo velikih narodov, dočim jo je po vsebini gotovo daleč prekašal.

TISKOVNO ČUDO

Še toliko večje tiskovno čudo pa je, izdajati lepo, bogato in obsežno slovensko revijo dandanes. Če je v domovini n. pr. "Bogoljub" lahko računal na krog kakega pol drugega milijona Slovencev, pa naše "Duhovno življenje" lahko računa na krog komaj kakih 100.000 v poštev prihajajočih rojakov, na Primorskem in v inozemstvu živečih, ki še znajo brati slovensko, prav za prav v glavnem le na krog 10.000 v Argentini bivačih in še slovensko čutečih naših ljudi. Če v takih okoliščinah more izhajati tako "Duhovno življenje", kot ga imajo naši bralci pred seboj, je to nedvomen znak silne duhovne življenjske sile slovenskega človeka, njegovega idealizma, njegove vztrajnosti, njegove požrtvovalnosti. Sami ste morda doživeli, kakšno občudovanje so izrazili domačini, če ste stopili prednje s tem našim listom in jim ga pokazali. Že samo zunanjo pojavo lista presojajoč, ne morejo razumeti, kako zmore tako mala skupina samih ubogih ljudi izdajati tako versko revijo; kaj bi rekli šele, če bi razumeli vsebino.

Mi pa se temu nikar ne čudimo in se ob tem tudi ne napihuemo! Mi vemo, da nas je Slovence v preteklem stoletju pred vsem dober tisk ohranjal na duhovni, kulturni in zlasti danes, v tej usodni uri, ko gre za "biti

ali ne biti" našega naroda, duhovni tisk edina dovolj mogočna naravna sila, ki nas mre, prinašajoč nam nadnaravno luč in moč, držati pokoncu kot verne Slovence. Zato pa nič ne oklevamo — ne vodstvo, ne skupnost, ne posamezniki — žrtvovati vse, kar je potrebno, za ostvarjanje in ohranjanje naši višini in našim potrebam primerne tiska, ki nam mora biti kakor neobhodno potrebni duhovni vsakdanji kruh in pijača, kot najpotrebnejši živež na našem popotovanju po tej puščavi, sredi katere smo se znašli, po kateri pa moramo kljub vsemu pogumno stopati našim visokim ciljem naproti.

BOMO ZMOGLI...

Kakšne težave pa je treba zmagovati pri izdajanju takega lista v naših sedanjih malih razmerah, težave gmotnega in vsebinskega značaja, to je skoro nemogoče izraziti. Te težave smo predvidevali vsi, i tisti, ki so bili za dvig lista, i oni, ki so proti temu imeli razne, tudi tehtne pomisleke.

Kako smo vozili letošnji letnik doslej?

S pričujočo številko "Duhovnega življenja" je dosežena tretjina letnika. Ali imate pri nje prelistavanju in prebiranju vtis, da težavam nismo kos, da smo se lotili pretežke naloge, da že začnemo omahovati? Če Bog da, vam za tako žalostno ugotavljanje "Duhovno življenje" ne bo dalo prilike, ampak nasprotno, poskrbelo bo, da bo vaše zadovoljstvo nad njim od številke do številke večje, popolnejše, vaša korist in rast ob njega branju vedno obilnejša.

Kakor vse kaže, nam bo božja Previdnost prihranila nekatere preizkušnje, katere smo pričakovali: ogromna podražitev tiska med letom, masovne odpovedi naročnikov radi tako povišane naročnine, pomanjkanje dobrih sodelavcev in klenega gradiva, in drugo. Vse kaže, da nam bo za naslednjo številko mogoče tiskovne stroške celo znižati, število sodelavcev se nam razveseljivo večja in vsi radi ustrežejo ter se potrudijo, tako da nismo v stiski za gradivo; kar pa zadeva naročnike, je pa tudi položaj ugodnejši kot smo upali upati... Ob povečavi obsega in naročnine smo računali na številne odpovedi od strani staronaseljencev, pa tudi novodošlih. Prvi, resnici na ljubo povedano, res zelo odpovedujejo, vsi tisti namreč, ki jih je materialistični duh že toliko zajel, da ne prenesejo letnega izdatka 40 pesov za celoletno bogato duhovno hrano, ki so je tako krvavo potrebni; in takih je, žal, precej med njimi. Nasprotno pa med novodošlimi, razen kake izjeme, ni odpovedi, pač pa nova naročila. Samo v Trstu so na primer dvignili število naročnikov od lanskih 50 na letošnjih 120 (v obzir jemljemo le one, ki prejema po poverjeništvu). Tako se ni bati, da bi morali naročnino, ki je za prvo polletje v Argentini 20 pesov, kaj dvigniti v drugem polletju. Pač pa se bo "Duhovno življenje" potrudilo, da bo naročnikom vedno več nudilo, če bodo le-ti tudi storili vsak svojo

dolžnost: plačati naročnino, pravočasno in brez izjeme, kar upamo letos doseči, kajti ohranili smo samo resne naročnike, vse ostale pa "likvidirali". Upamo, da se v presoji o posameznem naročniku in njegovi resnosti nismo zmotili, kar naj nam naročniki sami dokažejo s tem, da naročnino čim prej poravnajo vsi, ki to številko, po izvršeni "čistki", še prejmejo. Vsak, ki naročnino plača, s tem pokaže svojo resnost, ki jo skupnost od njega vsekakor upravičeno pričakuje.

Z ZDRUŽENIMI MOČMI

Tako bomo z združenimi močmi ustvarili med nami velesilo — dober tisk, ob kateri se bomo polagoma tudi mi sami prekovali v velesilo vernosti, tako posameznik kot celotna skupnost, velesilo, ki bo ohranjevala nas in po nas naše drage v domovini, po njih pa domovino samo. Ali ne bo tako prav "Duhovno življenje" nemalo pripomogo k našemu narodnemu vstajenju — ob uri, ki jo Bog da...?!

Da pa bodo naši naročniki sodelovali ne le z naročnino, ampak tudi s svojimi dragocenimi spoznanji, se obračamo na prav vse s prošnjo za naslednjo uslugo:

Že pri sedanjem napredku lista imajo nemajhno zaslugo vsi tisti, ki so nam lani poslali v odgovor na našo anketo gledé novega letnika toliko dragocenih misli, katere nam pri sestavljanju vsake številke neprestano lebde pred očmi kot svetlo vodilo. Iskreno smo jim hvaležni za to učinkovito pomoč! Ker pa se mora vsaka dobra stvar izpopolnjevati vedno bolj in bolj, tako tudi in še posebno "Duhovno življenje", ki še daleč ni

ideal, zato potrebujemo in si srčno želimo kritike tekočega letnika, to je, dosedanjih 4 številke našega lista, obsegajočih že nad 250 strani. Prosimo torej vse naročnike, da nam v zavzetosti za napredek lista odgovore na sledeča vprašanja:

NOVA ANKETA

1. Ali je v "Duhovnem življenju" 1950 glede vsebine in oblike kaj, kar po vašem mnenju nikakor v ta list ne spada?

2. Ali se vam zdi, da je kakega gradiva preveč drugega pa premalo? Katerega?

3. Ali imajo prispevki v literarni obliki (pesmi in črtice) zadostno umetniško višino?

4. Ali so razni načelni članki še vedno predolgi in pretežki?

5. Ali je po vašem mnenju priloga "Katoliški misijoni" vsebinsko v korist ali v škodo listu?

6. Kaj sodite o obliki (ilustracije, papir, itd.)?

7. Kaj sodite o naročnini?

9. V čem je izboljšanje lista po vašem mnenju najnujnejše in obenem možno?

Odgovore je poslati vsaj do 1. maja na naslov: Uredništvo "D. Ž.", Víctor Martnez 50. Mi jih bomo skrbno preštudirali in vse umestne in možne predloge upoštevali v drugi polovici letošnjega letnika, anketarjem in bralcem sploh pa podali skupno poročilo tako o glavnih mislih ankete s konca lanskega letnika, kakor o ugotovitvah v tej številki razpisane, pa o tem, kaj smo dejansko mogli od vsega tega v "Duhovnem življenju 1950" upoštevati, česa ne in zakaj ne.

Urednik L. L. C. M.

VODILNI SLOVENSKI MOŽ O „DUHOVNEM ŽIVLJENJU“

Našim sodelavcem in naročnikom, ki toliko žrtvujejo, da bi po svetu raztreseni rojaki v "Duhovnem življenju" dobili res izdatno duhovno hrano, z veseljem sporočamo, da se list vedno bolj razširja tudi med rojaki v USA, in to pred vsem po zaslugi nekaterih širokorazgledanih in daljnovidnih ter istočasno požrtvovalnih vodilnih mož in žena, ki iz dolgotrajne skušnjé dobro vedo, kako potrebna je izseljencem klena duhovna hrana zlasti v pisani besedi, če se hočejo ohraniti verne in narodno zavedne Slovence.

Med rojaki v USA je že dolgo dobo najbolj vidna in spoštovana ter vplivna osebnost pač nedvomno vsem Slovincem znani gospod Anton Grdina iz Clevelanda. To je mož, ki se kljub že visokim letom in kljub zvrhani meri svojega dosedanjega delovanja, ki nikakor ni bilo brez težav, razočaranj in trpljenja, ne utruji in ne naveliča skrbeti za blagor naroda in bližnjega. Tako je v svoji skrbi zlasti za novonaseljence brž doumel, kako velikega pomena je prenovljeno "Duhovno življenje". Ne da bi čakal kake prošnje od naše strani, je listu brž priskočil na pomoč ne le v besedi, ampak tudi v dejanju. Napisal nam je pismo, v katerem izraža svoje navdušenje nad listom, naklonil nam je dragoceno podporo in v "Ameriški domovi-

VSEM SLOVENCEM

JAVLJAMO ŽE SEDAJ,
DA SE BO TUDI LETOS VRŠILO

VSESLOVENSKO
ROMANJE

V LUJAN

IN SICER V NEDELJO

14. MAJA

NA PODLAGI LANSKIH IZKUŠENJ
BO PRIPRAVLJALNI ODBOR LETOŠNJE ROMANJE ŠE VSE POPOLNEJE ORGANIZIRAL.

NAJ NIHČE NE MANJKA!

ni" objavil topel poziv tamkajšnjim rojakom k naročbi.

"Duhovno življenje" se čuti dolžno, da se temu odličnemu narodnemu delavcu za to izredno razumevanje poslanstva našega lista javno kar najiskrenejše zahvali. Istočasno pa izreka enako zahvalo tudi vsem drugim sodelavcem iz USA, ki so v istem duhu kot g. Anton Grdina spoznali pomembnost naše revije za ohranitev idealov slovenskega naroda in revijo s pridobivanjem naročnikov ter podporami že lansko leto in zlasti tudi letos podprli. Vsem najtoplejši Bog povrni!

V naslednjem objavljamo glavne misli iz pismen g. Antona Grdina o "Duhovnem življenju":

Prečastiti in spoštovani gospodje uredniki!

Izvolite prejeti moje zahvalno priznanje velikemu delu, ki ga opravljate v neizmerno korist naroda z izdajanjem lista "Duhovno življenje" in "Katoliški misijoni".

Z velikim notranjim zadovoljstvom berem Vaš list, ki vsebuje toliko dragocenih vsakovrstnih pobud, pojasnil in navodil, tako neobhodno potrebnih v tej borbi s komunizmom, ki se vedno bolj zaostruje.

Rojaki, ki so deležni te Vaše duhovne opore, bi morali z vso vnetostjo za Vami in z združenimi silami, podpirajoč list, voditi tudi v teh razmerah in v tujini odločen boj proti sovražnikom Kristusove Cerkve in naroda, teh naših dveh zakladov, ki sta nam bila od nekdanj napadana in ogrožena.

Z veseljem smo brali poročila, kako uspešno in prepričevalno ste spremljali prevzvišenega g. škofa dr. Gregorije Rožmana, ko Vas je bil obiskal v Južni Ameriki. Prav ste storili! S tem ste najbolj dokazali, da ste pristni sinovi vernega slovenskega naroda, ki so mu škofje v preteklosti toliko pomenili

in ki se zaveda, kako so mu tudi danes pravi in edini resnični duhovni vodniki. S tem odličnim sprejemom Vašega škofa ste najzgovorneje zavrgli vsa obrekovanja od strani onih rojakov, ki so v sebi že zdavnaj zavrgli ne le vero in duhovno življenje, ampak tudi pravo ljubezen do naroda, ter se predali sovražniku obojega, kateremu sedaj hlapčevsko služijo s slepo in lažno propagando, a v svojo lastno pogubo.

Mi čutimo z vami in se veselimo vaših dejanj. V duhu se združujemo z vami v isto vrsto borcev za verske in narodne pravice slovenskega človeka. Mogoče da bomo radi tega zapostavljeni od teh in onih, mogoče celo prezirani, a nič zato; eno edino je potrebno in važno: da smo na pravem potu, sledeč vašim enotnim smernicam, ki jih za duhovno borbo naroda vsem rojakom po svetu dajete v "Duhovnem življenju".

Veselimo se, da se je moglo v Argentini že tako zgodaj naseliti veliko število najboljših sinov in hčera slovenskega naroda. Kajti v tej deželi se katoliška vera in Cerkve ceni in spoštuje in imajo katoličani vso svobodo za razvoj svojega verskega življenja, tako tudi naši rojaki, ki ne samo nadaljujete, ampak celo razvijate še do vedno večjih višin tisto vse zajemajoče visoko katoliško življenje in delovanje, katero se je med vami v domovini prav v letih pred komunistično revolucijo tako lepo povzdignilo.

Vsem tem rojakom v Argentini, zlasti pa vašim sodelavcem, častitam in želim, da bi v slogi še naprej sodelovali tako lepo družno duhovniki in laiki. Le na ta način boste sami sebe ohranili tudi v tujini srečne, zadovoljne in plodne za Boga in narod.

Vdanj ANTON GRDINA

PO KATOLIŠKEM SVETU

GLAS PASTIRJEV

Svetega očeta je influenza zaprla za nekaj dni v sobo, ni pa mogla zavreti njegovega dela. Prireditve svetega leta so dale priložnost, da je spet potrdil usodno važnost naše dobe; da je razložil pomen javnega mnenja in opozoril časnikarje na naloge, ki jih imajo v službi javnosti; da je pozval katoličane, naj se za božjo stvar poslužijo čudovitih sil organizacije.

Po stari šegi so prejeli rimski duhovniki, ki bodo opravljali postne obrede in pridigali, papeževa navodila. Letos jih vrhovni poglavar spodbuja k vestnemu izpolnjevanju svetega leta in k takemu apostolskemu duhu, kot je preveval prve Kristusove učence. Na rimskih tleh se pred očmi vsega sveta bije silovit boj med vernimi in med sovražniki krščanstva. Gre ne le za najbolj vzvišene dobrine krščanskega življenja, temveč

tudi za temelje, na katerih stoji človeško dostojanstvo. Duhovnike naj vodi prav taka gorečnost kot prvega papeža. "Storite, da bodo tisti, ki vas bodo poslušali, spoznali, da tudi danes ta duh oživlja strnjeno vrsto somišljenikov, ki so pripravljani na vse." Rimski verniki bodo odgovorili z enako zvestobo.

Katoliškim časnikarjem je papež posvetil obsežno spomenico. V njej pove, kaj je javno mnenje: "naravni odmev, pristen in splošen odzvoček dogodkov in dejanskega položaja v razumu in sodbah ljudi." Tako javno mnenje je odrešilno za vsako normalno zgrajeno družbo; je jamstvo za mir, saj poganja iz pravične svobode mišljenja in iz pravice človeka do lastne sodbe — vedno v svetlobi božjih postav. "Resnično: kjerkoli preneha svobodno delovanje ljudskega mnenja, tam je mir v nevarnosti."

Proti nasilju in za zdrave medsebojne odnose mora delati ne le katoliški tisk, temveč vse katoliške sile. Uspešno pa more biti njihovo prizadevanje le, če je krepko organizirano. Tak poziv je poslal sv. oče italijanskim škofom. Naša doba je značilna po organizirani dejavnosti. To znajo sovražniki Cerkve odlično izrabljati; često je tehnika organizacije njih najhujše orožje, z njim pridobivajo množice in jih ščuvajo. **Katoličani morajo razumeti ta pojav našega časa in se morajo naučiti, da izkoristijo vse prednosti organiziranega dela.** Seveda pa je velika razlika med birokratskimi metodami materialističnih organizacij, kjer je sodelovanje mehanično, kjer izgubi posameznik svobodo in dostojanstvo, pa med **Katoliško akcijo.** Ta črpa iz Jezusa samega in Njegove ljubezni. Najneznatnejši član se zaveda dostojanstva, ki mu ga daje dejstvo, da pripada **Skrivnostnemu Telesu** in da dela za njegov razvoj in zmago. Papež spominja, da so vse dobe videli sodelovanje vernikov s Cerkveno hierarhijo, da pa je naš čas tega nujno potreben. **Naloga organiziranih vernikov je, da privedejo moderni svet h Kristusu.** Zato želi poglavar krščanstva, da župniki skrbe za ustanavljanje in razvoj Katoliške akcije, verniki pa da naj stopajo v njene vrste.

Kako resne dolžnosti nam nalagajo dnevi, ki v njih živimo, dokazuje tudi **pastirsko pismo portugalskih škofov.** Svet je danes tak, da moramo klicati h Gospodu: **"Reši nas, potapljamo se!"** **Katarini Emmerich** je bilo razodeto, da bo **Lucifer** za nekaj časa **razvezan** — 50 ali 60 let pred letom 2000. Dodajmo, kar je doživel **Leon XIII.:** Nekega jutra 1. 1891 je pred oltarjem molil zahvalno pomašne molitve. Nenadoma je dvignil glavo ter začudeno in prestrašeno zrl v oltar. Kmalu je odšel v delovno sobo in natočil kardinalu-predsedniku Kngregacije obredov, naj objavi po vseh škofijah odlok, da se po maši molí "Sveti nadangel Mihael". Molitev je papež tedaj napisal; po njem se imenuje leoninska. Pozneje so zvedeli, kaj je **Leon XIII.** tedaj doživel. Slišal je, kako je **Satan** govoril h Gospodom Jezusom. Dejal je, da je že skoraj razrušil Cerkve in da jo bo uničil, če mu le dopusti nekaj več svobode. Na Gospodovo vprašanje je zlodeji odvrnil, da potrebuje za uničenje Cerkve še 50, 60 let. Bog mu je ta rok dopustil. Spet so prav naša leta odločilna. Še eno razodetje. **Tereza Naumannova** je nedavno povedala, da bo zadela svet tako strašna kazen, kot je še ni bilo. **Kristus** jo je imenoval **poslednjo sodbo v majhnem.**

Škofje ponavljajo, da ta razodetja niso verske resnice, da bi pa bilo nespametno, ko bi jih zavrgli. Spomnimo se še na to, da se sme drugi del fatimske skrivnosti odpečatiti šele leta 1960. Kardinal Saliège je izjavil pred tremi leti: "Mislim, da bo komunistični val preplaval vso Evropo in pripravil krščanski val."

Portugalski pastirji kažejo še nezgode naših dni, ki v resnici napovedujejo druge, večje. Ateizem, boljše antiteizem zanika bivanje božje in namesto češčenja Boga postavlja oboževanje človeka. Posledica bo, da se bo človeštvo samo uničilo.

V množicah ni Boga, pravo zlo pa je v tem,

da **Ga ni** v osebnem življenju mnogih krstjanov. Žive v Cerkvi, a ne iz nje. Pravo krščanstvo je krščanstvo resnega križa. In sem kliče sveto leto. K Zveličarju naj pridejo tisti, ki ga ne poznajo, k Njemu naj se vrnejo tisti, ki so ga zapustili. Vse srhote nevihte bo zmagoale eno ime: **Jezus.**

Za vse, ki Vanj verujejo, je Njegov namestnik za božič odprl sveta vrata, svoje roke in svoje srce. **Združenje** pa je mogoče le v **rimski Cerkvi.** Kongregacija sv. oficija je izdala navodila "Ecclesia Catholica", kjer nalaga veliko previdnost pri mešanih zborovanjih katoličanov in protestantov. Rimska Cerkve se je vedno trudila za edinost, med protestanti je zdaj močno ekumensko gibanje. Verniki ne smejo ob tem zapasti v indiferentizem. Zato se ne smejo udeleževati skupnih zborovanj s protestanti. Le če bi škofje spoznali, da gre za prireditve, ki bi mogle prinesiti dobre plodove, morejo dovoliti, da sodelujejo duhovniki, ali pa tudi laiki s temeljito izobrazbo in trdno vero. Te omejitve ne veljajo za mešana zborovanja, ki bi se potegovala za načela naravnega prava in vere proti božjim sovražnikom ali ki bi imela za cilj vzpostavitev takega družbenega reda, kot ga uči Cerkve.

Postni pastirski pesmi obeh argentinskih duhovnih vodnikov, buenosaireskega in laplatskega nadškofa, sta najtesneje povezani s papeževu svetoletno poslanico.

Kardinal dr. Copello najprej prikaže prve argentinske romarje, ki se vračajo iz Rima polni nadnaravnih darov in navdušenja za sv. očeta. Potem navaja tri odstavke iz poslanice. Tistega, ki proglašča sv. leto za odločilno v duhovnem preobodu in **zmagi nad duhovno krizo.** Kardinal dodaja: "Dogodki se prehitujejo in zdi se, da je val materializma, ki hoče poplavit vse, prispel na rob prepada, kjer so zmeda, beda in bolečina, kakršnih doslej človeštvo ni videlo." **Rešitev je le v iskreni povrnitvi k verskim načelom.** Sveto leto je odločilno za očiščenje in svetost udov sv. Cerkve. Nadškof poziva, da bi vsi sodelovali pri tem naporu, tako **"da se bo v nas, v naših mislih, čustvih in delih videlo, da resnično Kristus živi v nas."** Najbolj pa kliče papež k velikemu povratku kristiane, ki so se prilagodili svetu in **privadili greha.** Kardinal želi, da bi resno razmišljali o vsem, kar nam je papež povedal, in da bi "napravili trdne sklepe o vrnitvi v življenje milosti in v združitvi z našim Gospodom Jezusom Kristusom."

Prezvišeni nadškof v **La Plati** začenja pismo z opisom zla, ki ga seje materializem. Proti temu zaupa Kristusov namestnik v pravne sile, njih korenino, ko spodbuja k **posvetitvi z molitvijo in spokornostjo.** Obnovimo in pomnožimo pobožnost do presv. Eucharistije. **"Duhovno življenje Cerkve in vsakega njenih udov je v premem sorazmerju z večjo ali manjšo stopnjo pobožnosti do presv. Eucharistije, večnega studenca vseh milosti."** Ne zadovoljimo se pa samo z okrepitevijo svoje duše, oziroma se tudi na obširno področje apostolata, ki nam ga je Bog pripravil, zlasti med otroki. Hvala Bogu, da se je argentinska šola spet odprla verskemu pouku. **Okrepimo vrste Katoliške akcije,** kakor jo je ustanovil ne brez božjega navdihnjenja,

Pij XI. "Vedno prežeci sovrag se poslužuje vseh sredstev, zakonitih in nezakonitih, da bi zmanjšal vrednost te sile, ki jo je priključala božja Previdnost. Zdaj obmetava organizacijo kot tako z možnimi zmotami kakega njenih članov, zdaj seje zmedo pojmov celo med pobožnimi krogi, zdaj jo dolži, da danes nima nobenih uspehov, zdaj spet ji nepravilno odreka zasluge, ki si jih je pridobila v skoro dvajsetih letih življenja v naši državi." Prav tako naj se povečajo in pomnože sekcije JOC-a. Vsakdo naj napravi svoje, pa bomo s svojimi dušami dali Odrešeniku tudi duše tistih, ki so šle daleč od Njega.

Sveto leto

Iz koledarja prireditvev svetega leta naj navedemo le nekaj najvažnejših do meseca julija.

12. marca: obletnica kronanja Pija XII.
19. marca: beatifikacija Pavle Izabele Cerioli (Italijanka).

V začetku aprila se odpró tele razstave: karitativnosti; katoliške dejavnosti; mednarodna razstava verske umetnosti; verska umetnost v misijonskih deželah in med katoličani vzhodnega obreda.

9. aprila (vélika nedelja): slovesno sveto mašo v vatikanski baziliki bo imel sv. oče; po maši bo podelil apostolski blagoslov "urbi et orbi".

23. aprila: prva proglašitev svetnika: Marija Viljemina Rodat (Francozinja).

7. maja: za svetnika proglašen blaženi Claret, ustanovitelj reda kletrijancev (Španec).

18. maja: za svetnici proglašeni Italijanki blažena Bartolomea Capitanio in blažena Vincencija Gerosa.

25. do 30. maja: mednarodni kongres cerkvene glasbe in mednarodni kongres verske dramatike.

28. maja: ze sveto proglašena Ivana de Valois, francoska kraljica.

Konec maja in prve dni junija: Mednarodni kongres socialnih ved.

8. junija: praznik presv. Rešnjega Telesa. Papež bo vodil slovesno procesijo po trgu sv. Petra.

11. junija: ze svetnika proglašena blažena Strambi in Gianelli, Italijana.

25. junija: za sveto proglašena blažena Marija Goretti, Italijanka.

Dosedanji blaženi svetega leta:

Pri beatifikaciji Vincencija Palottija sta bila navzoča oba človeka, ki sta si pri njem izprosila čudežno ozdravljenje. Aleksander Lutri je zdaj 60 let star. Pred 51 leti je padel s 4. nadstropja, si prebil lobanjo in pretresel možgane. Prepeljal so ga v bolnišnico in zdravniki so napovedali smrt v nekaj urah. Otrokova mati je goreče molila k Vincenciju in položila njegovo podobo pod dečkovo blazino. Drugega dne je videla svojega Saša, kako lepo sedi v postelji z neznansko lakoto in nestrno željo, da bi šel domov. Povedal ji je, da ga je ponoči obiskal starejši duhovnik in ga ozdravil. Ko mu je pokazala Vincencijevo fotografijo, je deček vzkliknil: "Da, prav tale je bil!"

Poleg Lutrija je na častnem mestu v cerkvi sv. Petra dne 22. januarja sedela 51 letna Nemka Margareta Sandner. 25 let je

bila bolna, 17 let se ni več dvignila iz postelje. Trpinčila jo je skleroza in krčna paraliza. Leta 1947 je začela moliti k Vincenciju. Po vrnitvi z romanja je večkrat slišala glas: "Dvigni se in hodi." Ubogala je.

Obe ozdravitvi je komisija priznala kot čudeža, ki sta potrebna pri vsakem procesu beatifikacije.

Tretja letošnja beatifikacija je bila dne 20. februarja. Nova blažena je Vincencija Marija López y Vicuña (1847—1890). Mnoge in sitne ovire je niso mogle odvrniti od tega, kar ji je narekovala krščanska ljubezen: l. 1867 je ustanovila prvi Zavod hčera Brezmadežne za domača opravila: zavetišče za mlade služkinje. Vincencija Marija je vodila red 25 let; danes ima že 60 hiš s 1.500 redovnicami po vseh latinskih deželah (20 v Južni Ameriki); zavetišča sprejemajo tudi gospe, delavke, uradnice, akademičarke.

Konec februarja je papež proglašil za blaženo Marijo de la Soledad Torres Acosta. Bila je doma iz Madrida. L. 1848 je ustanovila Institut Marijinih služabnic; 39 let kasneje je umrla.

Domingo Savio je bil prištet med blažene 6. marca v navzočnosti številnih salezijanskih zastopstev. Domingo je bil Piamontez. Želja po šolanju ga je privedla v Turin k Don Boscu. Bil je vzor pridnosti, poslušnosti in pobožnosti. Nekega dne ga ni bilo več k zajtrku ne v šolo ne h kosilu. Nihče ni vedel, kje je. Don Bosco pomisli: da ni v cerkvi? Res ga najde tam, stoječega blizu oltarja s pogledom na tabernaklju. Obraz je imel angelske poteze. Vzgojitelja in njegovega poziva ni slišal. Šele ko ga je stresel, se je obrnil k njemu in dejal: "Oh, ali se je maša že končala?" "Glej, dve je že ura! Pojdi k obedu in če te kdo vpraša, odkod prihajaš, mu reci, da po mojem naročilu." — Umril je že v petnajstem letu.

Pij XII. 74 letnik in 11 let papež. Oboje na dan 2. marca. Bilo ni nobene posebne slovesnosti, le papeške zastave so visele z glavnih vatikanskih poslojij. Tradicionalna slovesnost je bila preložena na ponedeljek 13. marca.

Mašo zadušnico za Pija XI. je daroval kardinal Tedeschini v sikstinski kapeli. Prisostvoval ji je papež in 13 kardinalov. Zbožje pel Veliko žalno mašo Lorenza Perosija. Dirigiral je avtor sam.

3. mednarodno zborovanje katoliškega tiska se je vršilo pod geslom: "Tisk v službi resnice, pravice in miru". Udeležili so se 94 zastopniki 40 držav. Slovesen je bil začetek v dvoranih na Kapitolu. Govorili so: rimski župan Salvatore Rebencini, predsednik odborov svetega leta dr. Veronese, prof. Alessandrini, urednik dnevnika "Il Quotidiano" in Manzini, urednik lista "Il Mattino d'Italia". Posebno pa je bil zanimiv govor predsednika zborovanja grofa Della Torre. Sklepi zborovanja: ustanovitev stalnega tajništva Mednarodne zveze katoliških časnikarjev; ustanovitev urada za zbiranje katoliških novic. Mnogo sadox je prineslo in bo dalo zbližanje časnikarjev tako različnih dežel. Sv. oče zaradi bolezní ni mogel priti na kongres, poslal pa je poslanico, katere vsebino smo že navedli. V odgovor obljublja jo časnikarji "še bolj vdano zvestobo nje-

govim naukom, ki so nepogrešljiv vodnik za apostolat katoliškega tiska". V imenu kardinalskega zbora jih je pozdravil kardinal Piazza. Zahvalil se je za delo katoliških časnikarjev v obrambo svobode. Prililci jim je liturgične besede cerkvenim dostojanstvenikom: "Nikdar ne pomešajte luči s temo, ne teme z lučjo; nikdar ne imenujte dobro, kar je zlo, ne zlo, kar je dobro."

Med romarskimi skupinami omenimo samo nekatere. Newyorški kardinal Spellman vodi 400 ljudi. Sam je bil sprejet pri papežu. Ko so ga vprašali, ali je kaj v zvezi z imenovanjem Taylorjevega naslednika, ni rekel ne da ne ne. — Sicer so v Združenih državah doslej organizirali 90 romarskih skupin. Med njimi je tudi dijaška in šteje nad 1000 duš.

Silno romarsko gibanje v Angliji. Tam imajo toliko več razloga, ker je letos 100 let od obnove katoliške hierarhije v Angliji. Več kot 200 let so namreč vodili katoliško organizacijo apostolski vikarji. 29. septembra 1850 pa je Pij IX. ustanovil westminstrsko nadškofijo — prvi nadškof je bil kardinal Wiseman — z 12 škofijami. Vsi angleški škofje bodo romali v Rim.

Prva poljska romarska skupina bo šla iz Anglije skozi Monte Casino, Loreto in Padova v Rim. Organizira jo Poljski institut Poljske Katoliške akcije v Londonu.

Iz Belgije so sporočili v Rim, naj se pripravijo na 26 romarskih skupin.

Med svetoletne amnestije je prišteti amnestijo v Čile, kjer bodo izpustili 124 kaznjencev in skrajšali kazen 697. Francoska vlada tudi pripravila predlog za amnestijo za mnoge kolaboracioniste.

Kot dar za sveto leto bo katoliška mladina poklonila papežu duhovni šopek. Tako je sklenil odbor Mednarodnega urada katoliške mladine v Rimu. Zveza šteje 20 milijonov članov po vsem svetu.

DOBRO IN ZLO

Tretjič naj se dotaknemo zborovanja katoliških časnikarjev, saj je po papeževi trditvi tisk najvažnejše orožje resnice. Da more katoliški tisk uspevati, so po izvajalnih ravnatelja tiskovnega odseka Narodne katoliške dobrodelne družbe (NCWC) Združenih držav F. A. Halla potrebni tile pogoji: 1. stalna, iskrena in praktična pomoč škofov; 2. prepričanje, da morejo prodreti le katoliške izdaje privlačne oblike in sloga; 3. strokovno izobraženo in izkušeno osebje. Hall je prepričan, da bo preprosta, neokrašena krščanska resnica, ki jo bomo vztrajno razglašali, razdrla pletivo laži, ki ga pleto komunisti ali drugi brazbožci z namenom, da zvačijo ljudi.

V službi resnice se krepko uveljavlja tudi radio. Po Južni Ameriki prenaša navdušeni glas nekdanjega filmskega pevca, sedaj frančiškana Jožefa de Guadalupe Mojica. V Španiji štejejo 2.400 ljudi, ki jih je spreobrnil Venancij Marcos. Vsako nedeljo govori po radiu, nato pa mu prihajajo obiski in pisma. Deluje tudi kot duhovni vodja nekaterih filmskih igralcev.

Prej enkrat že smo omenili velike uspehe mons. F. Skenca, ki je zdaj profesor filozofije na katoliški univerzi v Washingtonu. Pisateljica Greta Palmer ga je spraševala,

preden je njo spreobrnil, kako pride do tolikih uspehov. Monsenjor je odvrnil: "Mi duhovniki ne spreobrnamo nikogar, smo preprosti vrtnarji, ki samo orjemo in namakamo, Bog pa vrže seme in Njegova milost, luč duš, spreobročja." Je prepričan, da je doba verske brezbriznosti minila. Ljudje hrepene po spreobrnitvi, hrepene po usmiljenju.

O težavah, ki jih je imel pri ustvaritvi filma o Mindszentyjevem procesu, piše v "The Commonwealth" E. Lavery. Umetnost klevete je izza železne zavese prepregla ves svet, izrabljajoč nevednost in osebne težnje. Tako so po Ameriki ljudje "vedeli" vse močje o kardinalu in roke bogatašev so se zaprele. Končno je bila z denarjem podjetnika J. Wratherja le ustanovljena nova družba "Proizvodnja svobode". Organizatorja sta Jud Golden, Wrather pa je metodist.

Pač pa so menda pretežno katoličani po Angliji, Belgiji, Švedski, Španiji, Portugalskem in Združenih državah prispevali denar za film "Božja tragedija". Del filma bodo snimali v sv. deželi. Izdelal ga bo M. Clocke, ki je režiral že "Sv. Vincencija".

Tradicija pasijonskih predstav v Oberammergau se po 15 letnem odmoru letos obnovi. Pred več kot 300 leti so bili prebivalci te bavarske vasi obvarovani kuge, pa so obljubili, da bodo vsako leto prikazovali Gospodovo trpljenje. Predstave so zaslovele po vsem svetu.

Revizijo nepravilnega šolskega zakona iz l. 1944 so zahtevali pred volitvami angleški katoličani. V Liverpoolu se je v najhujšem nalu zbralo 27.000 vernikov. Manifestirali so na prostoru, ki so ga pripravili letalski napadi.

Tudi v mednarodni politiki mora zmagati poštenje. Zato so menihi Očetje svetih Src v Washingtonu začeli s "plebiscitom zadostitve" Bogu, ker so Njegovo ime izključili iz besed in dejanj Združenih narodov. Vsakdo more poslati svoj glas "za Boga" na sedež kongregacije. J. Predsednik Truman je enkrat že posil razsvetljenja od zgoraj. Ko je 22. februarja govoril o atomski energiji, je zaključil: "Dajmo se voditi božji previdnosti v borbi za trajen mir, za svobodo in pravico vsemu človeštvu."

V Indiji je stopila nova ustava v veljavo 26. januarja. S tem dnem je določena kot dan počitka nedelja. Doslej je bil petek.

O pojavih dobrega za železno zaveso ne vem kaj poročati. Ne zato, ker jih tam ni — gotovo jih je mnogo, ampak zato, ker ali niso vidni, ali pa vesti o njih ne morejo še skoz zaveso. Vsaka dežela, da, vsaka duša pozna ta boj. Poglejte, kaj se je zgodilo v Argentini: Dijaki so poslali Združenim narodom protest proti preganjanju vere in Cerkev v Jugoslaviji, na Madžarskem, v Rumuniji, na Češkem in ostalih zaslužjenih državah. Navedli so neutajljiva dejstva. Njihovi tovariši v Komunistični mladinski federaciji pa so kot odgovor na to razmnožili liste, ki uče, da po teh državah ni bila sojena vera, ampak "tisti, ki so se kot Mindszenty, Beran i dr. — veliki posestniki in kapitalisti — v vohunski službi Yankijev zarotili proti lastnemu ljudstvu, zato da bra-

nijo svoje zemske dobrine." Zavpili so proti "surovi napadalni vojni", ki se pripravljala proti Sovjetski zvezi in ljudskim demokracijam in udarili po domovini Argentini, kjer da primanjkuje dela in tlači draginja.

Obrnimo se zdaj od slike vsega hudega, ki so jo sestavili argentinski fantiči s svojimi instruktorji, k podobni rdečega raja, kakor jo sestavljajo skopi podatki, ki prodro na zapad.

Litvanci so narod, ki je po jeziku najbližji slovanskim. Njih preteklost je velika in slavna. Nacizem in komunizem sta si baltske zemlje razdelila. Junija 1940 so vdrl v Litvo Sovjeti in se niso več umaknili. Začelo se je, kot drugače ne more biti: **preganjanje, umori, deportacije.** Samo v noči 13. junija 1941 je NKVD pograbila 45.000 Litvancev in jih v živinskih vagonih odpravila v suženjska taborišča. Do danes je ena tretjina nesrečnega naroda nasilno preseljena in raztrosena po vsej severni Aziji. Od 1.644 duhovnikov je ostala ena tretjina, od 11 škofov eden; polovica od 1200 cerkva je zaprtih, vsa semenišča zaklenjena. Katoliški izobraženci so bili prepeljani v Sibirijo. — In zdaj čujte, kaj je dejal Franklin D. Roosevelt (žalostnega spomina) oktobra 1940 litavski delegaciji: "Pravijo, da je Litva izgubila samostojnost. Ne drži. Litavsko vprašanje je trenutno puščeno ob strani. A prišla bo ura, ko bo Litva spet svobodna." Bo, a ne po tvoji zaslugi, Franklin D. Roosevelt!

V **Čehoslovaški** pritiskajo na duhovščino, da prisežejo brezpogojno pokorščino režimu. Ker tega ne dosežejo, **duhovnike zapirajo in odvajajo.** Zaprtih je bilo spet okoli 200 duhovnikov. Mnoga župnišča se zde vladi nepotrebna. Cerkevna poroka je za sedanji češki "zakon" neveljavna. Pripravlja se "postava", ki nalaga duhovniku dolžnost, da izpove oblastj spovedne skrivnosti, če to zahtevajo. **Novi Urad za cerkvene zadeve** je izdal natančna navodila, katere snovi se smejo obravnavati v pridigah in v kakšni obliki naj se pridiga. Temu seznamu dejanj zlobe in prevzetnosti je dodati še eno, skrajno predrzno: Vlada je imenovala za upravitelja škofije v Banski Bistrici drugega moža, kot ga je dobočila Cerkev. Tako daleč ni šel niti Hitler. Povrhu je ta od vlade imenovani "do-stojanstvenik" izobčen iz Cerkve.

Škof v Gdancu je prišel pod policijsko nadzorstvo. Sicer pa je s Poljske poročati o **Orginformu**, že prej so ustanovili **Desinform**, organizacijo, ki pripravlja lastne duhovnike, ki naj sejejo zmedo med kristjani. To ni bilo dovolj, zato **Orginform**, podrejeni naravnost Politbiroju v Moskvi, vodi ga nekdanji pravoslavni menih Vasilij Gorelov. Ta propalica je bil nekaj let častnik pri tajni policiji. **Orginform** ustanavlja "semenišča", ki sprejemajo dijake, izključene iz pravih semenišč. Utrjujejo jih v marksističnih načelih in pouče o temeljih katoliške in protestantske teologije.

Dalje so na Poljskem **zapolnili ustanovo Caritas**, ki je imela podružnice po vsej Evropi in ki je med vojno toliko dobrega storila. — Potem so začeli sodni proces proti voditeljem bolnišnice za duševno bolne otro-

ke v Namystowu. Je v rokah bolniških bratov sv. Janeza od Boga. — **Uničevanje katoliškega tiska** je šlo svojo pot počasi, a neodjenljivo. Danes skoro ni več kaj uničiti.

Rumunska vlada pripravlja proces proti škofu **Albe Julie, mons. Aaronu Martonu.** Cerkevni knez je zaprt od sredine leta 1949 in je podvržen obravnavanju, ki doseže kakršnokoli priznanje.

Tri knjige o organizaciji pekla na zemlji in o njenih voditeljih. **Julij Marcolino** priobčuje v "Le Figaro" svoja doživetja v "**Petih letih po sovjetskih koncentracijskih taboriščih**". Takole začenja: "Vsakega jutra ob zori, poletih ob štirih in ob šestih pozimi, zatuli sirena, da pozove na delo v tisočih sovjetskih koncentracijskih taboriščih, posejanih po neizmernem prostoru od Arktičnega oceana do kitajskih meja in od Baltskega morja do Tihega oceana. Množico človeških teles pretrse strah. V tem hipu se zbuđe bitja, ki so mi blizu in ki jih ljubim in ki jih verjetno nikoli več ne bom videl. Milijoni ljudi vstajajo, tako oddaljeni od našega sveta, kot da bi prebivali na drugem planetu. Že dolgo nisem več med njimi. Živim v drugem svetu: v lepem mestu na sredozemski obali; morem počivati do popoldneva, nihče me ne nadzoruje ne zjutraj ne ponoči in na mizo dobivam zadostno količino hrane. Toda vsako jutro v tisti uri odprem oči in ponovno občutim hip groze. To je vtis petih let, ki sem jih prebil v koncentracijskih taboriščih. Vsako jutro se oglaš v ušesih sirena z onega sveta in z njo krik stražarjev: **Pokonci!**"

In ko mu je skoro čudež pomagal, da se je rešil iz žičnih pregraj, pravi, "sem zadel ob kamnit pregrajo, ki sta jo postavila brezbriznost in izdajstvo. Prepričal sem se, da imajo nekateri krogi za nepravilno, če govoriš o določenih dejstvih, ki se dogajajo v Sovjetski Zvezi... Ali, gorje vam slabiči, pet let življenja v podzemskem kraljestvu sovjetov me je naučilo te resnice: **Ali sprejmi sužnost ali umri.** Vsak zločin, ki ga zagreše na tem svetu, se mora glasno označiti kot tak. Molčati pomeni postati sokrivec zločincev."

Rusija — velikanska jetnišnica. Tako sodi španski vodilni komunist **Henrik Delgado Castro.** Med vojno se je zatekel tja, postal član Osrednjega komitēja partije in vodja oddajnika Neodvisna Španija. Uvidel je vso neznansko revščino ljudstva in ogabnost tlačiteljev. Zameril se je Pasionarii, se zatekel k Stalinu in jo končno le popihal v Mehiko.

Spreobrnjeni **Louis F. Budeuz** bo izdal aprila knjigo "**Ljudje brez obrazov**" o široko zasnovani komunistični zaroti v Združenih državah.

Ta **Budeuz** se ima zahvaliti za spreobrnjenje mons. F. Sheenu. Po edinem srečanju, kjer mu je duhovnik uro in pol govoril o Materi božji, je za bednega komunisto molil vsak dan pri maši — devet let. Leta 1945, ga je Budeuz prosil, naj pouči njega in vso družino v veri. F. Sheen sklepa: "če je molitev pritegnila v Cerkev enega komunisto, zakaj ne bi mogla vseh? Danes ne moremo katoličani storiti nič bolj koristnega v pomoč svetu, kot da molimo za spreobrnjenje Rusije."

MED ROJAKI V SVOBODI

SLOVENSKE USMILJENKE V PUNTA ARENAS

Spoštovani gospod urednik!

V zadnjem pismu ste mi izrazil željo, naj bi kaj napisal o življenju v Magallanesu. Zlasti Vas zanima življenje in delovanje slovenskih usmiljenk. Kot sobratu Vam pač z veseljem ustrezem, kot urednika se pa bojim, ker dobro poznam Vaše izbirčno oko in odločno roko, ki vrže v koš vse, kar po vsebini ali obliki ne odgovarja Vašim željam. Naj bo kakorkoli. Napisal Vam bom, kar vidim in kar vem o deželi in o delu naših sester tu.

NA SKRAJNI KONEC JUŽNE AMERIKE

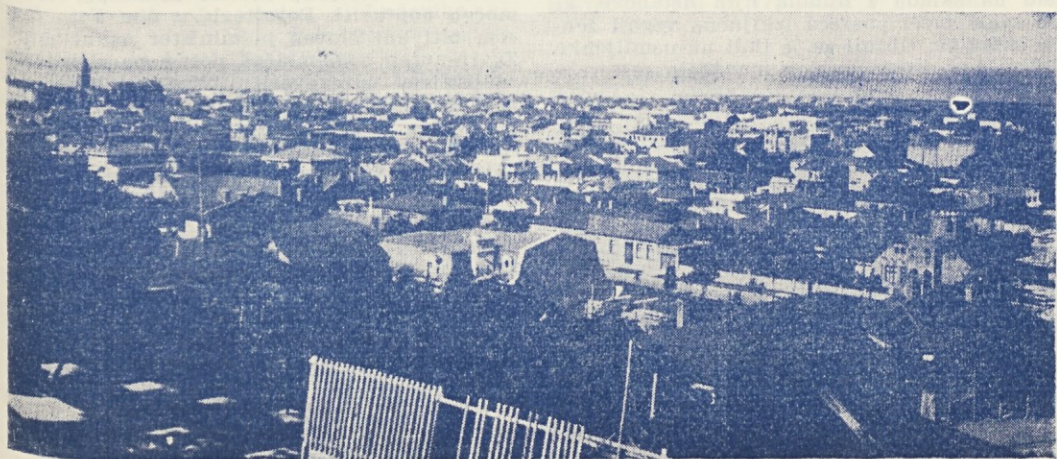
Ko sem po enomesečnem tekanju od urada do urada v Buenos Airesu končno le imel vse potrebne listine v žepu in krasnega marnega jutra stopal v lepo in mogočno štirimotorno letalo znamke Douglas, ki naj me ponese v deželo ob pacifiški obali, mi je stalo le eno pred očmi: bliža se cilj mojega dolgega potovanja. Zabrnelo je letalo, poletelo nad Lujan — zadnji pozdrav lujanski Materi božji — potem pa hitro naprej nad argentinsko pampo. V treh urah smo že zrli Mendoza pod seboj, nato kratek a hud vzpon v višino 5 do 6.000 m in borba za prehod preko Andov, in nekaj minut nato smo že zakrožili nad Santiagom v Čile in pristali. Vse suho in ožgano, v mestu samem in po deželju. Zato hitro naprej proti jugu. Z vlakom "flecha" v 16 urah do Puerto Monte, potem pa z ladjo pet dni skozi množice kanalov. Kaj takega ne najdete nikjer na svetu. Tudi Norveška s svojimi svetovnoznanimi fjordi ne more tekmovati s krasotami, ki se človeku odkrivajo tu. Zlasti ob sončnem vzhodu in zahodu je nekaj izrednega, ko žarki božajo velikanske gozdove ali pa se odbijajo od skalnih pečin in snežnih ali ledenih kap gorskih velikanov ter padajoč v morje oblikujejo na morski gladini njih prelepi od-

svit. Od časa do časa zaidemo v območje témpanov — majhnih ledenih gora, ki plavajo po kanalih. Brzina ladje se zmanjša, da ne zadene vanje, ko se jim bliža in plove sredi med njimi. Nepozabni so ti vtisi. Človek s fotoaparatom v roki skuša vjeti vsaj del teh lepot in jih v svoji kameri ponesti s seboj za spomin... A to je le skromen delček vseh številnih naravnih krasot, občudovan le mimogrede o priliki mojega potovanja na jug. Saj pravijo, da je samo ob obali Tihega Oceana nartresenih vsaj 1.000 otokov, ki so po veliki večini brez prebivalstva. Tudi notranjost dežele, vsaj od vzporednika 40 proti jugu, je za naše kranjsko oko polna privlačnosti. Sredi visokih gora številna jezera in zlata žitna polja v toplem predelu, v mrzlem pa neizmerne planjave s pašniki za milijone ovac. Pred meseci sem v avtu prodril nekaj nad 300 km daleč v to ozemlje, vrnil se pa z zrakoplovom ter tako od blizu in zviška ogledal ta kot Slovenija velik predel čilske zemlje. Edino, kar človeka moti, je strašna osamljenost. Manjka ljudi...

V začetku maja lanskega leta, sredi vetra in dežja, sem stopil na tukajšnja tla. Kaj veter, kaj dež, če veš, da te kar v treh hišah željno pričakujejo slovenske sestre, ki so leta in leta prosile in nazadnje le izprosile, da prihaja slovenski lazarist med nje...

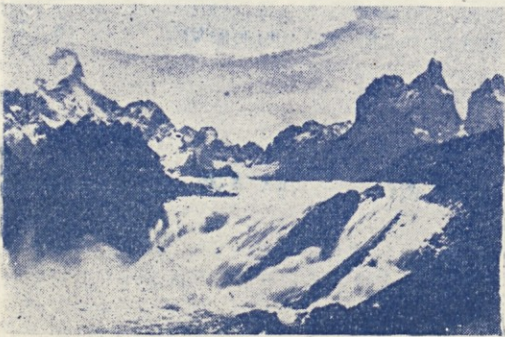
RAZMERE PRED PRIHODOM SLOVENSkih USMILJENK

Kako drugače je bilo, ko so, revice, one prihajale semkaj. Posezimo malo v zgodovino in pomudimo se nekaj trenutkov ob vprašanju, kako je sploh prišlo do tega, da slovenske usmiljenke tako daleč stran od domovine strežejo bolnikom in vzgajajo otroke.

Pred enim stoletjem na vsem tem ozemlju še ni bilo belih ljudi. Vse je bilo last maloštevilnih Indijancev, ki pa niso mogli dolgo braniti svoje lasti proti premoči kolonizatorjev, ki so začeli prihajati z vseh strani sveta. Jedro le-teh je tvorila kolonija kaznjencev, ki jih je izgnala čilenska vlada. Njim so se pridruževali razni pustolovci ter zemlje in hitrega bogastva lačni Španci, Angleži in Italijani. Ob koncu preteklega stoletja so v izrednem številu pritisnili sem še Jugoslavlani iz Dalmacije ter tu ustanovili najštevilnejšo in tudi najboljše organizirano skupnost tako v gospodarskem, kulturnem kakor tudi verskem pogledu. Pravam, tudi verskem. Ko so namreč prihajali Jugoslavlani semkaj, so bili tu že naseljeni gg. salezijanci, a v zelo težkem položaju. Ljudstvo se za vero in cerkev ni menilo. Novодоšli verni Jugoslavlani so pa z veseljem sprejeli ponujeno roko omenjenih gospodov ter v medsebojnem sodelovanju napredovali vedno volj in bolj, hkrati pa bili stalna in gotova opora za verski prerod mesta. Salezijanci so prišli semkaj kot pravi misijonarji. Večina ljudi je bila sicer že krščena, a versko mrtva, mnogo še nekrščeni. Nobene cerkve niso imeli na razpolago ob svojem prihodu. Zato je razumljivo, da je bilo vse ozemlje smatrano kot misijonsko ozemlje in podrejeno v verskem pogledu kongregaciji de Propaganda Fide. Leta 1883 je bila osnovana Apostolska prefektura, ki je bila leta 1916 dvignjena na stopnjo Apostolskega vikarijata, in šele pred dvema letoma postala samostojna škofija, lani v oktobru pa tudi dobila svojega prvega škofa.

Leta 1905 je dobilo mesto svojo leseno bolnišnico. Seveda je bilo vse v rokah laikobrezvercev. Jasno je, da za duhovnika ni bilo mesta v njej. Ni smel prestopiti praga, če ga kateri od bolnikov ni izrečno klical. Kaj čuda, če je do 80% bolnikov umiralo brez zakramentov. Cerkvenega predstojnika je to pač težilo, saj je čutil vso težo odgovornosti za te duše, ki so prestopale prag večnosti, ne da bi imele resnično priložnost brez velikih težav uravnavati svoje račune z Bogom. Iskal je redovno družbo, ki bi bila voljna poslati v te zapuščene kraje nekaj sester, katere naj bi skušale priti na kak način v bolnišnico kot strežnice. Prosil je na raznih krajih, a brez uspeha. Obrnil se je tudi na salezijanke, a so mu odgovorile, da se to delo ne sklada z duhom njih ustanove, ki vse svoje moči posveča izključno vzgoji ženske mladine. Obrnil se je tudi na usmiljenke v Santiagu, ki pa jim je manjkalo sester.

PIJ XI. POVABI SLOVENSKE SESTRE

Ob koncu sv. leta 1934 se je mons. Arturo Jara, apostolski vikar za Magallanes napotil v Rim. O priliki svojega obiska pri svetem Očetu je z vso odkritosrčnostjo prikazal številne težave svojega misijona, med njimi tudi svoje dolgoletno brezuspešno iskanje redovnic za mestno bolnišnico. Tedaj mu je sveti Oče rekel: "Obrni se na vodstvo usmiljenk Jugoslovanske province. Tam imajo veliko poklicev. One Ti bodo prišle na pomoč." Z zaupanjem se je oklenil tega očetovskega nasveta. Izmenjali so nekaj pisem: Santiago—Paris—Ljubljana—Radeče, in preje kot v dveh letih je že odhajala prva skupina 4 slovenskih usmiljenk na daljno pot.

V isto razdobje pada tudi značilen dogodek, ki ga je doživel omenjeni mons. Jara v Santiagu. Sam je o tem večkrat pravil našim sestram, ko jih je pogosto obiskoval in bodril pri njih začetnih težavah. Pustimo, naj kar mons. sam pripoveduje: "Nekako takole je bilo: Ne vem, kako sem si nakopal hudo sovraštvo nekega vplivnega moža. Povsod me je zasledoval in škodoval, kjer je le mogel. Ni štedil z lažjo in obrekovanjem, ni izbiral sredstev, da bi zaviral moje delo na verskem področju. Morda mu je to strastno nasprotovanje veri tudi kaj pripomoglo, da je v očeh framasonov, ki so imeli tedaj že skoro vse v rokah, vedno bolj raste in nazadnje zasedel celo ministrski stolček. Po opravih sem se mudil v Santiagu. Lepega dne dobim na svoji pisalni mizi pismo z valbilom, naj se naslednjega dne ob določeni uri zglašim v pisarni omenjenega ministra. Ustrašil sem se. Kaj neki spet hoče od mene, to je bila moja prva misel. A kot minister ima pravico, da me kliče, in jaz dolžnost, da pridem. In šel sem. Takoj sem bil sprejet. Morda je že kar čakal. Šla sva skozi prvo sobo, skozi drugo in nazadnje se ustavila v njegovi. Že ko sva koračila skozi omenjeni sobi, mi je bilo težko pri srcu. Ko sva pa stopila v njegovo sobo, sem gotovo postal bled kot zid. Minister je vrata za nama ne le zaprl, marveč tudi zaklenil. Obudil sem kesanje... Tedaj pa se je zgodilo nekaj izrednega, nepričakovanega. Človek, pred katerim sem trepetal, je nenadoma padel na kolena in s sklenjenima rokama priznaval storjeno krivico ter prosil odpuščanje ter zaključil: "Storjeno krivico želim po svojih močeh popraviti. Povejte le, s čim Vam morem biti kot človek in minister na uslugo." Za trenutek sem molčal, potem pa z velikim zaupanjem spregovoril: "Kot minister mi pač lahko veliko pomagate, da dobim hitro iz Evrope redovnice za bolnišnico v Punta Arenas. Pomagajte mi v zadevi potrebnih potnih listov in voznine..." Bil je mož beseda in storil vse ter tudi iz svojega žepa nekaj prispeval za Vas."

Naše sestre so za nekaj časa obdržali v Santiagu z namenom, da se privadijo čilenskih razmer in vsaj za silo razumejo govornico ljudi. Potem pa je odjadrala koražna skupinica mladih sester pod vodstvom preizkušene prednice-Francozinje najprej proti jugu. Letos bo minilo že petnajst let, a sestre se še dobro spominjajo marsikatero podrobnosti o priliki njih prihoda. Sestri Bertina in Andrina sta pred nekaj dnevi.

sledeč želji svojih predstojnikov, napisali nekatere podrobnosti in vtise prvih dni svojega bivanja v Punta Arenas. Brez težav sem dobil to stvar v roke in verjetno ne bosta preveč hudi, če bosta kdaj čitali v "Duhovnem življenju".

PRVE TEŽAVE

"Prišle smo v Punta Arenas 2. aprila 1936 na praznik žalostne M. B. že z ladje smo mogle videti precejšnjo množico ljudi na bomolu: Namestnika mons. Jara, salezijansko inspektorico s skupino sester in gojenk, članice ženske KA, precej Jugoslovanov. Dva vidika so imeli pred seboj organizatorji tega precej slovesnega sprejema. Prvič so hoteli napraviti na nas precej dober vtis, kakor da nas ljudstvo resnično želi in pričakuje. Drugič pa so hoteli s to javno manifestacijo zmanjšati odpor nasprotnikov. Da tega ne bo manjkalo, smo čutile že iz besedi gospe Jožefe Menendez, ki nas je prišla pozdravit kar na ladjo in se precej dolgo pogovarjala z nami. Še danes mi zvene njene besede: 'Bodite pozdravljene, sestre! Prihajate v bolnišnico, kjer boste morale veliko trpeti. Precej hude vice boste imele tam!'"

Z omenjenim spremstvom smo odhajale iz pristanišča v mesto, do zavoda Maria Auxiliadora, kjer so nam salezijanske sestre s svojimi gojenkami priredile prisrčen pozdrav. Ob 10. uri smo se predstavile ravnatelju bolnišnice, ki nas je pustil precej dolgo čakati, predno nas je sprejel. V spremstvu dveh bolničark nam je razkazal zavod.

Nekaj dni na to smo že začele z delom. Kakšna beda in zanemarjenost povsod! Številne postelje brez perila, žimnice raztrgane, blazin marsikje sploh ni bilo. Zdravniki v zamazanih in raztrganih predpasnikih, tako da na zunaj skoro ni bilo razločka med zdravnikom in delavnim uslužbenstvom. Sterilizacija tako pomanjkljiva. Vodilne bolničarke so pač pozabljale na svojo dolžnost. Ravnanje z bolniki je bilo neznosno. Nihče ni imel pravice do pritožbe. V takem primeru so ga brez usmiljenja odslovili.

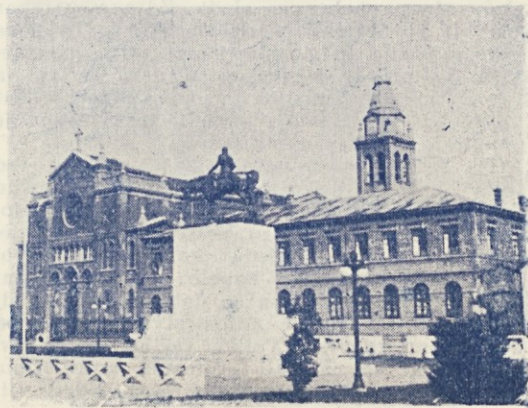
V moralnem pogledu je bilo vse na tleh. Značilno za tisti čas je dejstvo, da poštene matere niso dovoljevale svojim hčeram, da bi postale bolniške uslužbenke. Saj se je govorilo, da ponoči v bolnišnici ni dosti boljše kakor v kaki javni hiši. Največ trpljenja je imela prestati nočna sestra, s. Ludovika, ki je to videla, a ni mogla v začetku napraviti nič uspešnega proti. Bolničarka, ki je delala skupno z njo ponoči, se je neredko kar izgubila. Sledila je svojim prejšnjim navadam ter še nadalje zahajala na zabave v mesto ne glede na bolnike, ki so bili zapuščeni. Kakšne laži in obrekovanja so nametale te ženske na ubogo s. Ludoviko, ko se je nazadnje le opogumila in vse te nerednosti in zlorabe nanzanila ravnatelju. Nekateri uslužbenci iz onega časa odkritosrčno priznavajo, da so tedaj še nje prisilili k laži, ker so jim pač zagrozili z izgubo službe, če ne potrdijo njihovih izpovedi. Hvala Bogu, da sta po nekaj mesecih dve najslabši in najbolj zagrizeni bolničarki zaprosili za premestitev in se odpravili proti severu..."

TREBA JE BILO POTRPLJENJA

Toliko sem povzel kar skoro dobesedno iz

sestrskega poročila. Iz ustnega poročila pa vem še za nekatere druge podatke. Sestra prednica je bila deležna prave klofute, ki ji jo je zasolila vpričo ljudi ena izmed omenjenih bolničark. Revica je mirno potrpeala ter s svojim junaškim zgledom potrpežljivosti bodrila tudi druge k vztrajnosti. "Vsako veliko in dobro delo naleti v začetku na velike težave. Božjega blagoslova ne bo manjkalo, le zaslužiti ga moramo, vsaj delno." Ko bi imele sestre vsaj od strani zdravnikov kaj opore. A večina izmed njih jim je bila nasprotna, nekateri strastno sovražni. Ko so jih enkrat že dobro poznale, je bilo malo lažje. Ravnale so, kakor so spoznale za najbolj primerno. A predno je prišlo do tega, na kaj so vse naletele! Sestra Vincencija n. pr. — kakor je bila navajena v Jugoslaviji — je kar tekla, da bi spremljala zdravnika, ki je prišel "delat vizito". Pa se je mož ustavil, jo gledal in si grizel ustnice. Nazadnje je planilo iz njega: "Sestra, kaj hočete ob meni?" Spremljala Vas bom pri viziti," mu je odkritosrčno in preprosto odgovorila. Tedaj se je pa zadril nad njo, naj izgine, ker je pri tem delu pač ne potrebuje... Spet drugič kirurg sestri, ki je bila dodeljena v operacijsko dvorano: "Sestra, slecite redovno obleko, ali pa pojdite od tu. Jaz Vas ne bom več trpel v tem oddelku ob strani. Eno ali drugo. Kot bolničarko Vas priznavam in upoštevam Vašo usposobljenost, kot redovnico Vas pa zavračam. Odločite se hitro!" Sestra ni prav nič čakala z odgovorom. Z vso jasnostjo in odločnostjo se mu je postavila po robu: "Ukazujete mi kot bolničarki! Vse bom storila po Vaši želji. Kot sestro me pa pustite pri miru. Glede svojega poklica sem dobro premislila, ko sem stopila v družbo. To vprašanje je za mene rešeno enkrat za vselej. Zastonj me skušate..."

Vse to ravnanje nam bo postalo razumljivo ob dejstvu, da so bile sestre poslane v Punta Arenas s pristankom zdravstvenega ministrstva, a ne na prošnjo omenjene bolnišnice. V bolnišnici ni bilo zanje nobenega prostora. Zavetje so jim nudile salezijanske sestre zavoda Maria Auxiliadora. Tja so hodile sredi zime spat ter v jutranjih urah skupno z njimi prisostvovala sveti maši in prejemale sveto obhajilo. Ves dan pa je bil posvečen delu in trpljenju v bolnišnici.

A POTRPLJENJE JE OBRODILO SAD!

Zgodovina jasno izpričuje, da Gospod ne zapusti nj.h, ki trpljenje vdanó nosijo in Vaaj neomajno zaupajo. Kdo doume božja pota! Iz nasprotnikov si oblikuje goreče oznanjevalce (Sv. Pavel). Tudi tu se je zgodilo, da je postal največji sestrski zagovornik in zaščitnik zdravnik, ki jih je preje najbolj črtil in preganjal. Sam je priznal svoji ženi: "Kadar srečam duhovnika, redovnika ali redovnico, se mi roki stisneta v pest in prav gotovo bi udaril, če bi se z vso silo ne upiral temu teženju..." Ta zdravnik je storil vse potrebno, da so sestre v bolnišnici dobile primerno stanovanje s kapelo vred. Ta zdravnik je delal na vse kriplje, da je bila sestram izročena še druga, manjša bolnišnica, bolj zavetišče za stare in slaboumne. Na vse strani je pošiljal pisma, telegrama in tudi osebno posredoval v Santiagu in nazadnje je uspel... V nekaj letih se je izvršil ta preobrat. Dokončno pa je verjetno uspelo sestram osvojiti si celo simpatije zdravniškega zbora in celotnega uslužbenstva v letih, ko je bila tu kot prednica s. Vincencija Kaplja, bivša vizitatorica jugoslovanske province. Ko je odhajala leta 1942 iz Punta Arenas v Santiago, da tam prevzame mesto provincialne asistentinje, so ji vsi priredili slovo, kakršnega ni nihče pričakoval. Vse bolniško osebe je bilo zbrano v slavnostnem prostoru. Ravnatelj sam je v imenu prav vseh izrekel odhajajoči sestri prednici priznanje in zahvalo za izvršeno delo ter ji želel enakega uspeha tudi na njenem novem, še važnejšem mestu. Ko ji je izročal diplomu s podpisami prav vseh, je v marsikaterem očesu zablestela solza. Ta preokret, ki je bil izvršen že takrat, so znale sestre v zadnjih letih še dopolniti in utrditi. Pred nekaj meseci se je to pokazalo. V Punta Arenas je v gradnji nova bolnišnica. Pravzaprav je na zunaj delo že končano in drug teden jo bo družba, ki jo je gradila, že predala Beneficenciji. Kdaj bo tudi v notranjščini vse dogotovljeno in pripravljeno za prenos bolnišnice v to novo poslopje, še ni jasno. Značilno pa je, da se je bolnišnica gradila po načrtu, ki ni predvideval nobenega stanovanja za sestre in tudi ne kapele. Z bojaznijo so sestre zrle v prihodnost. Kaj bo, če se jih tudi tu hočejo iznebiti tako kakor v nekaterih bolnišnicah na severu? Ta misel jih je spremljala. Molile so in čakale, a same niso delale nobenih korakov, nobenih vprašanj, kako bo z njimi. Bolnišnica je bila že dograjena, o njih stanovanju pa nobenega sledu. Zdravniški zbor je bil povabljen, da ogleda stavbo in pove svojo sodbo in morda izrazi svoje opazke. Ob tej priliki je prišlo na dan, da se na sestre sploh ni mislilo. Časopis, ki je poročal o tem zdravniškem obisku v novi stavbi, je zapisal: "A las monjitas se olvidaron..." (Na redovnice so pozabili.) Kmalu nato so imeli zdravniki svojo sejo, napisali protestno noto z zahtevo, da se priredi del enega že dozidanega paviljona za sestrsko stanovanje, zdravnikom namenjena konferenčna dvorana pa v bolniško kapelo... Dne 17. januarja letošnjega leta so dobile sestre uradno obvestilo, da je ministrstvo pristalo na omenjeno zahtevo. Velika večina teh zdravnikov, ki so napisali protestno noto, nima nobene vere ali vsaj pokaže je ne. Nagib nji-

hovega priziva je treba iskati drugje, ne v veri in pozitivnem odnosu do redovništva. Za nje je merodajno dejstvo, da je danes v bolnišnici vse drugače kakor pa je bilo pred 15 leti, ko so prihajale sestre. Red in potrebna snaga povsod, v skladišču potrebna zaloga nujnih stvari in drugo, česar vsega preje radi kraje, poneverbe in goljufije uslužbenstva sploh niso poznali. Zlasti pa polna gotovost, da so bolniki vedno v dobrih rokah, ker se sestre pač vse drugače kakor pa laične bolničarke zavedajo velike odgovornosti, ki jo imajo pred Bogom in ljudmi za vsako življenje, ki jim je zaupano. Pri svojem napornem delu ne gledajo na uro, ne mislijo na plačo, marveč se žrtvujejo za blagor bližnjega-trpina, v katerem gledajo trpečega Gospoda.

BOLNIŠNICA STALNI MISIION

A vse to delo pravičnosti in reda, vsa ta dejanja telesnega usmiljenja so le del onega velikega programa, ki ga izraža njih družbeno geslo: Caritas Christi urget nos — Priganja nas ljubezen Kristusova. Ta ljubezen se ne omejuje samo na zdravljenje bolnega telesa, marveč skuša prinesti zdravja tudi dušam. Kot bolniški kurat lahko zapišem, da se v tej bolnišnici vrši misijon brez prestanka. Izredno redek je primer, da kdo za večno zapre svoje oči, ne da bi se preje spravil z Bogom. Včasih kar strmim nad delom milosti božje, ki odpira ta srca, dolga desetletja mrtva za vero in življenje po njej, iskaje le bogastva ob strežbi strastem. Ne le odhajajoči v večnost poravnajo svoje dolgove... Tudi oni, ki ozdravljeni zapuščajó bolniško posteljo, po veliki večini odhajajo prerajeni na duši. Sodim, da ne pretiravam, če zapišem, da je do 80 ali celo 90% takih, vsaj na ženskih oddelkih, pri moških pa gotovo čez 50%. Nič čudnega, če pa sestra z dobroto in ljubeznijo prihaja med nje. Nima veliko časa na razpolago za take stvari. A vendar v nekaj minutah neredko doseže več, kakor pa bi dosegel duhovnik z daljšim razgovorom med bolniki. Tudi med strežničkim osebjem imajo sestre nekaj takih, ki so že sposobni, da jim pomagajo pri lepem apostolatu. Otroci in odrasli, tudi pri 50 letih, prejemajo tu po primerni pripravi in pouku prvokrat Gospoda v zakramentu sv. R. T. V kapeli ali na bolniški postelji se vrše poroke le civilno poročenih ali pa se naredi vsaj prvi koraki, da se potem to izvrši v farni cerkvi... Če bo Kristus ob sodbi vsem, ki so ljubečega srca ponudili potrebnemu le kozarec mrzle vode, delil usmiljenje in dobroto, koliko bolj bo šele njim, ki store vse, da izgubljeni in zašli spet najdejo pravo pot in žive kot dobri otroci božji!... Zavedamo se, da se mnogo teh sadov spet izgubi, ko se ti ljudje povrnejo v svoje vsakdanje, neurejeno življenje. Kdo ne pozna človeške revščine in slabosti? Saj jo vsi nosimo in čutimo na sebi.

Poleg dveh bolnišnic, kjer se vrši omenjeno delo, so naše sestre pred nekaj leti sprejele v oskrbo še zavetišče za revne, zapuščene otroke. Nihče, ki sam ni bil priča, si ne more predstavljati, koliko dela je bilo pač treba tu in koliko trpljenja so prestale, da so vsaj za silo uredile omenjeni zavod. Koliko razočaranj prinaša tudi vzgoja te mladine, mešanica evropske in indijske

krvi. Položaj se leto za letom boljša, in če bo božja podpora tudi v naslednjih letih vetišču imajo sestre dve precej močni sku-tako obilna, bo v doglednem času vse lepo urejeno. V glavni bolnišnici in otroškem za-pini Marijinih družbenk, v drugi bolnišnici pa se je v zadnjih mesecih osnovala skupina fantovske KA, v kateri so včlanjeni tudi fantje od zunaj. Tako je sestrski apostolat vsestranski.

PETNAJSTLETNO DELO

Pred 15 leti so prispele semkaj prve 4 sestre. Leto za letom se je njih dotok iz Slo-venije množil in v letu 1942 so številčno dosegle svoj višek. Danes jih je tu le še 9 in nekaj drugih narodnosti. Štiri Slovenke so bile v zadnjih letih odpoklicane v San-tiago in njega okolico, kjer delujejo kot prednice, ena pa kot ravnateljica šole. Mlaj-še sestre, ki so šele pred kratkim prispele v Čile, so pa tudi kar na severu obdržali.

Petnajst let dela v tujini, kdo ne bi čutil

njega posledic! Sreča, da so prihajale le mlade in jih delo doslej še ni strlo, nobene. A treba bo misliti na nadomestilo, kadar jih bo odpoklical Gospod. Kdo bo prevzel njih dediščino?

Prvi žarek je posvetil na to temno vpra-šanje pred kratkim, ko je v Santiagu vsto-pila v novicijat prva priglašenska iz Maga-llanesa. Njena mati doma razbija in se roti, da ne mara imeti hčere redovnice. Upajmo, da bo milost božja, ki je položila redovniški poklic v srce njenega otroka, tudi njo umi-rila, ji odprla oko, da bo videla lepoto in ču-tila srečo, kakor jo vidi in čuti njen otrok ob popolni predaji Gospodu...

JOŽE MEJAČ CM, Punta Arenas

Pojasnila k slikam tega članka: Str. 241: Mesto Punta Arenas s pogledom na morje; str. 242: Eden od fjordov okrog Punta Are-nasa; str. 243: Cerkev in samostan Marije Pomočnice, kjer gostuje g. Mejač CM.

NA GROBU V PLANINAH

Sredi tesne doline, med strmimi bregovi, za katerimi kipe v nebo mogočni snežniki in kraljuje Akonkagua, se je naselilo skromno pokopališče, kjer so našli zadnji dom najdeni ponesrečeni planinci.

Po tej dolini je pred dobrim stoletjem vodil general San Martín osvobodilno vojsko v Čile, sedaj pa tečeta po njej, ob divji stru-gi reke Mendoze, cesta in železnica, ki veže-t Argentino in Čile.

Na 180. kilometru od Mendoze je naravni most "Puente del Inca", čez katerega so že most "davnih stoletih križali indijanski veljaki in stopali cesarji, katere so imenovali "in-ka." Prav tam so vroče zdravilne toplice, v katerih so že v davnini iskali zdravja; tam je zrastel tudi hotel, železniška postaja, vo-jašnice; ne daleč od tam, prav pred kri-žiščem ceste in železnice, pa je nameščeno tudi poslednje domovanje tistih, katere v tistih višinah smrt zaloti.

Tja gori smo se namenili oni dan, 14. marca, skupina 18 Slovencev, ob priliki desete obletnice smrti rajnega č. g. Jožeta Kastelica.

Društvo Slovencev v Mendozi je poskr-belo, da je dogodek dobil primeren okvir. Mendoški dnevnik "Los Andes" je objavil obsežen, zelo toplo pisan članek, s sliko raj-nega našega rojaka, in povabil tamkajšnjo javnost na spominske prireditve.

V kapeli sester Frančiškank, kjer se zbi-rajo Slovenci redno vsako nedeljo k službi božji, katero oskrbuje č. g. Ivan Caserman, se je 12. marca zbralo izredno mnogo na-roda. Vsi rojaki, kateri so mogli, so prihi-teli, tudi iz oddaljenih krajev. Sveto mašo in nagovor je imel č. g. Hladnik, ki je pov-daril apostolsko gorečnost rajnega duhov-nega sobrata in izseljenskega duhovnika Kastelica, kateri je od triglavskih višin že-let zajeti tudi raztresene ude slovenskega naroda in je v apostolski gorečnosti šel čez daljno morje na druge kontinente, da bu-di ljubezen do Boga v tistih rojaki, kateri so v preveliki skrbi za vsakdanji kruh pozabili na lastne duše.

"O sveti križ, življenja luč" je bila pesem, katero je s posebno ljubeznijo pel, in prav ista misel ga je vodila, ko si je postavil za cilj, da ponese križ na najvišji vrh Amerike.

Ljubezen in pripravljenost na žrtve, ki so dopolnjevanje Kristusovega trpljenja na našem telesu in v življenju, je najgloblji smisel naše svete vere in pogoj časne in večne sreče.

To so bile glavne misli, katere je povdaril govornik.

Pevski zbor pod vodstvom profesorja Ba-juka in ob spremljavi ravnatelja Markota Bajuka, ki je igral harmonij na koru, med tem ko so pevci peli spodaj, je izvajal do-vršeno času primerne pesmi.

Po končani sv. maši so duhovniki, katerih je bilo sedem, odpeli slovensko libero, nato pa zbor še žalostinko. Navzočih je bilo tudi lepo število mendoških slovenskih prijateljev.

Popoldne se je spet zbralo številno ob-činstvo. Najprej smo zapeli in zmolili kri-žev pot in litanije, nato pa je bil prosvetni del spominske svečanosti v dvorani bratov Maristov.

Slovenci pri Kastelčevem grobu

Najprej je č. g. Hladnik orisal živiljsko pot rajnega g. Kastelica; duhovnika, misionarja, planinca in Slovenca. Ni več vzdržal v tujini, brezbrežni ravnini, zato je zazelel videti gore, da bo laže počakal uro, ko bo spet pozdravil sivega Triglava, kadar bo minila vojna vihra, ki je zajela tiste dni Evropo.

Nato je dr. Celestin Jelenc na podlagi skioptičnih slik pokazal lepoto slovenskih in argentinskih gora in pokazal tudi globoko razliko med enimi in drugimi; naše gore, polne življenja, studencev, planinskih rož ter pastirskih koč in planinskih domov, ter argentinske planine, ki so sicer mrtve, brez gozdov in zelenja, brez vasi in selišč, pa so veličastna mogočnost blestečih ledenikov, skrivnostnih jezer med silnimi gorskimi velikani in prečudna pestrost vseh barv, ki se prelivajo čez sklade mineralnega bogastva, ki ga krijejo te divje gore in ki sili na dan v prepisanih barvnih odtentkih.

V torek 14. marca, je pohitela skupina Slovencev v gore, da položijo venec na grob rajnega č. g. Jožeta. 18 nas je bilo. Skozi jutranjo temo smo se gnali proti Villi Vicencio in nato vse višje v strmo goro, po kateri so pred in za nami vijugali žarometi številnih vozov, ki so brzeli v isti smeri. Tam na vzhodu sta goreli dve danici, ena velika, kakor nikdar, ki ni hotela ugasniti niti tedaj, ko je sonce pririnjilo izza obzorja. Katera zvezda je bila to? Mi nismo utegnili rešiti tega vprašanja, ker naše zanimanje je iskalo gore, tipalo za Akonkagua.

Ko smo pririnjili na Paramillo (3000 m), se nam je nasmehnila veličastna gorska veriga belih snežnikov, ki so prav tedaj zagoreli v jutranjem soncu. Božanski prizor! Postali smo in prav tam v ozadju, najbolj južna točka, toda že zadaj za grebenom Mercedarios, je blestela Akonkagua nam v prvi pozdrav.

Pot se je gnala nato nizdol proti Uspaitati in še niže, do struge reke Mendoza in nato ob njej, med gruščem, pečinami in skozi predore, vedno nad bobnečo reko, prepletaje se z železnico. V Punta de Vacas nas je pozdravil Tupungato, snežni orjak, ki straži prehode proti jugu, toda mi smo hiteli dalje,

Nagrobnik znamenitega planinca Linka

pozdravili za hip spokorne "Penitentes" in obstali pred pokopališčem, kjer čaka vstajenja rajni č. g. Jože Kastelic.

Položili smo venec na grob, zmolili za pokoj njega in drugih, ki tamkaj počivajo. pa že smo morali naprej, da ne bo zmanjkalo časa. Še nekaj vijug, pa smo bili pri hotelu Puente del Inca, že nas je poklical zvon k maši.

Ko smo se malo okrepčali, smo se pognali dalje, do končne točke tega pota, ki je "Cristo Redentor" na argentinsko-čilenski meji, 4000 m visoko. S težavo nas je gnal motor kvišku. Manjkalo mu je zraka, da je moral zajemati sapo, kakor mi potem, ko smo splezali še više, na desni vrh ob sedlu, kjer stoji znameniti spomenik večnega miru med obema državama, kjer je samo Kristus Zveličar za mejnega čuvarja.

Spet nas je pozdravila Akonkagua. To pot nam je pokazala svoje zapadno lice, toda le gornji del. Celotno se nam je razodela šele na potu nazaj grede, ko smo postali na točki, kjer se vidi ves njen masiv prav ob blizu po dolini Los Horcones. Kar onemeli smo ob pogledu na te veličastne stene, sklade snega in ledu in trikotni stožec, ki kraljuje nad vsemi nižjavami in planjavami.

Krasen sončni dan, skoro prevroč za tiste višine, kakor so nam trdili poznavalci razmer, nam je čudovito služil. Saj bi skoro z roko otipal blesteče vrhove, tako blizu so se zdeli... Toda ura je tekla. Bilo je že čas, da se jadrno poženemo nazaj proti Mendoza.

Odhiteli smo. Akonkagua stoji in vabi, rajni gospod Jože sniva večni sen v Puente del Inca, mi pa smo odnesli globoke vtise in hvaležno srce, ker smo doživeli tako prijeten dan.

JANEZ HLADNIK

ARGENTINA

V Buenos Airesu smo 5. marca proslavili desetletnico tragične smrti izseljenskega duhovnika Jožeta Kastelica. Dopoldne je bila na Belgrano sv. maša zadušnica, katero je opravil njegov prijatelj in sodelavec g. Hladnik, ki se ga je spominjal tudi v pridigi. Sv. maše se je udeležilo tudi več starih naseljencev, ki ne morejo pozabiti zglednega, umerjenega in dobrega g. Kastelica. Zanimivo je, da se ga zelo lepo spominjajo tudi argentinski duhovniki, ki so prišli z njim v dotiko. Ne morejo prehvaliti njegovega močnega in dobrotnega nastopa.

Priprava za Veliko noč se je med Slovenci v okolici začela zelo zgodaj. Že pred prvo postno nedeljo od četrтка do sobote so v Floridi imeli duhovno obnovo s pridigo in priliko za sv. spoved. V nedeljo zjutraj pa je bila zaključna sv. maša s sv. obhajilom. Udeležilo se je teh pobožnosti do 300 ljudi in računajo, da je obnovo opravilo do 90% tamkajšnjih slovenskih naseljencev zlasti novih, a prišli so tudi stari naseljenci.

Podobna obnova je bila v Ramos Mejia pred drugo postno nedeljo, z zaključkom pri nedeljski maši ob sedmih, katero imajo redno vse nedelje. Udeležba je bila še večja, ker tudi v okolici živijo še več Slovencev. Z vzgledno vztrajnostjo so kljub slabemu vremenu ljudje prihajali, čakali pri spovednicah ponoč v noč, zlasti zadnje dni, in pa v velikih

množicah v nedeljo do poznega dopoldneva. Obe duhovni obnovi je imel bogoslovni prof. dr. Filip Žakelj iz San Luisa. Z njemu lastno gorečnostjo je najprej imel duhovne vaje za dekleta, potem pa v skrbno pripravljenih govorih svoje rojake opozoril na najhujše nevarnosti za vero, jih vzpodbujal, naj popravijo zagrešeno ter spet povežejo svoje duše z Bogom, če se je vez že pretrgala.

Zadostilne ure molitve smo imeli Slovenci v pustnih dneh po središčih, kjer nas več živi, in sicer v Ramos Mejia ter San Martinu na pustno nedeljo popoldne, v Floridi pa na pustni torek zvečer. Španci se niso mogli načuditi slovenski vernosti.

Duhovne obnove so na vrsti še za San Martin, Montegrande, San Justo in Belgrano v mestu.

Na praznik sv. Jožefa je bilo v Buenos Airesu več omembe vrednih slovesnosti: Po maši na Belgrano se je več sto rojakov zbralo na dvorišču poleg cerkve, kjer so z zanimanjem sledili izvajanjem g. Franca Kremžarja, ki je govoril o sv. tem Jožefu, o papežu Piju XII. in o škofu Gregoriju Rožmanu — ob priliki njih godovnih dni. Govor je začela in zaključila pesem, k jo je pelo vse ljudstvo. — Popoldne so imeli fantje svoj praznik v Mladinskem domu v Ramos Mejia, ki ga je priredila Slovenska fantovska zveza. V dvorani so imeli glasbeno prireditev, v cerkvi pa so počastili Najsvetejše in se svojemu zaščitniku sv. Jožefu pripravili. — Lepo slovesnost so si priredili tudi organizatorji slovenskega katoliškega delavskega gibanja iz preteklosti in sedanjosti, ko so na ta dan popoldne napravili slavnostni izlet v Tigre ob priliki desetletnice nepretrganega predsedovanja g. Jonketa Jožeta Slovenski delavski zvezi. Nekdanji njegovi tesni sodelavci so se na ta način vsaj nekoliko odolžili možu, ki je v najtežjih letih bil glava slovenskega katoliškega delavskega gibanja, pod katerega vodstvom je bil sestavljen program "Stanovske ureditve Slovenije" in katerega lahko imenujemo ustanovitelja tudi v begunstvu zrasle in delujoče organizacije "Družabne pravde". K desetletnici zaslužnemu delavskemu organizatorju g. Jonketu tudi "Duhovno življenje" kar najiskrenejše častita! — Prinašamo fotografijo prireditve na Belgrano in v Tigre.

V nedeljo, 26. marca, pa so dekleta Slovenske dekliske organizacije proslavila matenski dan s slavnostno prireditvijo na Belgrano. Pred napolnjeno dvorano, v kateri je bilo največ mamic s svojimi otročki, pa tudi ostalega občinstva dovolj, se je razvijal pester in vsebinsko bogat spored, pri katerem je na razne načine nastopalo kakih 40 naših najmlajših in prav toliko deklet. Slavnostni govor, globoko zasnovan in čudovito iskreno doživet, o materah je imel g. Franc Kremžar. Njegove besede kakor tudi ves ostali program smo sprejemali z vsestranskim užitek, imajoč vsak pred očmi svojo lastno mater in njeno ljubezen.

ZDRUŽENE DRŽAVE

Smrt šolske sestre Bonaventure Kunst. Rojena je bila l. 1876 v Zagrebu. Ljudsko šolo je končala in bila sprejeta na učiteljice šol. sester v Mariboru, kjer je vstopila v njih red ter l. 1895 naredila zaobljube.

Poučevala je kasneje v Celju, Ljubljani in Trstu ter bila zaradi svojega vedrega značaja povsod priljubljena. L. 1909 je odšla v ameriški Kansas City. Pri sprejemu vodstva šole je dobila 170 učencev, v največjem razmahu pa jih je imela 700. L. 1919 je začela s sirotiščem. Za par let je dnmn v Cleveland in Pittsburg, nato se pa spet vrnila nazaj v Kansas City. Dočkala je zlati jubilej svetega poklica. Poslednje sv. zakramente ji je podelil njen nekdanji učencec Rev. Charles Pleše. Zbolela je že na jesen, pa se je še privlekla za Božič v cerkev, zadnjikrat na obisk k Jezusu. Na praznik sv. Janeza Ev. je izdihnila. Pokopali so jo trije nekdanji učenci šimec, Hrvat in Lončarič. Naj počiva v miru.

Umrla je mati frančiškana p. Fortunata Zorman, ki je te tedne odšel za kaplana v New York. Pokopana je bila na Dovjem na Gorenjskem. Naše sožalje!

Skupina slov. frančiškanov pod vodstvom p. Gračjana Herica je prišla 23. dec. v Ameriko. Med njimi je p. Atanazij Lovrenčič, fr. Bazilij Valentin, fr. Valerijan Jenko, fr. Silvin Sevcnikar. Po božičnih počitnicah so kleriki takoj stopili v šolo, ki ima sedaj deset študentov filozofov in bogoslovcev.

Zadnji doktorski izpit je delal 13. jan. Rev. Milan Kopusar iz škofije Cheyenne pri sv. Stefanu v Chicago. Predsednik izpitne komisije je bil ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman, člana pa kan. dr. Janez Krajičič in dr. Ludvik Čepon. Novemu doktorju, nekdanjemu kaplanu v Višnji gori, čestitamo!

Vogelni kamen nove župnijske šole pri sv. Juriju v South Chicago je blagoslovil škof

G. Jonke Jože med svojimi prijatelji

dr. Rožman. Zidavo vodi p. Aleksander Vrankar.

Prisrčni poslovljivi večer min. dr. Kreku so priredili v Clevelandu ob njegovega odhodu v Washington. Navzoč je bil poleg drugih škof dr. Rožman, msgr. Ponikvar, msgr. Oman in msgr. Škerbec.

Predstavo **Pasijona** pripravljajo za Veliki teden v **Clevelandu**.

Liga katol. slov. Amerikancev ima odslej svojo pisarno v New Yorku. Vodi jo glavni tajnik Lige Rev. Bernard Ambrožič OFM. War Relief Services NCWC. Slovenian Desk 149 Madison Avenue. New York 16, N. Y.

Akademijo v počastitev Ljublj. škofa dr. Rožmana so priredili pri sv. Vidu v Clevelandu. Vodil jo je žan škrabec. V različnih točkah so pokazali vdanost škofu in veselje nad tem, da ga imajo v svoji sredi. Prevzvišeni, ki je prišel na akademijo v spremstvu Rev. Baznika, kaplana od sv. Vida in biv. vojnega kurata amerikanske vojske, je na koncu v svojem govoru zlasti vzpodbujal k vztrajnosti.

KANADA

Priprava za Veliko noč. Za Slovence v Torontu je v načrtu ves teden pred tiho nedeljo duhovna obnova v cerkvi, kjer je nedeljska služba božja. Vsak večer bo pridiga in spovedovanje.

V Montrealu, največjem kanadskem mestu, se bodo slovenski katoličani pripravili na Veliko noč s tridnevno obnovo. Novonaseljencev v tem mestu ni veliko, a med njimi kar 50 deklet. Slovenski duhovnik jih večkrat obiše. Dekleta se vsak teden zbirajo v samostanu, ki jim je drugi dom.

V **Luthory** so rudniki. V adventu so se slovenski fantje izkazali. Od vseh strani so prišli v mesto, tam so se zbrali okoli slovenskega duhovnika, poslušali pridigo in opravili sv. spoved. Tu res lepo sodelujejo stari in novi naseljenci.

Cerkveni pevski zbor je v Toronto priredil 12. februarja koncert narodnih pesmi, **dramatski krožek** "Društva Najsv. Imena" pa igral **"Župnik iz cvetočega vinograda"**. Oboji so dokazali, da so kulturne prireditve tudi možne, ne samo ples in zabava, ki sta nekateri že omamila. Nekateri mislijo, da morajo s plesom v Kanadi nadoknaditi, kar so v taborišču zamudili: **Zbor Fr. Renerja** je predstavil našo pesem angleški javnosti v tamošnjem radio 26. februarja.

V **dekanijskem zborniku** "St. Catarines deanery Catholic Year Book" (koledar Kolumbovih vjezov za niagarski polotok), je napisal odgovor **dr. Janko Pajk** na protestantsko mnenje, da se komunizem širi zlasti po katoliških deželah. Naslov članka je bil **"Kaj je povzročilo sprejemljivost Evrope za komunizem"**. V uvodu našteje vse sovzroke evropske nesreče (kulturne, gospodarske, ideološke in politične), a v razpravi obravnava le Slovenijo. Tako pokaže kanadskim katoličanom gigantsko borbo malega katoliškega naroda, ki je žrtvoval tisoče in tisoče najboljših sinov, stotine izobražencev ter duhovnikov, ki so pravi mučenci sv. vere. Raje so umrli, kakor da bi se izneverili veri. Tisoči so šli v revščino in izgnanstvo le radi svojega prepričanja. Krivdo nosi tudi Zapad. Slovenski katoličani so bili pripravljani na

te težke ure, poznali so okrožnice papežev, imeli organizacije, ki so razčiščevale miselne ljudi. Članek je edina razprava v listu. Na čelu nosi sliko prof. Ehrlicha, mrtvega v Strelški ulici.

Izdajajo v Kanadi razmnoževani list **"Božja beseda"**. Urejuje ga dr. Kolarič Jakob CM Upravo vodi Turk Franc, 150. Geoffrey Str. Toronto. Ont. Canada.

FRANCIJA

Iz Pariza piše bivša vizitatorica slovenskih usmiljenk s. **Domitila Jesih**:

Tu je urejeno tako, da ima vsaka narodnost svoj "katoliški misijon", ki mu predseduje duhovnik dotične narodnosti, ki skrbi za svoje rojake, kolikor mu je mogoče, jim preskrbi delo, itd. Številnejše narodnosti — Madžari, Slovaki, Litvanjci, Poljaki — imajo tudi nedeljsko mašo s pridigo in petjem v domačem jeziku. Slovencev ni mnogo, vendar smo se zbrali na božič popoldne v naši hišni kapeli v ulici de Vaugirar. Prišlo je kakih 40 Slovencev, šest usmiljenk in več ko 10 redovnic, zlasti slovenjebistriških šolskih sester. Vse je bilo po naše, čisto po naše — sredi Pariza. žal, da ne morejo naši ljudje priti večkrat skupaj. Za veliko noč bo šele podoben sestanek.

Moje delo je pri visokošolcih. Letos imamo skupaj kar deset narodnosti. Z vsemi se dobro razumemo in oni med seboj.

Našo kantino preskrbuje War Relief Services National Catholic Welfare Conference, ki ima svojo pisarno v naši Materini hiši 140, rue du Bac. Tako je naša kantina, preimenošana v "Foyer St. Vincent de Paul", deležnega mnogokrat kakega obiska iz Severne Amerike. Ameriški delegat McCloskey nam je jako naklonjen. Imamo še precejšnjo zalogo ameriških konzerv, iz katere imajo naši fantje hrano trikrat na teden, trikrat pa francosko hrano, ki jo vsak mesec plača ameriški delegat. Tudi obleko in čevlje nam pošljejo Amerikanci. A priti v našo kantino ni vsakemu mogoče. Izbere vsakega najprej duhovnik katoliškega misijona dotične narodnosti in pošlje svojo prošnjo zanj ameriškemu delegatu. Če jo ta odobri, se mu pride dijak predstaviti in dobi pri njem pisno zame, da ga smem sprejeti. S tem ima pravico, da prihaja v našo skupino. Imamo 25 dijakov, ki so sami odrasli gospodje. Izmed Slovencev imamo dva rodna brata žajdela iz Lj., prvi je že doktor, pa se tu specializira za rakove bolezni, njegov brat študira medicino, ki jo je študiral že v Italiji. Ker pa Francija ne prizna in ne šteje študija v Italiji, je moral vse, kar je tam naredil, tu ponavljati. Čas čakanja je porabil v to, da se je izvežbal za zobozdravnika. Medicince Erjavec, tudi Ljubljčan, sin pisatelja in nekdanjega šolskega nadzornika, ki živi tuj tu v Parizu, prav zdaj končava medicinske študije, nato pojde v London. Četrti Slovenec je pa profesor plesa! Izvežbal se je v tej umetnosti na Dunaju, pa študij nadaljuje tudi v Parizu. Je med najboljšimi umetniki te vrste. Doma je iz Mariburga na štajerskem. Njegovo ime je Oto Haberman. Peti Slovenec je Borut Gregor žerjav, sin ministra, tudi iz Lj. Prišel je pred kratkim in je že ali bo profesor zgodovine. Poleg Hrvatov, Slovakov, Čehov,

Madžarov, ki so po štirje, imamo še po enega: Romunca, Ukrajince, Poljaka, Litvanca in Belorusa, vsi praktični katoličani, hvala Bogu.

ITALIJA.

Imenovanja. Za profesorja na Gregorianški univerzi v Rimu je bil imenovan Slovec jezuit **p. Lado Truhlar**, biv. spirital ljublj. semenišča. — Za profesorja verouka na škofijski gimnaziji "Vincentinum" v Briksnu je bil imenovan **Janez Pintar**, katehet, ki ga pozna iz taborišč v Italiji. Častitamo obema gospodoma.

Slovenski izseljenci v Rimu so z velikim veseljem pozdravili v Rimu med argentinskimi romarji župnika-namestnika od sv. Julije v Buenos Airesu **Romana Figalla**. Po katakombah ga je v spremstvu škofa iz San Luisa vodil ravnatelj Kalistovih katakomb, sal. duhovnik **dr. Blatnik**. — Iz Rima je g. Figallo ponovno poslal pristrčne pozdrave naši izseljenski skupini v Argentini in po poročilih iz Rima navdušeno govoril o Slovencih.

Izseljensko pisarno v Rimu vodi dr. Pavle Robič, biv. kaplan iz Šmartna pri Kranju, pomaga mu g. Janez Mrvar, kaplan iz Rovt.

Za praznike je slovenski duhovnik **Iskra Anton** obiskal taborišča po Italiji, kjer živi jo Slovenci; v enem izmed njih pastiruje g. župnik **Janez Špendal**, v drugem jezuit **p. Jože Cukala**, ki ga poznamo iz taborišča v Monigo. Slednji tamkaj čaka na potna dovoljenja za svoj odhod v misijone, v Indijo.

NEMCIJA

Smrt bogoslovca Antona Hočevarja. Iz Nemčije je prišlo sporočilo, da je bil tam ubit 17. dec. 1949. Star je bil 30 let, doma pa iz Velike Lese, župnija Krka na Dolenjskem. Od mladosti je gojil v sebi željo, da bi postal duhovnik, pa so se mu stavile na pot velike ovire. Ker je bil prestar, da bi vstopil v javne višje šole, je študiral privatno pri salezijancih. Zadnje leto, ko bi bil maturiral, je bil poklican k vojakom in v tej službi ga je doletela vojna l. 1941. V maju 1941 ga je zadelo nemško vojno ujetništvo in je bil preko Romunije prepeljan v Nemčijo. Kot ujetnik je bil dodeljen delu na farmah. Po končani vojni se ni hotel vrniti domov, ker je vedel, da doma ne bo mogel zlepa doseči svojega cilja. Z neverjetno pridnostjo in vztrajnostjo je študiral, da bi na nemški gimnaziji naredil maturo. Profesorji, pri katerih se je privatno učil, so občudovali njegovo pridnost in vztrajnost, pa tudi potrpežljivost in prijaznost. Od vseh, ki so ga poznali, so prihajala najboljša spričevala.

Po dolgih sedmih letih se mu je posrečilo, da je v bogoslovju za begunce mogel začeti redno študirati in se pripravljati na mašniško posvečenje. Cilj mu je bil čisto blizu na neizrekljivo veselje matere in stare materé

Za letošnje božične praznike je odšel k svojemu prijatelju v dominikanski samostan Walberg pri Koelnu. V Koelnu je moral prenočiti, hotel je ostati kar na kolo-dvoru v bunkerju, kjer sedaj potniki zasilno prenočujejo, ker je v razrušenem mestu

težko dobiti prenočišče. V bunkerju ni bilo dosti prostora, v mestu se pa tudi ni dosti spoznal. Na postaji je vprašal mladega fanta, če bi mu mogel nasvetovati, kje bi se moglo dobiti prenočišče. Fant ga je vzel s seboj v preprosto, pa bolj poceni gostilno, češ da mora tam tudi on prenočiti. Dobila sta sobo. Protj jutru ga je fant, 21 letni Karl Petrs, z železnim drogom ubil, se oblekel v njegovo obleko, vzel denar, uro in osebno izkaznico ter odšel. Gostilničar se za prošleca ni zmenil, ker je mislil, da je odšel Anton Hočevar. Ko do desetih ni bilo nikogar iz sobe in se na trkanje ni nihče oglašil, je gostilničar dal sobo odpreti in na postelji so našli Hočevarja ubitega.

Morilec se je s prvim vlakom odpeljal v mesto Trier. Tam je spet nekaj ukradel, a bil pri tatvini zasačen, med tem pa je policijski radio naznanil zločin v Koelnu. Policija je morleca obdržala. Državni tožilec trupa zaradi preiskave dolgo ni izročil, tako da je bil šele 23. dec. pokopan daleč od doma.

Slovenski bogoslovci iz San Luisa se poslavljajo od njega s sledečimi pristrčnimi besedami:

Dragi Tone!

Bogoslovec si bil. Naš brat. Kristus Te je poklical in gojil si v sebi božji klic kljub težkim zaprekam. Niti vojaška leta, niti leta vojnega ujetništva Ti niso ugasnila v srcu plamena. Ni Te zlomil čas, ki Te ni pustil pod domače nebo, s krčevito žilavostjo si vztrajal na poti do duhovništva. Hrepenel si po slovenskem semenišču. Večkrat si nas v pismu spraševal, kako bi došel do nas. Razdalje so bile prevelike in med tujci si moral zoreti v duhovnika. Še pred koncem priprave pa Te je Bog kot zrel sad odtrgal s tega sveta in Te sprejel k sebi. Dobojeval si boj, tek dokončal.

Pravzaprav Te nihče od nas ni poznal. A Tvoja smrt nas je zadela kot Tvoje domače. Saj si bil slovenski bogoslovec. Brat zna čuti z bratom. Slovenska zemlja, toliko preizkušena s trpljenjem, je spet izgubila sina, ki bi ga še krvavo potrebovala. Kdo bo slovenski mladini spet vero oznanjal, kdo bo posredoval milost od Boga, kdo dvigal, tolažil? Zdaj pade eden, potem drugi. O Bog, zakaj dopuščas te žrtve?

Dragi Tone, počivaj v miru. V tuji zemlji zórij za domačo setev. Naša molitev naj Ti pomaga, da boš čimprej gledal Boga. Tvoj lik nam bo ostal svetel. Lik neutrudnega boja za sveti poklic. Prosi Boga za nas, svoje brate!

Tvoji žalujoči bratje - bogoslovci.

KRONIKA ŽIVLJENJA IN SMRTI MED IZSELJENCI

Krščeni so bili: 1. Jože Martin Lončarič, sin Jožefa in Ane roj. Porar; 2. Ana Elizabeta Plust, hči Jakoba in Katarine roj. Daradži; 3. Jakob Štefan Plust, sin Jakoba in Katarine Daradži; 4. Roža Marija Esih, hči Matija in Jožefe roj. Smerdu; 5. Irena Sonja Jenko; 6. Roza Elizabeta Dilič, hči Nikola in Marije Lesnika; 7. Sinček Jurija Seršen in Ivane roj. Vidmar; 8. Hčerka Franca Bavdek in Angele roj. Gale; 9. Katarina Adamič, hčerka Ivana in Zorke Adamič;

10. Janez Pergar, sin Franca in Slavke Knavs; 11. Sinček dr. Mira in Kamile Kovačič; 12. Lucija Ana Sterbenc, hči Janeza in Angele Šilc; 13. Hčerka ing. Maksa Oevirk in Majde roj. Mlakar; 14. Marija Hafner, Polzelnik, hči Alojzija in Ane roj. Škulj; hčerka Florijana in Marije; 15. Marta Ana 16. Ana Helena Rabuda, hči Jožefa in Ane roj. Zadkovič; 17. Bogomir Urbančič, sin Bogomira in Maniče roj. Skvarča; 18. Frančiška Marija Osojnik, hči Maksa in Frančiške roj. Bidovec; 19. Peter Boh, sin Alojzija in Pavle roj. Pegan; 20. hči Franca in Anice Medic.

Umrla je: Marija Magdalena Babnik.

Kanada

Rojeni so bili: 1. Jakob Andrej Kukoviča, sin Ivana in Marije roj. Robas; 2. Hčerka Jerneja in Marije Vrhovšek.

Poročili so se: 1. Jože Grebenc in Marija Jakše; 2. Blaž Potočnik in Angela Škerlj; 3. Franc Torkar in Ivana Petrovčič; 4. Franc Vidergar in Francka Klemen; 5. Anton Muhič in Marija Perovšek; 6. Hinko Erčulj in Francka Kregar.

Umrla je: Hčerka Jerneja in Marije Vrhovšek.

Anglija

Krščen je bil Maksimilijan Braček.

Univ. prof. dr. Ciril Potočnik je umrl v Ljubljani. Rojen je bil 1. 1894 na Trati nad Škofjo Loko. Po končanem bogoslovnem študiju je bil nekaj časa spiritual v zavodu sv. Stanislava v Št. Vidu, nato pa skoro 20 let v ljubljanskem bogoslovju, odkoder je odšel na bogoslovno fakulteto predavat pastoralno bogoslovje in liturgiko. V tej službi ga je zatekla smrt. Asketsko naobražen in osebno svet je zlasti s svojim zgledom vzgojil cele vrste duhovniških generacij. Poleg službe je veliko delal pri vodstvu Marijine družbe za ljublj. škofijo, bil dolga leta urednik "Bogoljuba", napisal je 4 zvezke premišljevanj "Dobri pastir", edinstveno delo med Slovenci. Vse življenje, zlasti zadnja leta, je bil bolan, pa je vse prenašal z zgledno vdanostjo. Zadnja leta pred vojsko se je preselil h karmeličanski cerkvi na Selu in redovnicam mnogokrat delil edino možno božjo tolažbo. Naj počiva v miru!

V Kamni Gorici na Gorenjskem je umrla mati župnika Antona Pogačnika iz Spitaliča devetdesetletna Neža Pogačnik. Edina želja, da bi videla pred smrtjo še sina duhovnika, se ji ni spelnila, ker živi v begunstvu v Gor. Italiji. Bila je zares verna in požrtvovalna duhovniška mati, ponosna na sina duhovnika. Naj ji sveti večna luč, g. župniku naše sožalje.

Msgr. Jože Žabkar iz Jesenic je bil imenovan za tajnika apostol. delegatu v Belgijskem Kongu msgr. Sigismundiju. V tej deželi delujeta dva slovenska misijonska brata Kerševana, lazarista.

Msgr. Ivan Trinko v Beneški Sloveniji je praznoval 88 letnico svojega življenja. Slovenec je po rodu, življenju in prepričanju. Dolga leta je bil profesor v Videmskem bogoslovnem semenišču in bil velik steber beneškim Slovincem. Ko se je postaral, se je umaknil v prelepo domačo vasico Tréman, kjer se vedno študira in piše. Bog ga ohrani tamošnjim Slovincem še mnogo let zdravega!

Umrl je na Reki msgr. Hadrijan Brumen, stolni kanonik te škofije; isti dan na nje-

govem pogrebu je zadela kap tudi kan. Matija Glažarja iz Senja.

Umrl je p. Bernardin Mlakar, lektor in bivši frančiškanski gvardijan v Kamniku. Prav tako je umrl upokojeni župnik Matija Škorjanc v Sv. Pavlu pri Preboldu.

Ljubljansko bogoslovje je silno trpelo, ko je od 12 prijavljenih bogoslovcev vstopilo le 6, drugih 6 pa so z groznjami odvrnili od tega. Na klasični gimnaziji so pred maturo zahtevali od kandidatov, da se izjavijo glede poklica. Na vse one, ki so izjavili, da gredo v bogoslovje, so zelo pritiskali in jih zasmehovali.

Kdor se je priglasil za veouk na klasični gimnaziji, letošnje leto ni bil sprejet na šolo. Komunisti baje hočejo imeti to gimnazijo za vzgojo svojega naraščaja.

V Tomaju se je podrl vrh cerkvenega stolpa in močno poškodoval orgle v cerkvi. Fara, ki je svoj čas imela tri cerkve, danes nima niti ene.

Profesor veouka na ljubljanski klasični gimnaziji Karel Matkovič je bil aretiran, sojen in obsojen na dve leti zapora.

Vsi kaplani v Sloveniji morajo imeti posebno dovoljenje notranjega ministra, da morejo izvrševati svojo službo. Tako dovoljenje morajo oblasti dati tudi za vse nabirke, bodisi za cerkev bodisi za duhovnika.

Ljubljanska teološka fakulteta je nehala biti fakulteta, ampak je odslej naprej le bogoslovno učilišče. Dekan bivše fakultete dr. Ant. Trstenjak je ob posebni avdijenci prosil maršala Tita, da bi to učilišče moglo deliti doktorske naslove.

O enem prosilcu za vstop v ljubljansko bogoslovje je znano, da so zaprli njegove domače in jih izpustili, ko je prošnjo umaknil.

Nevarno je zbolel župnik in dekan iz šempolaja g. štanta.

Solkani in Idrija sta brez duhovnika, Solkan hodi maševat p. Avrelj.

Mladi duhovniki, ki so bili poklicani v vojakom, so večinoma na prisilnem delu.

V Križankah v Ljubljani ima rezidenco starokatoliški škof za Slovenijo; ko je prvičkrat v tej cerkvi maševal, je bila navzoča le njegova družina.

V "Dijaškem domu" v Ljubljani je bilo prepovedano iti k polnočnici, ko je eden dijakov le šel, so ga izključili iz šole.

Na podlagi pomiloščenja se je po dve in pol letih zapora vrnil domov župnik Janko Pisat v Vrhopolju.

Slovenski kanonik Jožef Gošenjšček v Čedadu je umrl 18. febr., star 70 let, rojen v Slov. Benečiji.

Organizacijo duhovnikov, ki so režimu po godu, oblast zlorablja v boju proti Vatikanu in proti Cerkvi sploh. Izdajati so začeli nov list kot svoje glasilo, "Nova pot", ker je prejšnjega Cerkev dala na indeks.

"Nova pot" — glasilo Cirilmetodijskega društva Katoliških duhovnikov Ljudske republike Slovenije, prinaša v svoji 1. številki med drugim sledeče besede Franc Saleški Finžgarja, ki jih je govoril na zborovanju tega duhovniškega društva v Ljubljani:

Prva misel o slovenskih duhovnikih iz preteklosti. Narod je bil pod tujo peto... pri njegovem osvobojenju in napredku ima jo svoj delež slovenski duhovniki. Kdo je naš narod učil pisati in brati? Naši duhovniki, kaplani in župniki, so bili brezplačni učitelji... Duhovnik danes? — Koliko mi jih je že potožilo: Kako sem sam, tičim v svojem kotu, niti se ne shajamo... — Hočem se tu kakorkoli lotiti naših verskih, strogo-duhovniških dolžnosti. So naša stanovska dolžnost in jih moramo in hočemo spolnje-

vati vsepovsod po svoji vesti natančno in požrtvovalno. — Druga stvar je ta: Smo sinovi in člani svojega naroda, zanj bo tudi vsak storil, kar najbolje ve in zna: ta morda z besedo, ta s peresom, tretji z drevesom. Saj vam ni neznano: Ko je Pariz oklepal obroč strahotno zapuščenega, lačnega proletarijata, je pariški nadškof Verdier ukazal mladi pariški duhovščini: Ven v ta obroč zaničevanih! Kaj boste tam delali? Zidali boste zavetišča otrokom, hiše ljudem, ki stanujejo slabše od živine. V roke kladivo in kopačo, pa na delo! — In šli so v popolnoma brezumni, zapuščeni obroč ljudi, ki so strmeli, ko so spoznali, da jih ljubijo! — Tudi pri nas moramo poleg tega, kar je poklicna dolžnost, delati z veseljem z ljudstvom — po zgledu našh prednikov. Že leta 1896 je to spoznal in k temu klical dr. Janez Evangelist Krek...

Vsi vemo, da so po ločitvi Cerkve od države nastale marsikateri bolečine tako pri vernikih kakor pri duhovščini. Odkritosrčno povejmo, da so resnične bolečine te težave glede verskega pouka otrok vernih staršev prepoved maševanja v izpraznjenih župnijah, itd. — Če mi je prvi predsednik naše slovenske republike oponesel, češ da se to dogaja ne po krivdi vlade in ustave, pač pa po krivdi sovražne duhovščine... sem pričnan, da mora prav iz tega našega društva priti pravilno sožitje med Cerkvijo in državo. Filozofi, ki so pretresali zgodovinska dogajanja vseh narodov, so si edini v tem, da mora biti država čuvarica morale, da pa je za moralno vzgojo ljudstev potrebna vera.

URESNIČENJE VELIKE ZAMISLI.

Od prvega dne begunstva je v kulturnih delavcih živela želja po glasilu, ki bi nadaljevalo slovensko kulturno tradicijo, ki bi nas vezalo in nas predstavljalo. To naj omogoči revija Kultura. Pripravljajo jo že dalje časa predstavniki DOSKI-ja (Delovnega občestva za Slovenski katoliški institut), ki mu je predsednik prelat dr. J. Turk, tajnik pa preč. g. Francé Dolinar. Po razgovorih z znanstveniki, umetniki in publicisti na Primorskem in v USA, je sklenil Tiskovni odsek DOSKI-ja, da začne akcijo za izid revije. Ta ima namen, da v katoliški luči rešuje sodobna vprašanja, da objavlja znanstvena dela, da goji umetnostne panoge, da vzpostavi neodvisno kritiko, da vključi naša prizadevanja v svetovne tokove — vse z neprestanim prizadevanjem po ustvarjanju duhovnih vrednot in čuvanju kvalitete v vsem našem delu. Razposlana so vabila k sodelovanju, najuglednejši pisatelji so naprošeni za prispevke prvega letnika.

Ker ne moremo računati na veliko število naročnikov, bo revija nastala iz denarnih prispevkov tistih ljudi, ki se zavedajo zgodovinske potrebe tega kulturnega podjetja. Njih imena bodo ostala povezana s poslanstvom, ki ga bo Kultura izpolnila v tem edinstvenem obdobju slovenskega življenja.

Naj velja to oznanilo kot povabilo med sodelavce, med ustanovnike in med naročnike Kulture, kajti marsikdo po pomoti, zaradi tega, ker ne poznamo njegovega naslova ali zaradi kake druge ovire ni prejel posebnega vabila, ki smo jih razposlali.

Tiskovni odsek DOSKI-ja, obenem uredništvo Kulture:
dr. Vinko Brumen, dr. Tine Debeljak, Francé Dolinar, Božidar Fink, Alojzij Geržinič, Ruda Jurčec, inž. Albin Mozetič, Jože Osana, Karel Rakovec.

Dopise (informacije, denarne prispevke itd.) naslavljajte na naslov: Uprava Kulture, Buenos Aires, Olazábal 2338, dep. 5.

Mama pripoveduje o Velikem tednu

Na tiho nedeljo je peljala mama Tončka, Jankota in Metko v cerkev. Ko so šli domov, jih je vprašala: "Otroci, kaj ste danes videli v cerkvi?"

Tonček hitro odgovori: "Križi so bili zagrjnjeni." "Pa na oltarju ni bilo nič cvetic," pripomni Metka. "Mama, zakaj pa je zdaj v cerkvi vse tako žalostno?" "Zato, ker je zdaj postni čas. V nedeljo bomo začeli veliki teden." "Pa butarice bomo nesli blagoslovit, kaj ne mama?" vpraša Janko. "Seveda jih boste nesli. Ali pa veste, kaj butarice pomenijo?" vpraša mama. Tonček odgovori: "Že lani si povedala, da vejice, s katerimi so Judje pozdravljali Jezusa, ko je šel v Jeruzalem." — "Kaj se je potem zgodilo z Jezusom?" "Trpeti je moral in umreti," pravi Tonček.

"Mama, povej nam kaj o Jezusovem trpljenju, da bomo bolj pridni," prosi Janko, "Da, v postnem času, posebno v velikem tednu, moramo biti vsi zelo pridni. Varovati se moramo greha, za grešnike moliti in na Jezusa misliti, ki je za nas tliko trpel," je učila mama Tončka, Jankota in Metko.

Prišli so domov. Mama je vsem dala zajtrk. Ko je pomila posodo, je poklicala vse tri otroke v hišo. Otroci so hitro ubogali in hiteli k mami. Bili so zelo radovedni, kaj bo. Mama se je zelo resno držala. Rekla jim je: "Otroci, da boste lepše preživeli zadnje dneve v postu, posebno veliki teden, vam bom nekaj povedala o Jezusovem trpljenju. Vsi glejmo na križ na steni in zapojmo: "Duša, le pojdi z mano..." Mama je začela peti in vsi otroci z njo. Ko še niso končali prve kitice, je prišel tudi ata in pel z njimi: Tam videla boš, duša, ti,

kaj Jezus, Bog, za nas trpi,
za nas in za naše grehe krvavi pot poti,

je strašno bičan bil, je s trnjem kronan bil, je nesel težki križ, je strašno križan bil." Vse kitice so odpeli. Potem začne mama pripovedovati o velikem četrtku. Pri zadnji večerji je spremenil kruh v svoje telo in vino v svojo kri; apostole je obhajal in jih posvetil v duhovnike. Potem je šel na Oljsko goro. Tam je padel na obraz in molil. Bil je tako žalosten, da mu je prišla kri na obraz. Potil je krvavi pot."

"Mama, zakaj pa je bil Jezus tako žalosten?" vpraša Metka. "Zato, ker je videl pred seboj grehe vseh ljudi, tudi naše in tudi vedel, kaj bo moral trpeti. Teda je pa že prišli sovražniki. Pripeljal jih je Juda Iskariot, Jezusov učenc, ki je Jezusa za 30 srebrnikov prodal. Ko so hoteli Jezusa zvezati, so popadali na tla. Šele tedaj, ko je Jezus sam hotel, so ga mogli zvezati. Potem so ga peljali pred judovske sodnike, ki so Jezusa zato sovražili, ker jih je svaril pred grehom. Ti so ga takoj obsodili na smrt. To se je zgodilo pozno ponoči. Zjutraj so ga peljali k Pilatu, namestniku rimskega cesarja. Ta je takoj spoznal, da je Jezus nedolžen, vendar je dal Jezusa bičati.

Vojaki so Jezusa slekli do pasu. Privezali so ga k nizkemu stebru, tako da je bil sklonjen čezenj in so ga lahko tepli po hrbtu. Dva vojaka sta ga bičala. Eden je imel jermene, ki so imeli na koncu ostre železne bodice. S temi biči sta začela tepsti Jezusa po hrbtu, po nogah, po glavi. Naenkrat je bilo na Jezusovem telesu polno ran. Iz njih je vedno huje tekla kri. Ko sta se ta dva vojaka naveličala, sta prišla druga dva in Jezusa še huje tepla, tako da so se na hrbtu Jezusovem videle krvave kosti. Ko je Jezus začel omagovati, so ga odvezali. Jezus je padel na tla v svojo kri, pome-

sano s prahom. Potem so Jezusa vojaki dvignili, ga ogrnili v rdeč umazan plašč, mu v zvezane roke dali trst in mu s trnja spletli krono. Položili so mu jo na glavo s palicami začeli pritiskati nanjo. Veliko, močno trnje se je začelo zasajati v čelo, v senca, zadaj v tilnik. Kri mu je začela teči po obrazu, po laseh in po vratu. Pilat je Jezusa, bičanega in s trnjem kronanega, pokazal Judom. Mislil je, da se jim bo smilil. Judje so pa vpili: "Križaj ga, križaj ga!" Pilat se je Judov zbal in Jezusa obsodil na smrt.

Vojaki so prinesli težki križ. Jezus ga je rad sprejel na svoje rame, da bi nas odrešil. Ko je nosil težki križ, je večkrat padel pod njim. Ta križ je bil zato tako težek, ker so bili na njem vsi naši grehi. Ko je prišel Jezus na Kalvarijo, so ga vojaki pribili na križ. Kako je Jezusa bolelo, ko so mu zabijali žebelj najprej v desno, potem v levo roko in potem še skoz obe nogi. Potem so križ postavili pokoncu. Tri ure je Jezus na njem trpel; molil je za sovražnike, odpustil desnemu razbojniku, nam dal Marijo za mater, potem pa za vse ljudi umrl. Vsega tega se spominjamo na veliki petek.

Potem sta prišla dva dobra moža, mrtvega Jezusa vzele s križa in ga položila Mariji v naročje. Tančico sta posula z dišavami in v njo zavila Jezusovo telo. Potem pa ga položila v nov, v skalo vsekan grob. Marija je bila zelo žalostna, ker ni imela več Jezusa. Toda vedela je, da bo Jezus vstal. To se je res zgodilo. Na veliko nedeljo je Jezus iz zaprtega groba vstal. Njegov obraz je žarel kot blisk in obleka kot sneg. V spomin na to, da je Jezus vstal, bo na Belgranu velikonočna procesija. Na veliko soboto bomo torej z Marijo žalovali po Jezusu, počivajočem v grobu in pričakovali Jezusovega vstajenja.

Da bo velika noč za vse vesela, moraš ti, Tonček, z Jankotom in Metko več potrpeti. Ne smeš se jeziti nad njima in ju tepsti. Janko ne sme več lagati in se potepati, Metka pa nič več za vsako stvar jokati in tožiti. Ali boste delali tako?" je vprašala mama. "Bomo, bomo," so vsi odgovarjali. Mama pa jim je obljubila, da jih bo na veliki petek peljala k božjemu grobu, na veliko soboto pa k velikonočni procesiji na Belgrano. G. Mali

Tole je pa pet sestic Mlinarjevih iz S. Luisa

Takole smo doma nosili butare...

Otroške sanje

V tretjem razredu sem bil tistikrat, ko so mi v srcu vstajale hrepenече želje, da bi postal strojevodja. Včasih sem po cele popoldneve presanjal in na skrivaj sem si v listnjaku ogradil prostorček v kotu, kamor sem v steno nabil na gosto žebelj in jih primerno ukrivil ter jih po mili volji vrtil na desno ali na levo. To je bila moja lokomotiva, v kateri sem skrito presedel najlepše ure svoje mladosti in mi je še danes sladko, ko se spomnim nanje.

Te hrepenече želje, v katerih sem zavidal strojevodje, so me gnale, da sem skoraj vsak dan po kosilu odšel pod šmarjetno goro, kjer leži kolodvor. Tu sem sedel v travi celo lhubo popoldne in opazoval vlake, ki so prihajali in odhajali hrumeče in pošastno, da so se tresla tla. Cvileče hreščanje zavor je bila prava godba za moja ušca. In če se je lokomotiva ustavila prav blizu mene, sem stopil do ograje, ki je delila progo od travnika, in s hrepenenjem zrl strojevodjo, ki je z oljevko hodil od kolesa do kolesa. Postati strojevodja bi bila

zame neskončna sreča, in ko sem ne večer prišel domov, sem se zmuzal v sobico in se učil na vse pretege, zakaj zdelo se mi je, da je treba strojevodji veliko znati. Tako sem v šoli kljub vsemu postopanju dobro napredoval in moja dobra mati me ni velikokrat karala.

Moje življenje se je torej vrtilo največ v listnjaku in pod Šmarjetno goro. Otroške igre mi niso bile v posebno zabavo, in kadar je bilo deževno vreme, sem vse proste ure presedel pri svojih žebljih.

V takih urah je smela biti pri meni le najmlajša sestra Julči, ki je z bleščecimi očesci opazovala moj resni obraz in s ploskom svojih ročic sledila premikanju žebeljev, ki so zavzemali vse mogoče položaje na steni. Včasih se je spozabila v svoji otroški zvedavosti, pa ji tega nisem zameril. Čutil sem se nekam vzvišenega nad vsem in z mirno kretnjo spravljal žebelj, ki ga je ona premaknila, spet na pravo mesto. Nikdar je nisem zmerjal, zakaj preveč sem bil zave-rovan v svoje delo.

Začel sem jo jemati tudi pod Šmarjetno goro. Materi je bilo to prav všeč, zakaj sestra je bila silno živa, in kadar ji je bilo dolgčas, tudi nagajiva. Midva pa sva se dobro razumela, in ko sem jo za ročico peljal po cesti, sem ji na dolgo in na široko pripovedoval, kar je vstajalo v mojih mi-slih. Ona me je vdano poslušala in zdaj pa zdaj rekla kako otroško besedo, ki včasih niti v pogovor ni spadala. Pa tega ji nisem štel v zla, saj ji še pet let ni bilo in meni se je zdelo, da sem ji s pičlimi enajstimi leti skoraj oče.

Ko sva sedela v travi, sestra s prstom v ustih, sva se kar na glas čudila. Posebno sestra. Prvič je v strahu zakričala, ko je ogromna črna pošast z grmečim brundanjem piskala mimo naju. Komaj sem jo obdržal, da mi nj utekla. Nato pa se je privadila in navsezadnje sem jo na večer komaj spravljal domov. Kar cepetala je z nogami, kadar je krožila po tiru sama lokomotiva. To je bil seveda tudi zame redek užitek, kajti puhačo pošast sem imel venomer pred očmi. Sestra me je spraševala o vsem mo-gočem in jaz sem ji odgovarjal, kakor se mi je pač zdelo prav. Ona je bila z vsem za-dovoljna.

"Ko bom strojevodja," sem ji dejal vča-sih, "boš šla z menoj. Sedela boš zraven mene, jaz bom pa premikal tiste ročaje, da bo vlak kar piskal. Nič ne bova ustavljal in prav daleč bova šla. Morebiti celo v Ameriko strica obiskat. Nazaj bova pri-peljala pomaranče in fige, pa denarja, ki ga ima stric dosti. Če bo mama hotela z nama, jo bova tudi vzela, ata pa ne more, ker mora vsak večer v tovarno."

"In Furlanovo Francko bova tudi s seboj vzela," je vsa vzradoščena menila Julči. Pa jaz zato nisem bil prav posebno vnet, ker sem vedel, da rada nagaja. Toda na-zadnje, ko je sestrici šlo že skoraj na jok, sem se moral vdati.

Neizrečno sem želel, da bi mogel kdaj le malo govoriti s strojevodjo. Velikokrat me je imelo, da bi ga kar pozdravil, toda vselej mi je zmanjkalo poguma.

Neko popoldne pa se mi je izpolnila tudi

ta želja. S sestrico sva pletla venček iz mar-jetic, in ko je bil dovolj velik, sem ji ga dal na glavo. Prav tedaj je prigmela loko-motiva in se ustavila za ograjo poleg naju. Brž sva bila zraven. Strojevodja z oljevko je ravno stopal po stopnicah. Ko naju je za-gledal, se nama je nasmehnil in tedaj sem od nekod dobil toliko poguma, ad sem ga pozdravil. Stopil je bližje in pogladil mojo sestrico po glavi.

"Kako ti je ime?" jo je prijazno nago-voril. Ker sem poznal njeno boječnost, sem se odrezal namesto nje: "Julči je, jaz sem pa Drago."

In sem jo prijel za roko, s katero me je plašno držala za srajco.

"Pridna sta, pridna," me je potrepil po rami in se obrnil proti lokomotivi. Jaz bi mu rad še veliko povedal, pa mi je spet zmanjkalo poguma. Vendar se mi je zdelo silno lepo, da sem s strojevodjo govoril.

Veliko let je že tega. Toda, ker življenje ne teče po tirih, kakor lokomotiva, ampak svobodno, nisem postal strojevodja, kakor sem mislil takrat. Samo spomin na tisti čas mi je še ostal v srcu, spomin na listnjak in spomin na moje posedanje pod Šmarjetno goro. Vse, kar je bilo, so bile otroške sanje, ki pa so bile tako lepe, da jih še danes z veseljem obnavljam. MAUSER KAREL

REŠITEV UGANK IZ 3. ŠTEVILKE

1. **Mati:** Mami, če jokala radi mene si kedaj, daj, pozabi, in ne misli več nazaj!
2. **Rebus:** Siromak kakor more, a bogatin kakor hoče.
3. **Skrita prerokba:** Preden bo petelin dvakrat zapel, me boš trikrat zatajil.
4. **Številnica:** Sladko se na slami spi, če vest človeka ne teži.

Videti je, da je bilo to pot kar preveč in pretežkih ugank za naše male, kajti dobili smo le pet rešitev. Od tega sta bili dve v Skriti prerokbi nepravilni, ostalo pa vse dobro. Reševali so: Bajlec Jožek, Bajlec Zora (oba Skrito prerokbo nepravilno) iz Don Bosco, Vida Avgu-stinčič iz Buenos Airesa, Avanzo Marija iz Quilmesa in Polona Marolt iz San Martina. **Zadnjim** trem kar brez žrebanja **pripada nagrada:** Vsakemu po ena lepa podoba Kraljice Misijonov, ki jo dobe v upravi "Duhovnega življenja".

NOVE UGANKE

ČRKOVNICA.

KGRAAIEOIVTVV
IREIZJBSČPČKAO

SKRIT PREGOVOR

Silo, banovina, voda, maša, šola, pojedina.

Odvzemi vsaki besedi po dve, drugi in zadnji po štiri črke. Ostale ti dajo slovenski pregovor. kateri?

Rešitev je poslati do 20. aprila na uredništvo. Trije izmed onih, ki bodo pravilno rešili, spet dobe nagrado.

ŠALJIVKE

- 1.) Kateri grad dobavlja Kapitalu vino?
Kaplina = grad = Kapitalu = vino
- 2.) Kateri meh drži „po koncu“ dobro voljo?
S meh = koncu = dobro voljo
- 3.) Katera tička je otrokom posebno všeč?
Potička = potička
- 4.) Kateri osel je postopadu najmanj od volji?
P osel = posel

Veliki teden za Slovence v B. A. in okolici

BELGRANO

Veliki četrtek ob 7 zvečer sv. ura in pridiga.

Veliki petek ob 7 zvečer sv. križev pot in pridiga, nato poje "Gallus" slovenski pasijon ter žalostinke.

Velika sobota ob 5 popoldne slovesnost vstajenja Gospodovega. Najprej pete jutranjice, nato procesija Vstajenja po dvorišču salezijanske gimnazije.

Vse tri dni zvečer je prilika za sv. spoved.

Velika nedelja: slovesna sv. maša ob 10,15.

DRUGOD

Na veliko noč bodo sv. maše kakor ob nedeljah: v Ramos Mejia ob 7, San Martin 8,15, Avellaneda ob 10.

Popoldne bodo litanije v Ramos Mejia ob 4, San Martin ob 4, Quilmes ob 5, povsod v župnih cerkvah.

AVELLANEDA

Veliki četrtek: molitvena ura ob 18.

Veliki petek: križev pot ob 18, obkraj prilika za sv. spoved.

Velika nedelja: sv. maša ob 19, po sv. maši blagoslov jedil; popoldanska pobožnost bo v cerkvi Santo Cristo, Villa Obrera, Lanus Este (Pergamino in Caaguazu; dohod s tramvajem 3 in avtobusom 3 s Constitucionna).

BLAGOSLOV VELIKONOČNEGA JAGNJETA NA VELIKO SOBOTO

bo po sledečem redu:

San Antonio de Padua ob pol 11; Moron ob pol 12; Haedo ob 12; pov-

sod v slovenskih hišah; San Justo ob pol 2 v župni cerkvi; Villa Madero v kapeli sv. Jožefa, ul. Blanca Encalada ob 2; Ramos Mejia v sanatoriju ob 3; v penzionu ob pol 4.

V Villa Real pri Krajnikovih, Bausa Francisco 2874 ob 12; Lourdes v cerkvi ob 1; Ciudadela v župni cerkvi ob 2; Moreto 1475 pri Sedejevih ob 3; v slovenski hiši na Ramon Falcon 4158 ob pol 4; Victor Martinez 59 ob 4.

San Martin v župni cerkvi ob 2; v slovenskih hišah na Ayacucho in Felix Ballester in drugod po dogovoru.

Florida v župni cerkvi ob pol 2; **Villa Marteli** ob 2; **Carapachay** v slovenski hiši ob pol 3; **Munro** pri Homanovih ob 3; **Olivos** v slovenski hiši na Agasuso ob pol 4.

Paternal pri šolskih sestrah ob 2.

Quilmes ob 2 v slovenski hiši.

Lanus Este v župni Santo Cristo, Villa Obrero (g. Markič) ob 2 v župni cerkvi.

Lanus Oeste v župni San Jada Ta-deo (g. Bratulič) ob 2 v župni cerkvi; na veliko nedeljo v kapeli sv. Jožefa po sv. maši ob 10.

Belgrano po procesiji Vstajenja.

Avellaneda po sv. maši ob 10 na veliko nedeljo.

VOŠČILO VSEM SLOVENSKIM NASELJENCEM

Da Vas vstali Zveličar utolaži in okrepi v božji milosti, to Vam želimo za Veliko noč

Vaši dušni pastirji

VSEBINA APRILSKE ŠTEVILKE

Radi čim bolj veličastnega poveličanja velikonočne skrivnosti so "Katoliški misijoni" v tej številki odstopili svojih 16 strani, da je našlo mesto obilno in dragoceno gradivo o trpljenju in vstajenju našega Gospoda. Tudi smo to številko tiskali na boljšem papirju v topli modri barvi. To vse kot skromen velikonočni dar "Duhovnega življenja" našim dragim naročnikom in bralcem.

VSEBINA:	Stran:	VSEBINA:	Stran:
Naslovna slika: Sv. Peter nad Begunjami	193	Ijenja (L. L. C. M.)	216
Veliki teden (KAJ)	194	La espiritualidad del Gen. San Martin	219
Veliki teden (Pesem — Jože Dular)	195	Po potih božje Previdnosti: 3. Nepričakovan izid (Škof dr. Rožman) ..	221
O sveti križ, življenja luč (Dr. Ign. Lenček)	196	Moja srečanja — Fant (Miklavž Trpotec)	223
Tebi (Slavko Srebrnič)	197	Dragi moj brat (Jože)	226
Blaženost bolečine (Salvaneschi-Jeločnik)	198	Majhen grešnik — velika pokora (Kk)	228
Žrtvi velikonočni (Škof dr. Rožman)	200	Šale	229
Matj pod križem (Joža Vovk)	200	O izobrazbi	230
Pri Bogu (Igor)	201	Vodilni slovenski mož o "Duh. življenju" (A. Grdina)	234
Veliki petek v pampi (Janko)	202	Anketa o "Duh. življenju"	235
Vstal je Kristus, aleluja, vstali bomo tudi mi (Gnidovec)	202	Po katoliškem svetu	236
Velika noč (Paul Claudel)	205	Slovenske usmiljenke v Punta Arenas (Mejač CM)	241
Vstanimo z Gospodom (Dr. Miha Krek)	206	Na grobu v planinah (Janez Hladnik)	245
Vprašanja (Stanko Janežič)	207	Med rojaki v svobodi	247
On je, ki ti govori (Rosalie Marie Levy)	208	Iz zasužnjene domovine	250
Koreninarjeva velikonočna goba (N. Zemlak)	210	Udejevitve velike zamisli	251
Gospodovo trpljenje v odrski umetnosti (Nikolaj Jeločnik)	212	Mama pripoveduje o velikem tednu (G. Mali)	252
Nekaj podrobnosti iz Kristusovega trp-		Otroške sanje (Karel Mauser)	253
		Veliki teden med Slovenci v Bs. Airesu	255

VSEM CENJENIM SODELAVCEM, POVERJENIKOM, NAROČNIKOM IN BRALCEM ŽELI "DUHOVNO ŽIVLJENJE" BLAGOSLOVLJENO VELIKO NOČ!

LÉTNIK „DUHOVNEGA ŽIVLJENJA“ 1949

V U S N J E V E Z A N

boste za 35.— pesov lahko dobili na upravi "Duhovnega življenja", ce se v teku enega meseca prijavite; na razpolago bo 30 izvodov

Uprava Vam oskrbi tudi

LEPO VEZAVO

l a n s k e g a l e t n i k a

Prinesite ali pošljite številke na naš naslov (Victor Martinez 50, Capital). številke, ki ste jih morda izgubili, boste mogli kupiti na novo po en peso (prva številka je pošla, druge in tretje je samo par izvodov).

VEZAVA STANE

v celo usnje \$ 15.—, v umetno usnje \$ 12.—

V vezavo boste lahko dali tudi pri poverjenikih! Sprejemali bomo ves mesec april!

"La Vida Espiritual" — "Duhovno življenje" je slovenski duhovni mesečnik, ki ga izdaja konzorcij. — Uredništvo in uprava: Víctor Martínez 50, Buenos Aires, Argetina. — Za izdajatelja, uredništvo in upravo: Ladislav Lenček CM. — Naročnina: za Argentino polletna 20 pesov; za inozemstvo letna: USA 7 dolarjev; Kanada 8 dolarjev; Anglija 5 USA dolarjev; Čile 300 čilskih pesov; Italija 2000 lir; Francija 1000 frankov; Avstrija 50 šilingov.

CORREO
ARGENTINO
Suc. 19

TARIFA REDUCIDA

Concesión No. 2560